

**TARTU
ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU**

AASTARAAMAT '95

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

AASTARAAMAT

1995

Tartu 1996

Osakondadest laekunud materjalide põhjal
kokku pannud ja toimetanud

Rein Saukas

Tekstitöötlus:

Ilme Reintam

Kaane kujundus:

Maarika Tang

Kirjastuskolleegium: Malle Ermel, Sergei Issakov, Maare Kümnik,
Peeter Olesk, Mare Rand, Rein Saukas,
Leo Tiik, Urve Tõnnov

Aastaraamatu väljaandmist on toetanud Tartu Kultuurkapital

ISBN 9985–60–242–0
ISSN 1406–0892

Tartu Ülikooli Kirjastuse trükikoda
Tiigi 78, EE2400 Tartu
Tellimus nr. 279

SISUKORD

Hea lugeja ja raamatusõber	5
Saateks	6
<i>Aastaruanne</i>	
Aastaruanne 1995	7
I. Üldist	7
II. Finantseerimine	8
III. Personal	9
IV. Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamine	9
V. Komplekteerimine	11
VI. Kataloogitöö	13
VII. Bibliograafiatöö	15
VIII. Lugejateenindus	16
IX. Lugejakoolitus	17
X. Töö kogudega	18
XI. Teadustöö	19
XII. Kirjastustegevus	20
XIII. Rahvusvaheline koostöö	21
XIV. Koostöö Eesti raamatukogudega	22
XV. Raamatukogu toimkonnad, kolleegiumid	23
XVI. Töötajate enesetäiendamine	24
XVII. Materiaalne baas	24
XVIII. Ametiühing	25
Lisad	
I. Kogud (ISO 2789 järgi)	27
II. Kogud (eksemplaride arvestuses)	28
III. Komplekteerimine 1991.–1995. a. (eksemplaride arvestuses)	29
IV. Komplekteerimine (arvandmeid)	30
V. Raamatuostusummade kasutamine 1993.–1995. a.	31
VI. 1995. a. raamatuostusummade jaotusplaan	31
VII. Arvutiandmebaasid (31.12.1995)	32
VIII. Raamatukogu teatmestu täiendamine	34
IX. Perioodika kataloogimine 1992.–1995. a.	35
X. Bibliografeerimine	35
XI. Raamatukogus loodud andmebaasid (31.12.1995)	36

XII. Lugejateenindus (arvandmeid)	37
XIII. Laenutused (raamatukogutöötaja vahendusel)	38
XIV. Külastused, laenutused ja teadised 6.–12. märtsini ja 20.–26. novembrini	39
XV. RVL-i olulisemad partner-raamatukogud 1995. a.	40
XVI. Restaureerimine ja konserveerimine (arvandmeid)	40
XVII. Raamatu ja raamatukogu varade tutvustamine (arvandmeid)	41
XVIII. Näitused	42
XIX. Väljaanded	44
XX. Töötajate artiklid, bibliograafianimestikud, sõnumid	45
XXI. Töötajate ettekanded ja loengud	53
XXII. Konverentsid, seminarid, ettekandepäevad	58
XXIII. Väliskomandeeringud/-sõidud	60
XXIV. Struktuur ja personal (01.01.1995–31.12.1995)	62
XXV. Kraadiga töötajad (31.12.1995)	65
XXVI. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu liikmed (31.12.1995)	66
XXVII. Kroonikat	66

Annetuste register

Liber daticus Bibliothecae Universitatis Tartuensis 1995	81
Käsitirjade ja haruldaste raamatute osakonnas registreeritud annetused	100
Raamatukogule annetatud andmebaasid	102

Uurimusi

E.-L. Jaanson. Tänaõsed etteheited Karl Morgensternile kohaliku trükise komplekteerimisel	103
L. Dubjeva. Liigituse arenguloost Tartu ülikooli raamatukogus 19. sajandil ja 20. sajandi algul	107

HEA LUGEJA JA RAAMATUSÕBER!

Otsekohene aastaaruandlus polnud okupatsioonikümnenndite aegu üldsegi mitte välis-
tatud. Kui lugeda Emakeele Seltsi aastakokkuvõtteid seltsi aastaraamatuis 1–34 (1955–
1991) või Kirjandusmuuseumi tegevuskirjeldusi seerias “Paar sammukest“ I–XII (1958–
1989), siis nende üksikasjalisus on kadestamisväärne — ja pakub praegugi eeskujut. Ent
muidugi olid nad kodumaises ajastukroonikas erandiks, sest näiteks seerias “Kirjanduse
jaosmaa” 1976–1988 (1978–1992) avaldatud ülevaated on siiski pigem kirjanduse
paraadportreeks kui argielu faktitruuks peegelduseks.

Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat tahab olla enam kui üksikute valdkondade
kohta esitatud raportite koondväljaanne. Avatud infoühiskonnas nõuab andmete selgitamine
ja mõtestamine tähelepanelikku tööd, muidu on tulemuseks kuhjuv arusaamatus — ning
seda ongi iseseisvas Eestis kahetsusväärset palju. Et suured raamatukogud võiksid olla just
niisuguseks infoallikaks, mille abil saab maailmas korda luua, on muidugi õige, kuid pole
varjata, et rahvuslikus ühiskonnas on arusaamine raamatukogude tähendusest kahtlaselt pri-
mitiivne.

Niisiis tahab meie raamatukogu aastaraamat näidata vahetult, kuidas sünnib kord
Gutenbergi galaktikas ja sellest üleminekul Interneti maailmaruumi. Usun, et siin avaldatud
andmestik aitab parandada ka raamatukogu enda tööd ja tulevikku, kus kindlasti tähistab
suurt pöördepunkti aasta 2002. Siis algab raamatukogu ajaloos kolmas sajand.

Soovin, et kelleski ei kaoks “uudishimu ja rõõmus trots” (A. Sang). Raamatukogu aitab
selleks omalt poolt kaasa ning võidab ise sellest kogu aeg.

Peeter Olesk

SAATEKS

Käesolevaga ilmumist alustav Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat püüab koondata ja publitseerida neid materjale, mis seni on jäänud valdavalt raamatukogu seinte vahele, küll aga võiksid pakkuda huvi nii teistele raamatukogudele kui ka üksikisikutest asjahuvilistele. Aastaraamatus esitatu on esialgu tinglikult jaotatud kolme ossa, mis ei tohiks tähendada seda, et tulevikus ei võiks muutusi ette tulla.

I. A a s t a r u a n n e. Raamatukogu tegevuse aruande võiks tegelikult esitada ka ühe lausega, mis kõlaks: “Tartu Ülikooli Raamatukogusse komplekteeriti 1995. a. 55 144 a.-ü., 24 000 lugejale laenutati 1 095 830 a.-ü.” Nendes arvudes peaks peegelduma kõige olulisem. Aastaraamatus publitseeritud aruanne lähtub *alma mater*ile esitatust. Koostaja on seadnud oma eesmärgiks hoiduda hinnangutest ja registreerida aasta jooksul raamatukogus tehtut eelkõige mitmesuguste loendite ja tabelite kujul, mistõttu mingi tegevuslõik võib olla esitatud mitmes kohas. Ilmselt ei ole aruanne ka vaba subjektiivsusest — midagi võib kellegi meelest olla välja jäänud, midagi on võib olla esitatud liigagi detailidesse tungides. Siinse aruande aluseks on osakondades koostatud aruanded, mis arhiivis hoituna on tulevastele raamatukogu ajaloo uurijatele samuti kättesaadavad.

II. A n n e t u s t e r e g i s t e r. Raamatukogu hakkab oma arvukaid ja lahkeid annetajaid tänama käsikirjalise “Liber daticus Bibliothecae Universitatis Tartuensis” ning käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna tulmeraamatute allikapublikatsiooniga aastaraamatus. Annetuse esitamisel on lähtutud 1993. a. trükis avaldatud “Liber daticusest 1988–1993”. Annetaja nimele järgnevad annetatud trükiste arv ja trükiandmed või annetuse sisu lühike iseloomustus. Võimaluse korral on lisatud ka trükise inventeerimisandmed.

III. U u r i m u s i. Aastal 2002 tähistab raamatukogu oma kahesajandat sünnipäeva. Juubeliga seoses on erilisel päevakorrale tõusnud ka raamatukogu ajaloo uurimine. Aastaraamatu uurimuslikud leheküljed on siin ja edaspidi avatud kõigile ülikooli raamatukogu ajaloost kirjutavatele inimestele.

Tartus, 23. mail 1996. a.

Koostaja

AASTAARUANNE 1995

I. Üldist

Tartu Ülikooli Raamatukogu on Eesti avalik universaalne teadusraamatukogu. Ülikooli struktuuris tegutses ta 1995. a. I prorektori (J. Aaviksoo, alates 06.11. T. Maimets) haldusalas.

1995. a. võeti Eestis vastu kaks olulist dokumenti, mis on aluseks raamatukogu tööle tulevikus.

16. veebr. võeti Riigikogus vastu **Tartu Ülikooli Seadus**, mis fikseerib raamatukogu ajalooliselt kujunenud kooha Eesti teadusraamatukogude süsteemis ja kus raamatukogu kohta käivad §§:

§4. Ülikooli asutused.

(1) Ülikooli asutused on ülikooli kliinikum, raamatukogu, botaanikaaed, muuseumid ja teised asutused, mille ülesanne on kõrvuti õppe- ja teadustegevusega osutada ka teenuseid.

(2) Ülikooli asutustel on juriidilise isiku õigused ja nad tegutsevad ülikooli nõukogu kinnitatud põhikirja alusel.

§6. Ülikooli raamatukogu.

(1) Ülikooli raamatukogu on ülikooli koosseisus olev riiklik universaalne teadusraamatukogu, mille ülesanne on infoteenuste osutamine, Eesti rahvustrükiste täieliku kogumise ja säilitamine ning ülikooli liikmeskonna teenindamine.

(2) Ülikooli raamatukogu tegutseb Seaduse ja oma põhikirja alusel. Põhikirja kinnitab ülikooli nõukogu.

§11. Finantseerimine.

(3) Ülikooli raamatukogu finantseeritakse riigieelarvest infoteenuste osutamiseks ja trükiste kogumiseks samadel alustel teiste vastavate raamatukogudega (vt. RT, 1995, 23, 333).

28. apr. võttis ülikooli nõukogu vastu **Tartu Ülikooli põhikirja**, milles raamatukogu kohta on peatükk:

III.3.1. Tartu Ülikooli Raamatukogu.

77. Raamatukogu on Ülikooli asutus, mille ülesandeks on:

teavikute ja inforessursside kogumise, töötlemise, säilitamise ja kättesaadavaks tegemise kaudu tagada vaba juurdepääs informatsioonile;

rahvustrükise täieliku kogu loomise, teadus- ja kultuuriloolist väärtust omavate arhivaalide kogumise, säilitamise ja kättesaadavaks tegemise ning rahvuslike inforessursside loomises osalemise kaudu aidata kaasa Eesti kultuuri säilitamisele ja arengule;

raamatukogu ja infoteadusala arendus- ning teadustegevus.

78. Raamatukogu tööd juhib viieks aastaks avaliku konkursi korras valitud direktor ja Raamatukogu nõukogu.

1. sept-ni juhtis raamatukogu 1990. a. ametisse valitud direktor **Malle Ermel**.

29. aprillil valis ülikooli nõukogu järgmiseks viieaastaseks perioodiks kolme kandidaadi hulgast (senine direktor M. Ermel, eksharidus- ja kultuuriminister P. Olesk, raamatukogu infoosakonna peabibliograaf Ü. Must) raamatukogu uueks direktoriks **Peeter Oleski**, kes 1. sept. ametisse astus.

P. Olesk on seadnud oma ametiajal esmatähtsaks:

- 1) maja remondi lõpetamise IX ülemaailmseks fennougristide kongressiks Tartus a. 2000;
- 2) elektroonilise valve sisseseadmise;
- 3) raamatukogu oma väljaannete arvu suurendamise;
- 4) ühise töö teiste raamatukogudega rahvustrükise kogumisel ja säilitamisel;
- 5) raamatuteaduse ja bibliograafia õpetamise taastamise Tartu Ülikoolis.

II. Finantseerimine

Finantseerimisallikad	Kokku (tuh. kr.)	Art. 10	Art. 30
Haridus	5 934,6	5 480,5	454,1
Teadus	326,4	104,3	222,1
Erivahendid	66,2	4,6	61,6
Sihototstarbelised	16,0	–	9,5
Kokku	6 343,2	5 589,4	747,3

III. Personal

Seisuga 01.01.1995 oli raamatukogus 274,75 ametikohta (298 töötajat). 01.07. 1995 toodi TÜ majandusosakonna koosseisust üle raamatukogu koosseisu hoonet teenindav majanduspersonal (komandant, koristajad, maja-, ukse- ja riidehoidjad). Aasta jooksul vähenes kõrg- ja keskeriharidusega spetsialistide arv 5 võrra. Seisuga 31.12. 1995 oli raamatukogus 364 töötajat (330,5 ametikohta).

Töötajad ametikohtade lõikes (arv/täidetud kohti) 31.12.1995 seisuga

Kokku	Juhid, peaspetsialistid	Kõrghar. spetsialistid	Keskhar. spetsialistid	Teenistujad praktikud	Töölised, abitöölised, abipersonal
364/330,5	19/19	161/149,55	18/17,5	47/42,2	119/102,25

IV. Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamine

1994. a. septembrist detsembrini viibis raamatukogus automatiseerimise konsultandi ja eksperdina Martin Halbert USA-st, kellel aasta lõpuks valmis põhjalik eksperthinnang ja soovitusel raamatukogu automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamiseks aastail 1995–1997.

Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamise alase tegevuse raamatukogus võib jagada kolmeks:

- 1) raamatukogu töötehnoloogia moderniseerimine tänapäevase info- ja kommunikatsioonitehnika baasil,
- 2) arvutikataloogi ja bibliograafiliste andmebaaside loomine,
- 3) infoteenuste laiendamine ja mitmekesistamine CD-ROM-andmebaaside ja Interneti vahendusel.

2a) Arvutikataloog INGRID*

1994. a. alustati **esimesena** Eestis saabuvate trükiste inventeerimist ja kataloogimist arvuti abil. 1995. a. lõpust on INGRID avatud kasutajaile arvutivõrgu kaudu *telnet utlib.ee login:ingrid* või *URL: http:utlib.ee/~ingrid*. Arvutitöökohtade vähesuse tõttu on lugejatele kohapeal kasutada vaid üks terminaal kataloogisaalis.

* Arvutikataloogi ristsetel mõtestati nimi INGRID humoristlikult lahti järgmiselt: Integreeritud Näitlik Globaalne Infosüsteemi Deskriptor / Integrated National Global Research Interactive Database.

1995. a. täiustati oluliselt INGRID-i kataloogiotsingu programmi, loodi juurde WWW-, E-mail- ja käsurea kasutajaliidesed. Edasi arendati statistikamoodulit komplekteerimisosakonna jaoks ja täiustati liigitustarkvara. Loodud on tarkvara perioodika töötlemiseks, kuid perioodikaosakonna kolimise ja töökohtade installeerimise venimise tõttu lükkus perioodika arvutikataloogimise alustamine järgmisesse aastasse. Ka vanaraamatut oleks juba võimalik rekataloogida INGRID-i abil, kuid puudub vajalik riistvara. 1980-ndatel aastatel sisestati vanaraamatu kirjeid CCF-formaadis. Detsembris konverteeris IREX-i stipendiaat USA-st Martin Halbert need FINMARC-formaati. Raamatukogus on loomisel programm FINMARC-formaadis kirjete impordiks kataloogi INGRID. Vanaraamatute viimine INGRID-isse oleks väga vajalik, sest nende vastu tunnevad erilist huvi teadlased välismaalt.

2b) Muud andmebaasid.

Bibliograafiliste andmebaaside loomisel raamatukogus on praegu kasutatud spetsiaalset tarkvara ProCite. Raamatukogus loodud väiksemate bibliograafiliste andmebaaside loetelu vt. lisa XI.

2c) Valmisid lugejabaasi haldamise ja soovisedelite terminaalilt fondi saatmise programmid, samuti vajalik tarkvara RVL-i (raamatukogudevaheline laenutus) tööks.. Viimane anti käiku 1. jaan. 1996. Aasta lõpuks oli raamatukogu koduleheküljel WWW-es (<http://utlib.ee>) hulk olulist informatsiooni raamatukogu kohta eesti ja inglise keeles.

3) CD-ROM-andmebaase saab praegu info- ja eurodokumentatsiooni osakonnas kasutada neljal arvutil. Lugejate kasutada olev CD-ROM-andmebaaside arv kasvas aasta lõpuks 40-ni (vt. lisa VII).

Materiaalne baas.

Suvel paigaldati Münsteri Ülikooli rahalise toetusega raamatukogule valguskaabel, tänu millele paranes tunduvalt raamatukogu Interneti-ühendus.

Osteti uus keskarvuti Sun SparcStation 20, samuti arvutustehnikat, installeeriti 8 uut võrgutöökohta.

Raha kõigi 1995. a. tehtud ostude jaoks eraldas Tartu Ülikooli informaatikanõukogu ja Avatud Eesti Fond.

Raamatukogus oli 31.12. 1995. a. seisuga 38 arvutitöökohta:

- * komplekteerimisosakonnas — 8 (4 PC486, 3 PC286, 1 XT, 1 Wang),
- * kataloogimisosakonnas koos liigitussektoriga — 5 (2 PC486, 1 XT, 2 IPC),
- * perioodikaosakonnas — 5 (1 PC486, 2 XT, 2 PC286),
- * teadusbibliograafia osakonnas — 2 (1 PC486, 1 PC386),
- * KHO-s — 1 (1 PC486),
- * fonoteegis — 1 (1 XT),
- * RVL-is — 1 (1 PC386),
- * infoosakonnas — 6 (4 PC486, 1 PC386, 1 IPC),
- * teadusosakonnas — 2 (1 PC486, 1 XT),

- * direktsioonil — 1 (1 PC386),
- * andmetöötuse osakonnas — 6 (2 Pentiumi, 3 PC486, 1 IPC),

lisaks

- * arvutiklassis — 13 (1 PC486, 6 PC286, 6 XT),
- * kataloogisaalis, arvutiklassis ja ajakirjade lugemissaalis 3 terminaali lugejatele.

14. sept. 1995. a. asutati Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (ELNET Konsortsium), mis jätkab ERÜ automatiseerimise tööühma tööd. Konsortsiumi kuulub seitse Eesti teadusraamatukogu. Tema eesmärgiks on “ühtse integreeritud arvutus- ja sidetehnikavahenditele tugineva tarbijasõbraliku, kogu Eestit hõlmava raamatukogude infosüsteemi projekteerimise korraldamine ja koordineerimine” (vt. põhikirja käsikirjaline projekt). 1995. a. algul installeeris *Information Management and Engineering Ltd.* esindaja TÜ, EPMÜ ja Rahvusraamatukokku oma raamatukogusüsteemi TINLIB, et kohapeal oleks võimalik kontrollida selle sobivust Eesti vajadustega. Pärast tarkvara igakülgselt testimist soovitati jätta see teadusraamatukogude osas valikust välja.

Mais koostati TÜR-is raamatukogusüsteemile esitatavate nõuete projekt, mida teiste konsortsiumi liikmete poolt täiendati ja mis on ühiste nõuetena ka kinnitatud. Antud nõuetele tuginedes saadeti 35-le raamatukogusüsteemide müüjale üle maailma ostusoovid. Laekunud kümne pakkumise hulgast peab konsortsium välja valima sobivama. Finantseerimisel loodetakse toetust USA Andrew W Melloni Fondilt.

V. Komplekteerimine

Trükiste komplekteerimise aluseks on EV kultuuri- ja haridusministri määrus nr. 18 6. det. 1994 (komplekteerimissummade ja muude arvandmete kohta vt. lisad I–VI).

Trükiste komplekteerimisel jäid mitmed varasemad probleemid jätkuvalt püsima, nagu sundeksemplar, vahetusmaterjali nappus jne. Raamatuostussummad olid 1995. a. 9 miljonit krooni, olles peaaegu kolm korda suuremad kui eelnenud aastal, ja nad katsid trükiste hinna tõusu. 1995. a. oli trükise keskmine hind 42 krooni (1994. a. 29 krooni). Raamatute keskmine eksemplaarsus oli 2,9, eestikeelsel trükisel 3,5. Jaanuarist alates hakati lisaks raamatutele inventeerima arvuti abil ka väitekirju ja võistlustöid, detsembrist ka kaarte ja noote.

1) Eesti trükis.

Endiselt on Eestis vastu võtmata sundeksempлари seadus. paljud trükiettevõtted ei täida KHM-i ajutist määrust 1992. aastast, uutes trükikodades ei teata sundeksempлари loovutamise nõudest sageli mitte midagi — kõik see tegi eestikeelse trükise komplekteerimise, nagu varasematel aastatelgi, ülemäära keeruliseks. Probleemiks on kujunenud väikesetiraažiliste ametkondlike trükiste komplekteerimine, mida ei registreerita mitte kusagil ja mille kohta informatsiooni saamine on üsna vaevuline. Kohalike trükiste hankimiseks saadeti pöördumised kõigile maavanematele ja nende kaudu vallavanematele. Esimesed saadetised on maakondadest kohale jõudnud.

2) Välismaine trükis.

Raamatukogu välisvahetus on teataval määral stabiliseerunud, s. t. vahetuspunktide arv ei ole enam vähenenud (1995. a. ca 550 vahetuspunkti). Sõlmiti vahetussidemed Komi, Udmurdi, Karjala, Mari ja Mordva rahvusraamatukoguga. Vahetuse teeb keeruliseks asjaolu, et ülikoolis publitseeritavate trükiste arv on äärmiselt väike — 1995. a. ilmus TÜ Toimetisi üks vihik. Seetõttu on suurem osa raamatukogu vahetusest tasakaalust väljas, s. t. et raamatukogu saab oluliselt rohkem trükiseid, kui ise välja saadab.

Väliskirjanduse komplekteerimisallikate seas ei domineeri enam annetused, selle põhjuseks on ühelt poolt nende arvu vähenemine, teiselt poolt aga teiste komplekteerimisallikate (vahetus, oma vahenditest hangitud trükised) olulisemaks muutumine. Vähenenud on raamatukogule mittevajalike annetatud trükiste hulk, sest järjest suurema arvu annetuste puhul on raamatukogu saanud eelnevalt teha valiku. Suuremad annetused: *Sabre Foundation*ilt 3500 raamatut, Kanada väliseestlastelt E. Aruja vahendusel, Lüneburgi linnalt, Soome Arstide Seltsilt “Duodecim”, Eesti Teaduslikult Seltsilt Rootsis jt. Aktiveerunud on sidemed mitme välisriigi saatkonnaga (USA, Poola, Prantsusmaa, Jaapan).

Põhiosa raamatuostussummadest kulutati 1996. a. perioodikaväljaannete tellimiseks, mis on ka hädavajalik miinimum, millele ülikool saab oma töö rajada. Välisajakirjade tellimisel vahetati vahendusfirmat — senise “Svets & Zeitlingeri” asemel pöördui nüüd tellimustega Saksa vahendusfirma “Lange & Springer” poole. Suuremas koguses (ca 1 milj. kr eest) osteti õppejõudude ja teadustöötajate poolt soovitatud välismaist õppekirjandust (vahendusfirmad “Blackwell” Inglismaalt, “Harrassowitz” Saksamaalt ja “Krisostomus”. Raamatukogus toimunud väliskirjastuste (“Springer”, “Karger”) näitustelt osteti ülisuure hinnalalandusega (50%–80%) ca 1400 nim. teaduskirjandust. Saavutatud kokkuleppe alusel müüb “Karger” edaspidigi kõiki oma trükiseid soodushindadega. Soovitava kirjanduse väljaselgitamiseks on kasutatud referentide ja sageli ka teaduskondade juhtkondade abi.

3) Trükiste järelkomplekteerimine.

Kuna raamatukogu täidab eesti trükise kogumise ja säilitamise osas rahvusraamatukogu funktsioone, siis pöörati vanema eestikeelse ja *Estica*-kirjanduse komplekteerimisele erilist tähelepanu. Selleks olid raamatukogusiseselt eraldatud ka vastavad summad. Raamatuid hangiti Tartu, Tallinna, Viljandi ja Võru antikvariaatidest, 9-lt oksjonilt ja eraisikutelt (R. Lulla jt.).

4) Arvutiandmebaasid.

Tänu osalemisele USA Infoagentuuri poolt väljakuulutatud konkursil sai raamatukogu suure andmebaasi “Periodical Abstracts” omanikuks. Kuni 1996. a. aprillini saadi tasuta kasutamise õigus võrguandmebaasile LEXIS-NEXIS. Aasta jooksul laekus 10 uut CD-ROM-andmebaasi (näit. Venemaa rahvusbibliograafiana esitletud “Russian Books in Print PLUS 1994”). (Vt. lisa VII.)

5) Käsikirjad.

Arvukalt täienes käsikirjakogu. Pärijatelt saadi H. Kadari, J. Auli, E. Poomi (Rootsist), V. Kalnini ja T. Suti isikuarhiivid, osa J. Lotmani arhiivist. Eesti TA Arhiiv andis üle V. Vadi ja V. Vaga isikufondid, Eesti Teaduslik Selts Rootsis E. Tenderi, A. Kaelase,

R. Indreko, E. Laidi, A. Soomi ja O. Roslavlevi arhiivid. Olulisi täiendusi saadi olemasolevatele isikuarhiividele (N. Maim, J. Silvet, J. Reinet, L. Leesment, V. Masing, O.-M. Klaassen).

6) Fotod, kunst.

Fotokogusse laekusid pildid sündmustest ja üritustest raamatukogus, kunstikogusse kaks maali ja eksliibriseid.

7) Helisalvestised.

Tänu suuremate ostusummade kasutamise võimalusele toimus fonoteegi komplekteerimisel oluline nihe paremuse suunas. Alustati eelnevatel aastatel komplekteerimises tekkinud lünkade täitmist.

VI. Kataloogitöö

1995. a. toimusid traditsiooniline ja arvutikataloogimine paralleelselt. Kui 1994. a. sisestati arvutisse ainult jooksva aastal ilmunud raamatud (ladina tähestikus), siis alates 1995. a. jaanuarist sisestatakse kõik saabuval ladinakeelsetes raamatud alates ilmumisaastast 1990. Aasta algusega võrreldes kasvas arvutikataloogimise maht kolmandiku võrra. Kui kaartkataloogides liigitati raamatud UDK-tabelite järgi, siis seoses arvutikataloogimisega tõusis märksõnastamise osatähtsus. Eesti raamatukogudel puudub ühine märksõnastik (thesaurus), mistõttu raamatukogus tuli hakata välja arendama oma. Märksõnastamise põhimõtete ühtlustamine ja INGRID-i kujuneva märksõnastiku toimetamine olidki aasta jooksul pideva tähelepanu all. Teaduskirjanduse märksõnastamine on keeruline ja aeganõudev, sest eestikeelne terminoloogia paljudel aladel kas puudub, on kiiresti muutuv, korraldamata või raskesti kättesaadav. Märksõnastamise teoreetiliste ja praktiliste probleemide lahendamiseks toimus 20. sept. seminar. Märksõnastamise peaspetsialist Sirje Nilbe on koostanud märksõnastamise abivahendiks 4 juhendit. Aasta lõpuks oli koostatavas märksõnastikus 6500 terminit (märksõnad ja viited kokku).

Planeeritud retrospektiivset (kirjandus alates 1990-ndast aastast) arvutikataloogimist ei saanud vajaliku riistvara puudumise tõttu veel alustada. Esialgse arvestuse kohaselt kuluks 50 000 fondis oleva raamatu arvutikataloogimiseks/liigitamiseks viiel inimesel ca 3 aastat. On selge, et raamatukogu peab viima oma uuema kirjanduse kataloogikirjed masinloetavale kujule. Arvutikataloogist saab lugejale suurepärane vahend alles siis, kui ta kajastab märkimisväärset osa raamatukogu fondidest. Muidu on ta lihtsalt üks kataloog, mida lugeja peab tundma.

Tublisti läks edasi 1994. a. alustatud auhinna- ja diplomitööde rekataloogimine/liigitamine. Kui varem olid need peegeldatud kahes vähemkasutatud sedelkataloogis (tähestik- ja teaduskondade kataloog), siis nüüd liidetakse need raamatute tähestik- ja süstemaatilise kataloogi, mis lihtsustab natuke raamatukogu keerulist kataloogisüsteemi.

Helisalvestisi kataloogiti endiselt kaartidele, kuna puudus arvutikataloogimiseks vajalik programm.

Vastavalt 1994. a. lõpul tehtud otsusele jätkati 1. jaan-st 1995 vana võõrkeelse raamatu rekataloogimist ajalise piiranguga, s. t. *de visu* rekataloogitakse vaid 1917. a-ni ilmunud raamatud. Raamatute puhul ilmumisajaga 1917–1945 piirdatakse vana sedelkataloogi fondiga vastavusse viimisega. 31. dets. 1995 seisuga on rekataloogitud ca $\frac{2}{3}$ vanemat võõrkeelset raamatut, rekataloogida jääb veel 60 000–70 000 nim., milleks kulub 7–8 aastat.

Pingsalt tehti ettevalmistustöid üleminekuks perioodika arvutikataloogimisele. Valmisid individuaal- ja koondkirje mudelid.

1995. a. täienesid raamatukogu kataloogid järgmiselt:

- 1) Raamatutele ja erilaadsetele materjalidele (dissertatsioonid, autoreferaadid, auhinna-tööd, separaadid, geograafilised kaardid) koostati 15 148 kirjet (1994. a. 18 500), neist arvutil 4 676.
- 2) Tähestik- ja kohakataloogidesse liideti ca 73 000 (1994. a. 83 000) kaarti.
- 3) ERR-ile saadeti ca 9 000 kaarti välisraamatu kohta ja Tartu Linnaraamatukogule 350 kaarti tehnikakirjanduse kohta.
- 4) Kataloogidest eemaldati ca 13 500 kustutatud raamatute kaarti (1994. a. 15 000).
- 5) Liigitati 21 787 nim. (1994. a. 21 000) raamatuid ja jätkväljaandeid.
- 6) Süstemaatilistesse kataloogidesse liideti ca 39 500 kaarti (1994. a. 37 000 k.).
- 7) Märksõnakataloogidesse liideti ca 11 500 kaarti (1994. a. ca 6 600).
- 8) Süstemaatlist kataloogi redigeeriti 59 400 kaardi ulatuses (rubriigid *religioon, majan-dus, matemaatika, kunst, meditsiin*).
- 9) Perioodikaväljaannete kataloogimine toimus traditsiooniliselt — 1993. a. ajakirjade kataloogimine, uute koondkirjete koostamine seni raamatukogus puudunud ja aasta jooksul lisandunud perioodikaväljaannetele, aasta jooksul laekunud jätkväljaannete kataloogimine, individuaalkirjete koostamine eripealkirjadega jätkväljaannetele (vt. ka lisa IX).
- 10) *Estica* märksõnaline erikataloog täienes jooksva kirjanduse läbitöötamise käigus u. 300 nim-ga, sisaldades aruandeaasta lõpuks üle 7500 nim. trükiseid. Kataloogi redigeeri-mise käigus parandati märksõnastikku nii terminoloogiliselt kui sisuliselt, töötati läbi Eesti ja Baltimaade ajaloo, filoloogia, rahvakultuuri ja majandusajaloo valdkond. Kataloogi kasutamise hõlbustamiseks on valminud eestikeelne süstemaatiline märk-sõnaloend.
- 11) Täiendati ja redigeeriti raamatukogu arhiivi nimistuid, lisades sinna nii üksiklehti kui uusi säilikuid.
- 12) Valmis 6 käsikirjafondi nimistut (V. Vadi, A. Vaga, L. Mercklin, L. Leesment, TÜR-i arhiiv, a. 1992, 1993). Osa aasta jooksul korrastatud käsikirjafondist on kättesaadav kartoteekide abil: H. Mürk (f. 111), J. Silvet (f. 118), Akadeemiline Rootsi-Eesti Selts (f. 122), raamatukogu erihoiu osakonna ulatuslik arhiiv (f. 4, nim. 4).
- 13) Jätks saksa 17. saj. juriidiliste dissertatsioonide kataloogimine, Lääne-Euroopa 16. saj. I poole trükiste kirjeldamine, lõpetati inglise 17. saj. raamatute kirjeldamine.

- 14) Redigeeriti *Estica* kogu raamatute portreede ja kohavaadete kartoteek, eestikeelse varatrükise kronoloogiline kartoteek, inglise 17. saj. trükiste kataloog.
- 15) Koostati infolehed "Õigusteaduse alane elektrooniline informatsioon", "Arvestus. Analüüs. Juhtimissüsteemid. Infosüsteemid", "Kaubandus. Marketing. Juhtimine. Ettevõtlus".

VII. Bibliograafiatöö

Bibliograafiatöös oli 1995. a. endiselt käsil viis teemat, mille kohta koostatakse kartoteeke või andmebaase. Bibliograafiliste andmestike koostamine toimus enamasti traditsiooniliselt: bibliografeerimine kaartidele käsitsi või masinal. Andmebaaside loomine on alles algusjärgus. Kartoteekide (ja andmebaaside) põhjal koostatakse bibliograafiaväljaandeid, lühinimestikke.

1) Tartu Ülikool. Ajalugu. Õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia (1632–1710, 1802–1995→).

Bibliografeeriti aastail 1994–1995 ilmunud ja raamatukokku saabunud trükiseid, andmeid koguti ilmuma hakanud Eesti rahvusbibliograafia väljaannetest, magistri- ja doktoritööde kirjanduse nimestikest, "Current Contentsi" andmebaasist, TÜ õppejõudude ilmunud tööde aruandlusest. Probleemid on üles kerkinud materjali valiku osas, sest pidevalt muutub perioodika-nimetuste hulk ja nende sisuline väärtus. Küsitav on iga üliõpilasest autori artikli bibliografeerimise vajadus, kui autor on ajalehe või ajakirja toimetuse töötaja.

Kartoteegi "Tartu Ülikool" põhjal koostatakse ülikooli bibliograafia-aastaraamatuid, millest oli töös 7 nimetust (aastad 1987, 1989–1994), valmis aga 1988. a. kohta. Aastaraamatute avaldamisel on tekkinud kahetsusväärset pikka ajalist distantsi, mis loodetakse likvideerida aastatuhande vahetuseks. Bibliograafia-aastaraamatute (1987. ja 1992.) kohta on rajatud vastavad andmebaasid (vt. lisa XI).

2) Teaduste ajalugu Eestis (1956–1995→) — täienes 40 kaardi võrra.

3) Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944.

Jätkus ajalehe "Postimees", võõrkeelse ajakirjanduse ("Rigasche Rundschau", "Dorpater Nachrichten", "Dorpater Zeitung", "Historiallinen Aikakauskirja", "Historiallinen Arkisto", "Suomen Museo") bibliografeerimine. Alustati kogutud andmestiku sisetamist arvutisse.

4) "Dörptsche Zeitung" (1789–1875).

Töö teemaga lakkas, kuna bibliografeerija (saksa filoloog) lahkus raamatukogust. Senise töö käigus kerkisid üles probleemid ja küsimused, mis on vaja lahendada eelkõige ERÜ bibliograafia toimkonnas.

5) URBIS. Rahvusvaheline andmebaas, soome-ugri keeleteadus 1988–1992 (Vene aladel ilmunu).

Sisestati 547 kirjet. Suurt tööd tehti juba sisestatud kirjete parandamisel, täiendamisel ja täpsustamisel. Kirjed varustatakse eesti-, inglis- ja venekeelsete märksõnadega. 1995. a. ei jõutud andmete vahetamiseni projekti osapooltega Soomes, Ungaris ja Vene Föderatsioonis. Suhete loomiseks ja koostöö tihendamiseks korraldati Tartus seminar (2 järgus).

Bibliograafid koostasid (peamiselt väljastpoolt raamatukogu) tulnud tellimuse alusel 8 kirjandusnimestikku (418 nim.), näit. "Professor Helmut Piirimäe bibliograafia", "Laine Peebu olulisemate tööde loetelu 1966–1992" (39 nim.), "Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumi direktori Ela Martise tööde loetelu" (11 nim.) jne.

KHO-s koostati mitmeid leidumusnimestikke, neist ulatuslikumad olid: 1) täiend-nimestik (26 nim.) ERÜ vanaraamatu tööruhmas ettevalmistatavale vanatrükiste biblio-graafiate ja koondkataloogide nimestikule, 2) hollandi trükised 1541–1600 (35 nim.).

Teatmebibliograafia osakonna kartoteekidesse ("Eesti Vabariigi seadused", "Euroopa Liit", "National Geographic" jne.) lisati 2 005 kaarti.

Bibliograafia osakondade ning käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna poolt anti 1995. aastal kokku 6 589 suulist teadist (1994. a. 2 960).

VIII. Lugejateenindus

Lugejate arv on viimastel aastatel püsinud üsna stabiilsena. 31.12.1995 oli registreeritud 24 200 lugejat, kellest 11,1% on TÜ õppejõud, magistrandid, doktorandid, 32,7% — statsionaarsed üliõpilased, 3,5% — kaugüliõpilased, 10,2% — TÜ teenistujad, 42,5% — lugejad väljastpoolt ülikooli.

Aruandeaastal lugejateeninduses suuremaid muudatusi ei olnud.

Oluliselt on viimasel aastal paranenud üliõpilastele mõeldud õppekirjanduse valik — raamatukokku on jõudnud hea kaasaegne ingliskeelne õpik. Kuna õpikute semestripikkust laenutähtaega on lühendatud kahele kuule, on raamatud hakanud kiiremini ringlesma ja lugejatel on huvi tulla vajalikku raamatut tellima.

1995. a. lõpul oli teaduskirjanduse lugemissaalide avariilulitel 1 828 laudimeetrit trükiseid. Uusi raamatuid ja ajakirju võeti aasta jooksul juurde 3 155 eks., aegunud kirjandust saadeti hoidlasse 7 721 eks. (põhiliselt referaatajakirjad).

Fonoteegi 12 kuulamiskabiini on sisustatud moraalselt ja füüsiliselt vananenud helitehnikaga, mis ammugi enam ei rahulda kuulajate vajadusi. Fonoteegi kasutamist peaks parandama planeeritav individuaalkabiinidest loobumine ja fono(materjalide) saali loomine.

Humanitaarraamatukogus hakati kirjandust koju laenutama ka Usuteaduste Instituudi õppureile. Filiaali lugejaskond kasvas, võrreldes varasemate aastatega, umbes kolmandiku võrra. Seda mõjutasid mitmed asjaolud (humanitaarhoone avamine, hea kontakt üliõpilas-kandidaatidega, 19 lugejatele määratud üritust). Lugejad said paljundusvõimaluse.

RVL-i teenuseid kasutas 270 lugejat (1994. a. — 190), tellimuste arv on suurenenud (1995. a. — 3 186, 1994. a. — 2 220, 1993. a. — 1 032), kuigi kõik rahalised kulud (koopiad, raamatute tagasisaatmine) maksavad lugejad. Tellimuste täitmise protsent on kõrge (ca 90%), mis vastab rahvusvahelistele tavadele. 50% tellimuste üldarvust moodustab meditsiinikirjandus. Lugeja tellimuste vormistamisel teeb raamatukoguhoidja ära suure töö. Raamatukogu varad on aga suures osas välismaa lugejale teadmata, kuna ei ole kajastatud üheski rahvusvahelises koondkataloogis. Siiski on tellimusi tulnud Itaaliast, Jaapanist, Austraaliast jm.

KHO varasid laenasid ca 800 lugejat/uurijat (3000 külastust, 8400 laenutust), kellest ligikaudu 70% olid TÜ üliõpilased, õppejõud, teadurid ja teenistujad. Materjale on kasutatud mitmesugustel teemadel, näit. Tartu 19. sajandil, farmaatsia Baltikumis 19. saj., TÜ botaanikaaja ajalugu, vene kirjanduslikud salongid, poola leksika jne.

Ülikooli sisseastujaid teenindati humanitaarraamatukogus. Kuna ülikooli raamatukogus pole piisavas eksemplaarsuses uusi üldhariduskoolide õpikud, siis laenati vajaminev kirjandus 14. keskkoolist, kellega koostöö kulges kiiresti ja meeldivalt.

Märtsikuine lugejauuring andis raamatukogule teavet, kuidas on lugeja rahul konkreetse külastusega. Meeldiv on tõdeda, et enamik vastanuist oli oma külastusega rahul (60,1%) või väga rahul (17,4%). Lugeja negatiivseid hinnanguid põhjustasid raamatukogu olustik (lagunema kippuv, räämas), liigne ajakulu laenutamisel, kataloogide olukord, arvutite ja paljundusseadmete vähesus.

IX. Lugejakoolitus

4.09.–15.09. toimusid järjekordsed raamatukoguõppused esmakursuslastele, mis kolmandat aastat olid korraldatud rangelt vabatahtlikkuse alusel. Need viidi läbi ekskursioonidena, mille eesmärgiks oli anda esmakursuslastele vajalikke teadmisi raamatukogus toimetulekuks ja esmaseks orienteerumiseks. Lektoriteks oli 16 töötajat. Läbi viidi 71 õppust (61 – eesti, 3 – soome, 7 – vene keeles). Õppustel osales 342 inimest (nende hulgas 307 esmakursuslast). Õppustele jäi tulemata ca 45% esmakursuslastest. 1990-ndate aastate alguseni olid õppused kohustuslikud ja lülitatud distsipliini “Sissejuhatus erialasse”, mis tagas üliõpilaste parema “raamatukoguliku kirjaoskuse”.

Lugejatepoolne huvi oli minimaalne ka kord kuus toimuvatel uutele lugejatele mõeldud ekskursioonidel (need toimusid ainult aprillis ja novembris).

Arvutiandmebaaside esmakasutajaid õpetati individuaalselt. Koostöös ülikooli arvutuskeskusega korraldati gruppõppusi (1995. a. 182 tundi 389-le inimesele). Uutest teenustest infoosakonnas ja arvutiandmebaasidest informeeriti teadushuvilist lugejat 8 artikliga ajakirjanduses ja 11 intervjuuga erinevatele teabekanalitele.

X. Töö kogudega

Seisuga 31.12.1995 oli raamatukogu töötajatel hooldada **3 702 414 a.-ü.** suurune raamatuvara.

Kogudele oli 1995. a. järjekordselt üks raskemaid. Seda põhjustasid väga soe kevad ja sellele järgnenud kuum suvi. Lugemissaalide temperatuur tõusis kuni +30°C-ni, niiskus C-korruse hoidlates 65–73%-ni. Ebastabiilse olukorra tõttu kontrolliti temperatuuri ja niiskust iga päev, mõnikord isegi kaks korda päevas. Kahjuks ei saa olukorra parandamiseks midagi erilist ette võtta. Hoiutingimused on endiselt eriti halvad C-korruksel, s. o. kõige alumisel korrusel — seinad hallitavad, õhk on raske, ventilatsioon laseb tahma läbi.

Hügienistidel olid suuremateks töödeks vastuvõetud käsikirjakogude ja dissertatsioonide kogu puhastamine ja desinfitseerimine. Ventilatsioon toob hoidlatesse lubamatult palju tahma, seetõttu tuli ventilatsiooniavade lähedal asetsevatele dissertatsioonidele hankida uued ümbrised.

Probleemiks on kujunenud viimaste aastate trükis, mille köide on äärmiselt nõrk ja ei sobi üldse raamatukogudele, vajades juba 2–3 laenutuse järel köitmist või kiletamist. Köitmisvajadused on pidevalt suuremad kui köitekoja võimalused.

Restaureeriti-konserveeriti põhiliselt käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas hoitavaid materjale. Paberirestaatorite tööde põhimahu moodustasid kirikuvisiitatsioonide protokolliraamat ja kaks raamatukogu 19. saj. käsikirjalist kohakataloogi. Kohakataloogidest tehti kasutuskooopia, mis tähendab restaureeritud manuskripti säilitamise tagamist.

Erilise tähelepanu all oli eestikeelse kirjanduse kogu (NB! raamatukogul ka rahvusraamatukogu funktsioonid), mille kasutatavus on viimastel aastatel kasvanud, kuid 1991–1995 ilmunu on raamatukogus vaid 1–2 eksemplaris. Pidevas laenutusprotsessis on nende aastate trükised hävimisohus. Jätkus eestikeelsete trükiste arhiiveksemplaride märgistamine.

Eesti kolme teadusraamatukogu ja Helsingi Ülikooli Raamatukogu vahelise ühisprojekti raames jätkus eestikeelsete ajalehtede (1918–1940) Rahvusraamatukokku mikrofilmimisele saatmine kasutuskooopia tegemiseks. Seni on aga lahendamata mikrofilmimiseks lahtivõetud köidete edasine saatus — kes ja missuguste kuludega need ükskord korrastab.

Kuna 1995. a. kasvas tunduvalt komplekteeritavate perioodikaväljaannete arv, siis paigutati peaaegu pool perioodikakogu (8 500 m) ümber. Ümbertõstmisi dissertatsioonide ja vanema kirjanduse kogudes oli 2 690 m ulatuses. KHO-s lõpetati F4 rariteetide inventuur (B- ja C-formaat).

Juba aastaid on päevakorras kaardikogu küsimus (hoid, laenutamine, restaureerimine). Alustati salajaste materjalidena raamatukogust kõrvaldatud geograafiliste kaartide otsimist ja tagasinõudmist. Neid on teada EAA-s, ERA-s ja TÜ Geograafia Instituudis. Viimasest saadi aasta lõpus tagasi esimesed 54 Eesti mere-, topograafilist jm. kaarti a. 1920–1939.

Viimastel aastatel kustutatakse intensiivselt aegunud väljaandeid. Õppekirjanduse osakonnas on 1995. a. kustutatud 26 577 a.-ü., millest 20 088 oli mittevajalik või üleliigne, 2 460 sisult aegunud, 2 114 kadunud, 1 914 katkised.

XI. Teadustöö

1995. a. oli käsil 8 teemade ringi.

1) Raamatukogu teeninduskorralduse toimivus (juh. K. Miil).

Rahvusvahelise uuringu käivitas Stockholmi Ülikooli Raamatukogu. Osalejaiks olid suured teadusraamatukogud Eestist, Lätist ja Leedust, konsultatsioone andsid kolleegid Rootsist (Tartus Stockholmi Ülikooli Raamatukogu raamatukoguhoidja Bo Ekengren). Uuringu metoodika aluseks oli võetud N. A. van House'i, B. T. Weili ja Ch. R. McClure'i 1990. a. Chicagos ilmunud käsitus "Measuring academic library performance: A practical approach".

Uuringu korraldusliku külje — metoodika, tööjaotus, ajakava ja ankeetide vorm TÜR-i tingimustest lähtuvalt — töötasid välja K. Miil, U. Tõnnov, A. Norberg.

Kitsamaid uuringuteemasid oli kuus: 1) lugejate üldine rahulolu, 2) kirjanduse (jt. teavikute) kättesaadavus, 3) seadmete ja ruumide kasutatavus, 4) rahulolu teatmeteeningusega, 5) infootsingu hindamine ja 6) raamatukoguhoidjate töökoormus erinevates tööloikudes.

Küsitluse läbiviimise ajal märtsis olid kaasatud kõik teenindusosakondade töötajad, kokkuvõtteid tegid K. Miil, U. Tõnnov, E. Loorits, L. Dubjeva, Ü. Must, M. Ilus, T. Matsulevitš ja A. Norberg.

Uuringu esialgsed tulemused on avaldatud Stockholmi Ülikooli Raamatukogu väljaandes "Library management development project. 3rd final report" ja läbi arutatud Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadusraamatukogude ühisseminaril Riias 13.–15. juunil 1995. a.

Üksikasjalikum uuringutulemuste käsitus toimub 21. veebr. 1996. a. ja kokkuvõtte ilmub järgmises aastaraamatus.

2) Tartu Ülikooli Raamatukogu ajalugu 19.–20. sajandil (juh. H. Tankler).

Jätkus artiklikogumiku koostamine TÜR-i fondide kujunemisloost.

Lisaks H. Tankleri juhendatud teemale korraldas KHO raamatukogu esimese direktori 225. sünniaastapäeva tähistamiseks ettekandepäeva "Ammendamatu Morgenstern".

3) Tartu ülikooli ajalugu 19. sajandil ja 20. sajandi I poolel (täitja H. Tankler).

Seoses uurimistööga ja oma töö tutvustamisega oli H. Tankler mitmes välisriigis (Rootsis, Venemaal, Saksamaal). Tema ettekannete ja loengute temaatika käsitles aruandeaastal peale ajalooliste ülevaadete ka teaduse arengut tänapäeva Eestis. H. Tankler juhendas kolme üliõpilastööd, mille väljundiks on bibliograafianimestikud TÜ õppejõudude teadustöödest, ja oponeeris E. Tammiksaare väitekirja "Geograafia õpetamine Tartu Ülikoolis 1802–1918".

4) Eesti-, Liivi- ja Kuramaa haritlaskonna kujunemine ja akadeemilised sidemed 17.–18. sajandil (täitja A. Tering).

Jätkus materjalide kogumine balti üliõpilaste matrikli (1561–1800) koostamiseks. A. Tering töötas selleks pikemalt Tallinna Linnaarhiivis, Riia arhiivides ja raamatukogudes,

Helsingi ja Uppsala ÜR-is. Antud teemal ilmus A. Teringult üks artikkel ja ta astus üles nelja ettekandega.

5) **Tartu ülikooli trükikoja toodang aastail 1631–1710** (täitjad E. Jaanson, M. Rand).

E. Jaanson ja M. Rand töötasid Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiumiga ühekuulisel uurimisreisil Rootsis. Lundi Ülikooli Raamatukogus, Stockholmi Kuninglikus Raamatukogus, Växjö, Kalmari, Linköpingi ja Karlstadi linna ja maakonnaraamatukogudes vaadati läbi vanu katalooge, käsikirjalisi materjale, akadeemiliste trükiste kataloogimata kogusid, mille tulemusena leiti ja saadi juurde 72 Tartu varatrükise koopiat. Lisaks saadi aasta jooksul 11 nimetust koopiaid mujalt, kingitusena saadi ka kolm originaali. Andmebaasi sisestati täiendavalt 303 kirjet. Alustati arvutisse sisestatud kirjete ühtlustamist ja redigeerimist.

Andmebaasi kogumaht on praegu 1374 nimetust, millest desideraatide nimestik hõlmab 146 tiitlit. Teema jätkamiseks küsiti 1996. a-ks ETF-ilt toetust, mida aga ei saadud.

6) **Raamatukogu varade säilitamine, konserveerimine ja restaureerimine.**

1994. a. alustatud fondiuringud TÜR-is ja ERR-is K. Konsa initsiatiivil koos T. Tensingu, M. Konsoni ja M. Siineriga (ERR) on andnud häid tulemusi. Avalikkuseni on jõudnud rida ühisettekandeid ja artikleid mitmesugustes väljaannetes. Ilmus jätkväljaande “Raamat — aeg — restaureerimine” VII vihik. Restaureerimisprobleemidest toimus rahvusvaheline seminar.

7) **Eesti mõistatused (eesti rahvaluule teadusliku suurpublikatsiooni *Monumenta Estoniae antiquae* IV seeria koostamine)** (juh. prof. A. Krikmann, ühisprojekt TA Eesti Keele Instituudiga).

Raamatukogust osaleb koostamises R. Saukas, kes kontrollis tekstide autentsust mõistatuste kartoteegis (läbi töötatud 20 kartoteegikasti, 365 tüüpi, märksõnad ‘padi –redis’).

8) **Eesti ajalooteadus 1991–1994. Bibliomeetriline analüüs** (ETF-i grant, täitja Ü. Must).

On loodud andmebaas “Eesti ajalooteadus 1991–1994. a.”. Andmebaasist on võimalik teostada otsinguid 12 tunnuse järgi: autor, pealkiri, nimetus (ajakirja puhul), publikatsiooni laad (artikkel, monograafia), aasta, publikatsiooni keel, viidatava teose autor, pealkiri, nimetus, viite laad, keel, aasta. Teema jätkub uurimusliku väljundi koostamisega.

XII. Kirjastustegevus

Vt. lisa XIX.

XIII. Rahvusvaheline koostöö

Jätkus publikatsioonide vahetamine raamatukogude, teadusasutuste, organisatsioonide ja üksikisikutega välismaal. Vahetuspartnereid oli ca 550.

Bibliograafilise info saamiseks pöördui raamatukogu poole 144 korral Saksamaalt, Kanadast, Austriast, Prantsusmaalt, Hollandist, Taanist, Inglismaalt, Rootsist, Iisraelist, USA-st, Norrast, Valgevenest, Soomest jne. Vastuskirjades anti ca 490 teadist mitmesugustel teemadel. Informatsiooni/andmeid raamatukogu kohta on saadetud teatmeteostele "World Guide to Libraries", "The World Directory of Theological Libraries" ja mitmele asutusele/organisatsioonile.

Lisaks tavapärasele publikatsioonide ja bibliograafilise teabe vahetamisele/vahendamisele osales raamatukogu kahes rahvusvahelises koostööprojektiis:

- 1) **"URBIS. Rahvusvaheline andmebaas, soome-ugri keeleteadus 1988–1992. (Vene aladel ilmunu)** koostöös Soome Kodumaiste Keelte Uurimiskeskuse, Ungari TA Keeleteaduse Instituudi ja Hamburgi Ülikooliga (SLV). (Vt. X,5 ja lisa XXII.)
- 2) **"Eesti, Läti, Leedu ja Rootsi teadusraamatukogude efektiivsus"**. Projekti juht Stockholmi Ülikooli Raamatukogu. Nimetatud projekti raames toimus märtsis lugeja-uuring "Raamatukogu teeninduskorralduse toimivus", mille esialgsed tulemused arutati läbi Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadusraamatukogude ühisseminaril Riias 13.–15. juunil 1995. a. (Vt. XIII, 1.)

Toimused läbirääkimised Osnabrücki Ülikooli prof. Klaus Garberiga projektiga "Personalschrifttum im alten deutschen Sprachraum Mittel- und Osteuropas" lülitumise küsimustes (projekti finantseerib *Volkswagen-Stiftung*). Göttingeni Ülikooli Raamatukoguga täpsustati võimalikku koostööd saksa vanatrükise alal.

Meeldivaks ja kiirelt tulemuseni jõudnuks võib pidada koostööd Berliin-Brandenburgi TA Arhiivi, Göttingeni TA ja Ülikooli Raamatukoguga, kes tagastasid TÜR-ile 1895.–1900. a. Preisi Teaduste Akadeemia poolt laenutatud kolm I. Kanti kirjavahetuse köidet ja kaks raamatut. Pidulik üleandmistseremoonia toimus ülikooli ajaloomuuseumi Morgensterni saalis 22. nov.

Raamatukogu töötajad on esinenud arvukatel konverentsidel välismaal, mitmes välismaises väljaandes on ilmunud uurimusi ja artikleid. Tavaliseks on saanud raamatukogu teadurite A. Teringu ja H. Tankleri pikaajalised tööreisid Saksamaale, Rootsi jm., et sealsetes arhiivides läbi töötada uurimisteemade kohta leiduvat materjali. S. Nilbe stažeeris kolm kuud Oulu Ülikooli infoteaduste ja sotsioloogia osakonnas.

Raamatukogu restaureerimisosakonnas käis end teist korda täiendamas Lüneburgi konservator C. Gertz. Välislepingute (1991. a-st) kohaselt tehti konserveerimis/restaureerimistöid Jyväskylä Ülikooli Raamatukogule ja Soome Kirjanduse Seltsile.

Automatiseeritud raamatukogusüsteemide ekspert M. Halbert Rice'i Ülikoolist (USA) töötas siin, konverteerides vanaraamatu kirjed CCF-formaadist FINMARC-formaati.

Raamatukogu on järgmiste rahvusvaheliste organisatsioonide liige:

- * Euroopa Teadusraamatukogude Ühendus (LIBER),
 - * Läänemeremaade raamatukogude ühendus “Bibliotheca Baltica”,
 - * Euroopa Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL),
 - * Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude Assotsiatsioon (IAML),
 - * Euroopa Informatsiooni Assotsiatsioon (EIA) ja selle Balti- ja Põhjamaade haru.
- Raamatukogus toimusid “Karger-Verlagi” väljaannete ja tänapäeva poola raamatu näitus, austria plakati, poola foto ja taani kunsti näitus. Eksponeeriti rahvusvahelised rändnäitused “Baltikum ja sakslased”, “Soome sild — Viron veräjät”.

XIV. Koostöö Eesti raamatukogudega

Ühiste probleemide lahendamiseks on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu (ERÜ) juurde moodustatud töörühmad, milles osalevad ka TÜ Raamatukogu töötajad:

- 1) **Automatiseerimise töörühm** (14. septembrist 1995 Eesti Raamatukogude Konsortium (ELNET Konsortium) — eesmärk hankida Eesti teadusraamatukogudele ühtne raamatukogusüsteem (TÜR-ist I. Saare).
- 2) **Bibliokirje töörühm** — rahvusvahelise kirje standardi ISBD(M) tõlkimine eesti keelde (TÜR-ist E. Loorits, R. Somson).
- 3) **Liigitamise ja märksõnastamise töörühm** — UDK-tabelite tõlke ja eelseisva publitseerimise korraldamine (TÜR-ist H. Laanes, S. Nilbe; tabeleid tõlgivad K. Piir — astronoomia, L. Dubjeva — poliitika, P. Nagel — bioloogia, S. Nilbe — religioon, H. Laanes — demograafia, statistika).
- 4) **Sundeksemlari seaduse ettevalmistamise töörühm** — TÜR-ist K. Viirsalu.
- 5) **Vanaraamatu töörühm** — teabe koondamine vanaraamatu kohta ja arvutikataloogi koostamise ettevalmistamine (TÜR-ist K. Kaugver, M. Rand).
- 6) **Analüütilise kirje töörühm** — ettepanekud (töörühma töö tulemused) analüütilise kirje kohta on avaldatud ajakirjas “Raamatukogu” (nr. 3) (TÜR-ist M. Kümnik, A. Laumets).
- 7) **Teadus- ja erialaraamatukogude statistika töörühm** — detailse ja “lollikindla” statistika vormi täitmise juhendi koostamine (TÜR-ist R. Saukas).
- 8) **Bibliograafia toimikond** — moodustatud 1995. a. Eestis tehtava bibliograafiatöö probleemide arutamiseks ja koostöö arendamiseks (TÜR-ist M. Kümnik, A. Laumets).
- 9) **Hoiutoimikond** — moodustati detsembris 1995 (TÜR-ist R. Sonn, K. Konsa, K. Laur).
- 10) **Noodikirje töörühm** ERÜ ja EMKÜ (Eesti Muusikakogude Ühendus) juures — moodustatud 12.12.1995 (TÜR-ist P. Luhamaa).

- 11) **Helisalvestiste kirje tööruhm** ERÜ ja EMKÜ juures — moodustatud 12.12.1995 (TÜR-ist A. Kartul).
- 12) Kultuuri- ja Haridusministeeriumi juures olev **raamatukoguhoidjate koolitusnõukogu** — raamatukoguhoidjate koolituse ja täiendõppe küsimused; teadusraamatukogude töötajate kutsenõuete väljatöötamine (TÜR-ist U. Tõnnov, alates 01.10. M. Ermel).
- 13) **Ajakirja “Raamatukogu” toimetuse kolleegium** — TÜR-ist U. Tõnnov.
- 14) **Vabariiklik terminoloogiakomisjon** — TÜR-ist M. Onga.

H. Tankler osaleb “Eesti teadlaste biograafilise leksikoni” toimetuskolleegiumi ja “Eesti apteekide ajaloo” kolleegiumi töös.

XV. Raamatukogu toimkonnad, kolleegiumid

1) Hoiutoimkond

Koosseis: K. Aints, V. Hiir, M. Ilus, K. Jalas, K. Jentson (esimees), V. Klement, K. Konsa, M. Rand, V. Selge.

Koosolekutel arutati 1) kaardikogu hoiustamist, säilitamistingimusi, edasist komplekteerimist, 2) vanaraamatu fondi hoiutingimusi, nende konserveerimise või restaureerimise vajadusi ja võimalusi, 3) arhiiveksemplari märgistamist (ümbrispaberi valik ja hankimine), 4) koos kataloogitoimkonnaga kohaviitu ja kogude tähiseid.

2) Kataloogitoimkond

Koosseis: M. Ermel (alates 01.09.), L. Külv, H. Laanes, E. Loorits (esimees), K. Miil (kuni 01.09.), S. Nilbe, U. Otsus, R. Somson, L. Trikkant. Toimus 11 koosolekut, kus arutati 1) üleminekut arvutikataloogimisele ja 2) kataloogisüsteemi täiustamist. Olulisemad otsused:

- * 16. jaanuarist hakata sisestama arvutisse raamatukokku tulevaid ladina tähestikus raamatuid alates ilmumisaastast 1990;
- * kaartkataloogides juba kajastatud raamatute (ilm. 1990–1994) arvutisse konverteerimisele eelistada uue perioodika arvutisse sisestamist;
- * venekeelsete dokumentide arvutikataloogimist alustada alles siis, kui Eestisse ostetakse integreeritud raamatukogusüsteem;
- * alates 1995. a. paigutatakse kõik dissertatsioonifondi trükised, mis on ilmunud alates 1990. aastast analoogiliselt teiste kogudega, s. o. sisulis-formaadilis-järjenumbriliselt endise inventarinumbrilise paigutuse asemel;
- * ülikooli raamatukogu koostab kataloogikirjed keskmisel tasemel (mitte rahvusbibliograafia tasemel).

3) Bibliograafia- ja infotöö toimkond

Koosseis: M. Kümnik, A. Laumets (esimees), M. Meltsas, A. Norberg (kuni 30.09.), I. Pelkonen (kuni 31. 08.), I. Ööpik (kuni 13.11.), koosolekutel osalesid ka R. Michelson, M. Onga, K. Taal. Toimus 5 koosolekut, kus arutati seminari "Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus" ettevalmistamist ja läbiviimist ning analüütilise kirje probleeme.

4) Kirjastuskolleegium (kuni 16.11. toimetuskolleegium)

Koosseis: M. Ermel (esimees kuni 16.11.), S. Issakov, M. Kümnik, A. Norberg (kuni 16.11.), P. Olesk (esimees alates 16.11.), M. Rand, R. Saukas, L. Tiik, U. Tõnnov.

Toimus kaks koosolekut: 02. juunil ja 05. okt., kus arutati käsikirju "Raamat — aeg — restaureerimine. VII" ja N. Vorobjova koostatud näituse kataloogi "Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse" (mõlemad on ilmunud) ja raamatukogu kirjastamisplaani aastani 2000.

XVI. Töötajate enesetäiendamine

Tallinna Pedagoogikaülikooli juures kaitsesid magistritöid Aili Norberg "Tartu teadlane infotarbijana ülikooli raamatukogus" (oponendid E. Tiit, I. Eenmaa) ja Ülle Must "Universaalse teadusraamatukogu lugeja infoaktiivsus ja seda mõjutavad tegurid" (oponent E. Terk).

Magistrantuuris õpivad: TPÜ-s raamatukogundust L. Dubjeva, M. Ermel, K. Konsa, S. Nilbe, U. Tõnnov, TÜ-s keemiat J. Lehtaru, TÜ-s kunstiajalugu A. Mänd, TÜ-s ajalugu O. Teder.

Tartu Ülikoolis õpivad: K. Pedak, L. Loik ajalugu, E. Org, K. Puusepp eesti filoloogiat, K. Armolik eesti keelt võrrekeelena. Kevadel sai eesti filoloogi diplomi A. Otsa.

Viljandi Kultuurikolledžis õpivad L. Brikker, M. Karolin, P. Luhamaa, S. Pärsimägi, E. Tulmin, P. Zettur, H. Vaidla.

Mitmesugustest arvutiõpetuse kursustest (algkursus, MS Word 6 for Windows, MS Exel jne.) on osakondade aruannete põhjal osa võtnud 66 töötajat. Info- ja eurodokumentatsiooni osakonna töötajad õppisid Internetis otsingute tegemiseks kasutama võrguotsingu programme *lynx*, *MOSAIC*, *NETSCAPE*, andmebaase *LEXIS-NEXIS*, *STAT-USA*.

Raamatukogus korraldatud keeltekursustel on osalenud 40 töötajat.

Restaureeritud kuulasid dots. T. Ilometsa erialaloenguid.

XVII. Materiaalne baas

1994. a. lõpul suleti raamatukogu peasissepäas ja fuajee avariiohtliku olukorra tõttu. Lugejad pääsesid majja Akadeemia t. poolsest kitsast uksest. Garderoob paigutati keldrikorrusel asuvasse endisesse varjendisse. Kahtlemata mõjus taoline olukord häirivalt nii lugejatele kui raamatukogutöötajatele, põhjustades isegi külastuste languse (1994. a. — 967 200, 1995. a. — 762 270).

Raamatukoguhuone ehituskonstruksioonide tugevdamine ja remont kestsid 1995/96. õ.-a. alguseni. Peauks ja fuajee garderoobiga avati lugejatele 4. sept. Selleks ajaks olid majas tehtud järgmised suuremad tööd:

- * kahe postiga toestati peasissekäigu peal asuv konverentsisaali väljaulatuv osa;
 - * paigaldati uued, kaasaegsed klaasuksed ja seinad firmalt “Kanoka” (peasissekäigu maksumus 519 061 kr.);
 - * fuajee peatala toestati kolme lisapostiga (168 117 kr.);
 - * kataloogisaali põrandale (1 139 m²) paigaldati uus katematerjal *Forbo (sure-step)*;
 - * konverentsisaali seintesse paigaldati täiendavad tugevduspostid ja -talad, metallsõrestik (323 399 kr.);
 - * paigaldati klaassein ja -uksed, eraldamaks direktsiooni fuajeed.
- Ehitustöid teostas põhiliselt firma “Rand ja Tuulberg”.

Humanitaarraamatukogus (Jakobi 1) tehti samuti väiksemaid remonttöid: parandati küttesüsteem, üld- ja kohtvalgustus, lugemisaali ja hoidlasse paigaldati ventilatsioonisüsteem.

XVIII. Ametiühing

Liikmeid 124. Büroo koosseis: M. Poljakov (esimees), L. Dubjeva (usaldusisik), T. Fahrutdinova (töökaitse, tervishoid), H. Kase (lastetöö), T. Kind (palk, puhkused).

Büroo koosolekuid oli 9 + infotund raamatukogu töötajaile.

Põhiprobleemiks oli töö- ja palgatingimuste parandamine.

Lahendatud probleemid, üritused, ettevõtmised:

- * valitsuse poolt lubatud 20% asemel 30%-line palgatõus (TALO teene),
- * 7 tööpäeva lisapuhkust (TÜ a/ü teene),
- * õhtustele vahetustele lisatasu (10% tunnitasust);
- * ettepaneku — raamatukogu töötajate tööstaaži käsitlemine teaduslik-pedagoogilise staažiga võrdsetel alustel — dokumentaalne toetamine ülikooli juhtkonna poolt;
- * valgustuse parandamine;
- * enesetäiendus: inglise keele kursused (3 eri tasemega rühma), saksa keele kursused;
- * aeroobika rühm;
- * laste laulu- ja tantsuring;
- * jõulupidu, emadepäeva pidu, raamatukogu aastapäev;
- * ekskursioon Lahemaale;
- * töötajate vaktsineerimine difteeria vastu.

L I S A D

I. Kogud (ISO 2789 järgi)

	01.01.1995	Komplek- teerimine	Kustutamine	31.12.1995
Raamatud	2 666 095	31 632	28 628	2 669 099
Jadaväljaanded	564 433	10 701	1 201	573 933
s.h. ajakirjad	158 060	4 702	357	162 405
ajalehed	2 845	580	—	3 425
jätkväljaanded	403 528	5 419	844	408 103
Kaardiväljaanded	2 511	70	1	2 580
Noodiväljaanded	3 116	35	—	3 151
Graafikateavikud	31 976	254	—	32 230
s.h. kunstikogu	14 273	34	—	14 307
fotokogu	17 703	220	—	17 923
Käsitirjad	26 580	1 307	—	27 887
Pisitrükised jm.	56 711	—	—	56 711
Audiaalteavikud	10 247	906	1	11 152
Elektroonilised teavikud	2 545	1 784	35	4 294
s.h.kompaktplaadid	35	814	35	814
disketid	2 510	970	—	3 480
Mikrovormid	10 062	363	—	10 425
s.h. mikrokaardid	6 947	363	—	7 310
mikrofilmid	3 115	—	—	3 115
	3 374 276	47 052	29 866	3 391 462
Varukogu	282 549	3 244	582	285 211
Vahetuskogu	23 943	4 848	3 050	25 741
	3 678 262	55 144	33 498	3 702 414 (ehk 62 160 laudimeetrit)

II. Kogud (eksemplaride arvestuses)

	01.01.1995	Komplek- teerimine	Kustuta- mine	31.12.1995
Kasutuskogud				
Raamatud	2 443 407	31 656	28 439	2 446 624
Jadaväljaanded (eks.)	2 042 062	34 281	4 412	2 071 931
s.h. ajalehed (ak.)	2 845	580	—	3 425
Kaardiväljaanded	2 511	70	1	2 580
Noodiväljaanded	3 116	35	—	3 151
Erilaadid (käsik. jne.)	43 589	—	—	43 589
Auvised	10 247	906	1	11 152
Pisitrükised	56 711	—	—	56 711
	4 601 643	66 948	32 853	4 635 738
selest:				
õppekogu	413 532	6 683	21 826	398 389
erialakogud	125 362	2 360	1 707	126 015
väitekirjad	498 009	2 066	8	500 067
mikrovormid:				
a) mikrokaardid	65 993	363	—	66 356
b) mikrofilmid	8 710	—	—	8 710
Vahetuskogu	23 943	4 848	3 050	25 741
Reserv-vahetuskogu	282 549	3 244	582	285 211
Kateedrite kogud	225 383	—	189	225 194
	5 133 518	75 040	36 674	5 171 884

III. Komplekteerimine 1991. – 1995. a. (eksemplaride arvestuses)

	1991	1992	1993	1994	1995
Kasutuskogud					
Raamatud	72 539	49 564	35 300	31 756	31 656
Jadaväljaanded (eks.)	72 050	149 439	122 072	31 419	34 281
s.h. ajalehed (ak.)	68	144	730	202	580
Kaardiväljaanded	21	23	67	36	70
Noodiväljaanded	–	–	82	56	35
Erilaadid (käsik.jne.)	2 818	1 477	1 513	1 351	–
Auvised	559	176	350	773	906
Pisitrukised	4 475	349	–	467	–
	152 530	201 172	160 412	65 858	66 948
selest					
õppekogu	11 251	7 478	5 772	7 775	6 683
erialakogud	9 964	5 006	6 122	5 215	2 360
väitekirjad	5 642	3 212	1 337	3 733	2 066
mikrovormid					
a) mikrokaardid	7 261	734	1 028	674	363
b) mikrofilmid	–	–	–	149	–
Vahetuskogu	5 443	6 093	3 442	3 806	4 848
Reserv-vahetuskogu	10 830	7 415	11 610	5 436	3 244
Kateedrite kogud	–	–	–	–	–
	168 803	214 680	175 464	75 100	75 040

IV. Komplekteerimine (arvandmeid)

Raamatud, nim.	15 159
Eestikeelsed raamatud, nim.	4 124
Ajakirjad, nim.	3 731
Ajalehed, nim.	446
Jätkväljaanded, nim.	3 072
Perioodikaväljaandeid kokku, nim.	7 249
Uued perioodikaväljaanded, nim.	613
Eestis ilmunud perioodikaväljaanded, nim.	505
Eestikeelsed ajalehed, nim.	324
s.h. päeva- ja nädalalehed	62
väikelehed (harvem kui kord nädalas)	262
väliseesti ajalehed	5
Raamatute keskmine eksemplaarsus	2,9
Eesti raamatu keskmine eksemplaarsus	3,5
Trükise keskmine hind, kr.	42
Vanema kirjanduse järelkomplekteerimine	8 503
s.h. reservkogust	480
arvele võtmata kirjandusest	3 192
TÜ õppetoolidest ja erialakogudest	4
annetused	1 248
ostud	3 579
CD	535
eesti muusika	89
etniline muusika	50
keskaeg, renessanss	49
klassikaline muusika	104
tänapäeva muusika	52
ooper, muusikal	13
pop-, rock- ja džässmuusika	178
Heliplaadid	118
Helikassetid	229

V. Raamatuostusummade kasutamine 1993.–1995. a.

	1993	1994	1995
Kokku (tuh. kr.)	2 262,5	3 400,0	9 000,0
Eestis ilmutv perioodika	325,37	100,0	143,67
välisperioodika	1 826,0	2 460,42	6 660,0
s.h. vene teadusperioodika	122,49	153,13	205,51
ostud raamatukauplustelt	616,0	600,0	2 163,6
ostud TÜ kirjastuselt	53,6	64,31	92,75
järekomplekteerimine oksjonitelt, antikvariaatidest, eraisikutelt			81,64
helisalvestised			88,45

VI. 1995. a. raamatuostusummade jaotusplaan

	Summa (tuh. kr.)
Eesti trükis	
raamatud	220
selest õppekirjandus	105
perioodika	125
Kokku	345
Võõrkeelne trükis	
vene raamat	80
vene teadusperioodika	200
muu võõrkeelne raamat	3 950
selest	
teatmekirjandus	500
teaduskirjandus	2 110
õppekirjandus	1 340
muu võõrkeelne teadusperioodika	4 020
Kokku	8 250
CD-ROM-andmebaasid	300
Antikvaarsed trükised	55
Helisalvestised	50
KOKKU:	9 000

VII. Arvutiandmebaasid (31.12.1995)

1. CDMARC BIBLIOGRAPHIC *

USA Kongressi Raamatukogu kataloog, uued andmed saabuvad jooksvalt.

2. Fennica *

Soome rahvusbibliograafia 1967. aastast alates, uued andmed saabuvad jooksvalt.

3. Russian Books in Print PLUS 1994 *

Bibliograafiline informatsioon raamatute kohta, mis on ilmunud endises NSV Liidus ja Venemaal ajavahemikus 1989.a. oktoobrist kuni 1993. a. märtsini. Andmed raamatute kohta, mis on võetud kirjastusplaani aastani 1997.

4. VLB Aktuell

Saksamaa raamatukaubanduse kataloog, 1991.

5. Current Contents on Diskette with Abstracts *

- *Clinical Medicine*
- *Life Sciences*
- *Agriculture, Biology & Environmental Sciences*
- *Engineering, Computing & Technology*
- *Physical, Chemical & Earth Sciences*
- *Social & Behavioral Sciences*

Uued andmed saabuvad iga nädal.

6. Medline Professional *

1989–1995, uued andmed saabuvad jooksvalt.

7. Health Planning and Administration (1982–aug. 1991)

8. Nursing and Allied Health (1983–sept. 1991)

9. Biological Abstracts 1994 *

10. Life Science Collection (1989–1991)

11. Helecon

Euroopa majandus, 1980–1995.*

12. ABI/INFORM Global 1990–1993 *

Turundus, juhtimine, majandus, 1990–juuli 1993.

13. ABI/INFORM Accounting and Tax 1990–1994 *

14. ABI/INFORM Research edition 1989–1995 *

15. CORDIS (Community Research and Development Information Service)

- *RTD-Acronyms*
- *RTD-Comdocuments*
- *RTD-Contacts, RTD-News*
- *RTD-Partners*
- *RTD-Programmes*

- *RTD-Projects*
- *RTD-Publications*
- *RTD-Results, 1994*
Informatsioon Euroopa Liidu teadusuuringute kohta.
- 16. *EUROCAT 1995.3 **
Andmeid neljast Euroopa Liidu andmebaasist: *Catel, Celex, SCAD ja Abel*.
- 17. *CIJE on Disc. Current Index to Journals in Education, ERIC Thesaurus, ERIC Digests (1969–1995) **
Referaatidega varustatud informatsioon umbes 750-s pedagoogika-alases ajakirjas ja jätkväljaandes ilmunud artiklite kohta.
- 18. *Distance Education Database 1995 **
- 19. *ASSIA PLUS- Applied Social Science Index and Abstracts **
1987–1995, uued andmed saabuvad jooksvalt.
- 20. *CD-LIBRIS*
Väliskirjandus Rootsi raamatukogudes, 1980–1994.*
- 21. *The Asian Classics*
Täistekstandmebas, 25 000 lk. Idamaade kirjandusklassikat.
- 22. *Library of the Future*
950 ajaloolist, kultuurialast, kirjanduslikku täisteksti.
- 23. *INSPEC (1993–1995) **
Füüsika, elektroonika, arvutiteadus, infotehnoloogia.
- 24. *Computer Select **
Arvutid, riistvara, tarkvara 1992–1995.
- 25. *Elsevier Science Catalogue 1995 **
- 26. *Springer in Print 1994/1995/1996 **
- 27. *Academic Press Catalogue, 1995 (Spring 1995) **
- 28. *Aadu Must. Eesti ajalooline onomastika: Perekonnanimed 19. sajandil. **
- 29. *MAJPOL 95 **
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas Eesti perioodikas avaldatud majandus- ja poliitika-alastest artiklitest.
- 30. *ÕIGUS 95 **
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas Eesti perioodikas avaldatud õiguslastest artiklitest.
- 31. *Ullmann's Index on CD 1994*
Elektrooniline indeks Ullmanni tööstuskeemia-alasele entsüklopeediale.
- 32. *Nordic Statistics on CD-ROM 1993 **
Põhjamaade (Taani, Soome, Islandi, Norra, Rootsi) statistika. Andmed ettevõtete, rahvastiku, töö- ja rahaturu, arenguabi andmisse, turismi, kultuurielu kohta aastatel 1982–1992.

33. *Suomi CD 1992.* *
Statistilisi andmeid Soome kohta.
34. *New Information Technology: Conference Proceesings (1991)*
35. *County and City Data Book 1988*
USA statistika 1988.
36. *Drugs and Crime CD-ROM Library (1990)*
37. *WILSONDISC. Reader's Guide Abstracts 1983–1992*
38. *WILSONDISC. MLA International Bibliography 1981–1994* *
39. *Periodical Abstract Research (PROQUEST) 1986–1995* *
40. *CONSULT. Scientific American. Medicine. 1990.*

* Saabunud 1995. a.

VIII. Raamatukogu teatmestu täiendamine

Uute väljaannete kataloogimine

raamatud, nim.	14 395
perioodika, nr.	35 850
uued ajakirjad, nim.	515
uued ajalehed, nim.	31
uued jätkväljaanded, nim.	633
noodid, nim.	50
helisalvestised, nim.	635

Enne 1945.a. ilm. väljaannete kataloogimine

raamatud, nim.	9 348
perioodika, nr.	23 513

Liigitamine

raamatud, nim.	20 653
ajakirjad ja jätkväljaanded, nim.	2 134
noodid, nim.	50
helisalvestised, nim.	635

Märksõnastamine, nim.

15 656

Bibliografeerimine, nim.

18 408

bibliograafilise materjali märksõnastamine, nim.

10 142

annoteerimine, nim.

84

Rariteetide teaduslik kirjeldamine

trükised, nim.	833
käsitirjad, s.	1611
kunstiteosed, nim.	91
fotod, s.	670

IX. Perioodika kataloogimine 1992.–1995. a.

	1992	1993	1994	1995
Kataloogimine				
uued nimetused	1 768	1 442	1 378	1 179
– ajakirjad	625	829	714	515
– jätkväljaanded	1 143	613	664	633
– ajalehed				31
eksemplarid (nr.)	53 750	44 331	39 138	35 850
– ajakirjad	43 920	37 995	31 402	25 583
– jätkväljaanded	9 830	6 336	6 915	7 004
– ajalehed (ak.)				78
– enne 1945. a. perioodikat	2 034			+ 5 073 nr. 3 263
Rekataloogimine (nr.)	76 144	4 143	315	1 048
Individuaalkirjete koostamine		1 815	3 105	3 382

X. Bibliografeerimine

	Bibliografeeritud aasta jooksul (nim.)	Kartoteegi seis 31.12.1995
Tartu Ülikool	9 812	346 750
Teaduste ajalugu Eestis	40	3 570
Eesti ajalugu (1918–1944)	2 261	11 744
“Dörptsche Zeitung”	589	1 495
	12 702	363 559

XI. Raamatukogus loodud andmebaasid (31.12.1995)

Jrk.	Osakond	Andmebaasi nimi	Kirjete arv
1.	Komplekteerimine	Raamatute inventeerimine	16 500
2.	Komplekteerimine	Register (raamatukokku saabunud välis- perioodika alates 1992. a-st)	49 652
3.	Komplekteerimine	Välisraamat (raamatukokku saabunud võõrkeelne raamat alates 1991. a-st.)	37 000
4.	Komplekteerimine	Tellimine (raamatukogule tellitud välis- perioodika ja tellimussuovid)	2 682
5.	Komplekteerimine	Välis-Eesti (raamatukokku saabunud väliseesti kirjanduse tööandmebaas)	1 200
6.	Komplekteerimine	<i>Estica</i> desideraadid	800
7.	Komplekteerimine	Vahetuspunktid	720
8.	Komplekteerimine	Eesti raamat	1 945
9.	Komplekteerimine	Eesti perioodika	3 900
10.	Kataloogimine	Arvutikataloog INGRID	4 753
11.	Kataloogimine	INGRID-i märksõnastik	6 500
12.	Perioodika	"Serial"	7 857
13.	Teadusbibliograafia	URBIS	1 216
14.	Teadusbibliograafia	TÜ. 1992. a. ilmunud tööde bibliograafia	2 000
15.	Teadusbibliograafia	TRÜ. 1987. a. ilmunud tööde bibliograafia	250
16.	Teadusbibliograafia	Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944	3 873
17.	Infoosakond	Väliseesti kirjandus ja kirjandusteadus	800
18.	Infoosakond	Eesti teadus CCOD-es kajastatud välja- annetes	400
19.	Infoosakond	Uusim õiguskirjandus TÜR-is	500
20.	Infoosakond	Teadusartiklid EL-i kohta (ülevaailmses trükisõnas)	1 000
21.	Infoosakond	Arvutiandmebaasid Eesti raamatukogudes	130
22.	Õppekirjandus	Uudisõppekirjandus	1 160
23.	Fonoteek	Rahvamuusika heliplaadid	360
24.	KHO	TÜ trükikoja toodang 1631–1710	1 374
25.	KHO	Lääne-Euroopa vanagraafika TÜR-is	1 200
KOKKU:			147 772

XII. Lugejateenindus (arvandmeid)

Lugejate arv	24 200
Külastuste arv	762 270
Laenutused, eks.	1 095 830
lugemissaali	842 930
koju	252 900
Kirjalikud teadised, arv	810
teema-	96
bibliograafia-	225
fakti-	42
leidumus-	435
metoodika-	12
RVL abonementraamatukogud, arv	58
Eestis	26
välismaal	32
RVL-ga saadetud kirjandus	
tellimused Eestist	300
tellimused välismaalt	78
tellimused edast. teistele rmtk-dele Eestis	22
tellimused edast. teistele rmtk-le välismaal	11
tagasi saadetud tellimused (Eestist)	138
tagasi saadetud tellimused (välismaalt)	13
Eestisse saadetud originaalid	111
välismaale saadetud originaalid	20
Eestisse saadatud koopiad	31
välismaale saadetud koopiad	36
RVL-ga saadud kirjandus	
tellitud Eesti raamatukogudelt	292
tellitud välismaa raamatukogudelt	2 894
Eestist saadud originaalid	48
välismaalt saadud originaalid	272
Eestist saadud koopiad	209
välismaalt saadud koopiad	2 457
Bibliograafianimestike koostamine, arv	36
bibliokirjed, arv	3 963

AASTAARUANNE

Infoteenindamine	
individuaalabonendid, arv	465
grupiabonendid, arv	15
infoteemad, arv	465
valikteadistuse teemad, arv	51
Otsingud andmebaasides	
kasutajate arv	2 234
arvuti kasutamise aeg, tund	4 468
Infolehtede koostamine	
nimetusi kokku	8
numbreid kokku	12
bibliokirjed, nim.	800

XIII. Laenutused (raamatukogutöötaja vahendusel)

	Lugemissaali	Koju	Kokku
Teaduskirjanduse kojulaenus	–	155 000	155 000
Teaduskirjanduse lugemissaalid	644 500	–	644 500
Õppekirjanduse osakond	115 800	62 750	178 550
Fonoteek	20 400	2 230	22 630
Teatmebibliograafia osakond	500	–	500
KHO	8 430	–	8 430
Humanitaarraamatukogu	30 000	24 000	54 000
Füüsikaraamatukogu	6 200	3 320	9 520
Keemiaraamatukogu	5 100	2 600	7 700
Majandusraamatukogu	12 000	3 000	15 000
	842 930	252 900	1 095 830

XIV. Külastused, laenutused ja teadised 6.–12. märtsini ja 20.–26. novembrini

Teeninduspunkt	Külastused		Laenutused hoidlast		Laenutused avariulilt		Teadised	
	märts	nov.	märts	nov.	märts	nov.	märts	nov.
Pearaamatukogu sisse- pääs	10194	10965						
Loodusteaduste lugemissaal (1)	1669	2426	1201	905	2121	2746	434	412
Ajakirjade lugemissaal (2)	2915	2089	1663	1276	3012	2759	227	120
Humanitaarsaal (3)	2509	4413	2844	2072	2005	2350	315	273
Õppekirjanduse lugemissaal	3049	2201	–	–	2080	2237	205	185
Teatmekirjanduse lugemissaal	894	1008	–	–	1838	1584	70	158
Eestikeelsete ajalehtede saal	266	150		405			39	27
Fonoteek	587	455	552	465	200	127	223	83
Uudiskirjanduse saal	1256	1426					56	102
KHO lugemissaal	235	89	252	87	74	48	88	26
Kataloogikonsultant	–						437	536
Teaduskirjanduse kojulaenus	2021	2251	1805	1924			76	304
Õppekirjanduse kojulaenus	1440	1183	1920	1206			151	90
Filiaalid:								
Humanitaarraamatu- kogu	921	1292	594	425	693	1039	62	158
Füüsikaraamatukogu	390	316	20	72	699	553	74	88
Keemiaaraamatukogu	287	364	125	227	413	689	85	98
Majandusraamatukogu	431	534	372	323	364	690	105	34

XV. RVL-i olulisemad partner-raamatukogud 1995. a.

	Saadud trükiseid
Eestis:	
Eesti Teaduste Akadeemia Raamatukogu	200
Eesti Rahvusraamatukogu	50
Välismaal:	
Stockholmi ÜR	360
Linköpingi ÜR	342
Umeå ÜR	294
Lundi ÜR	264
Göteborgi ÜR	198
Uppsala ÜR	168
Taani Põllumajandusakadeemia Raamatukogu	150
Berliini ÜR	120
Helsingi ÜR	95
Karolinska Infokeskuse Raamatukogu	88

XVI. Restaureerimine ja konserveerimine (arvandmeid)

Trükiste hügieeniline töötlemine	
tolmu eemald. koos kuivdesinf., eks.	71 470
hallitusnakkusega trükiste desinf., eks.	29 334
trükiste, käsikirjade jne. leht-leheline desinf., leht	7 588
Pärgamentkõidete puhast. ja pehmendamine, eks.	2
Trükiste köitmine, eks.	3 311
Mappide, karpide, ümbriste valmistamine, eks.	182
Paspartuude valmistamine, eks.	296

Konserveerimine/ restaureerimine

käsitirjad, leht	1 258
trükised, leht	17 204
raamatugraafika, leht	27
originaalgraafika, leht	227
koloreeritud kaardid ja joonistused, leht	157
geograafilised kaardid, atlased jne.	52
fotod, eks.	18
poolnahkköited, eks.	122
täisnahkköited, eks.	27
pärgamentköited, eks.	7

Konserveerimine

köited, eks.	552
--------------	-----

XVII. Raamatu ja raamatukogu varade tutvustamine (arvandmeid)

Uudiskirjanduse näitused, arv	99
eksponaadid, arv	16 540
Teema- ja tähtpäevanäitused, arv	46
eksponaatide arv	3 049
Kunstinäitused, arv	25
Lugejaüritused, arv	45
osavõtjad, arv	580
Ekskursioonid raamatukogus, grupp	52
osavõtjad, arv	690
Raamatukoguõppused, tund	73

XVIII. Näitused

1) Tähtpäevanäitused

1. Üliõpilasselts "Põhjala" 110
2. Prof. Paul Ariste 90
3. Meenutades legendi — Paul Ariste 1905–1990
4. Prof. Aarne Tallgren 110
5. Prof. Karl Schlossmann 110
6. Jaan Kross 75
7. Jan I. N. Baudouin de Courtenay 150
8. Viktor Masing 70
9. aastat iseseisvat hügieeni õppetooli Tartu Ülikoolis
10. Johannes Silvet 100
11. Ferdinand Linnus 100
12. Rudolph Buchheim 175
13. Ernst Enno 120
14. Kolleeg Ingrid Loosme 70. juubelile pühendatud näitus
15. Mihhail Zoštšenko 100
16. Prof. Endel Varep 80
17. Hugo Treffner 120
18. Prof. Arno Rafael Cederberg 110
19. Prof. Boris Meissner 80
20. Kalju Lepik 75
21. Sergei Jessenin 1895–1925
22. Ivan Bunin 125
23. Bernhard Sööt 95
24. Fr. Hegel 225

2) Temaatilised näitused

1. Psühholoogiakirjandus meie kogudes
2. Soome sild — Viron veräjät
3. Kirjastuse "Karger" (Šveits) meditsiinikirjanduse näitus
4. Samblikud ja samblikupildid
5. Austria plakatinäitus *SINTI UND ROMA*
6. Meditsiinikirjandus Soome Arstide Seltsilt "Duodecim"
7. Tänapäeva poola raamat
8. Plakatinäitus "Ajalooline Varssavi Ülikool"
9. Jõuluteemaline raamatunäitus
10. Ülikooli botaanikaaia kuivtaimede näitus
11. Rändnäitus "Baltikum ja sakslased"
12. Kaasaegset venekeelset teaduskirjandust
13. "Tulevikumuusika ajastute piiril: Richard Wagner aastal 1995"
14. *Nature* '95 — Euroopa looduskaitseaasta '95

15. Tartu Ülikooli kirjastuse trükikoja trükised 1994–1995
16. TÜ teadusväljaanded
17. Ülestõusmispühad — keskne kirikupüha

3) Kunstinäitused

1. Külli Suitso graafika
2. Raamatukokku saabunud jõulu- ja uusaastatervitused
3. Leili Pure akvarellid
4. Anne Rebase miniatuurid
5. Ott Ollino *alias* Jim Ollinovski graafika
6. Kalle Kalde graafika
7. Triin Rannuti, Kait Andrei ja Madis Mats Kuninga (TÜ maaliosakonna I k.) maalid
8. Taani nüüdiskunst
9. Peeter Alliku graafika
10. Katrin Vahimetsa illustratsioonid J. Püttsepa raamatule “Kapten Huu tähereisid”
11. Ants Roosi pastellid “Capri vaated”
12. Heli Šestakova looduspastellid “Varakevadest hilissuveni”
13. Kiira Kahro akvarellid
14. Poola fotonäitus “Elujooned” (6 autorit)
15. Kaarel Vulla maalid
16. Priit Pajosi joonistused
17. Mall Tamme graafilised õlipastellid “Sisenemine igavikku”
18. fotot Johannes Pääsukeselt”
“Pääsuke saartel”
19. Cirguq ni soeq (linnud ja hundid) e. hõimupäevad TÜR-s:
“Agu ni eha” — Eve Eesmaa graafilised lehed Kauksi Ülle Võru ballaadide
ainetel
“Imätse soe päiv” — Epp Margna sõejoonistused soome-ugri motiividel
20. “Graafika maailmas” (rahvusvaheline graafikanäitus)
21. Jüri Šestakovi maalid “Portreevisandid”
22. Mati Üpruse maalid “Särgid värgid”
23. Mari Nõmmela akvarellid “Selle suve pildid”
24. Kaie Šestakova maalid
25. Erna Tamme graafilised lehed “Hinged”

4) Näitused raamatumuuseumis

1. *Tabula Geographica Livoniae*
2. Ammendamatu Morgenstern
3. Päästetud hävingust (restauraatorite töid)
4. Adam Johann von Krusenstern 1770–1846
5. Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse

5) Mujal korraldatud näitused

1. Auaadresse TÜ Raamatukogust 1852–1932 (koostajad I. Kukk, K. Tammur)
 - TÜ Ajaloomuuseumis
 - Eesti Ajaloomuuseumis Tallinnas

XIX. Väljaanded

1) Teadustööd, bibliograafiad, kataloogid

1. Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse: Näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus detsember 1995 — veebruar 1996 / Näitus ja kataloog N. Vorobjova. Tartu, 1995. 104 lk.
— Paralleeltekst saksa ja vene k.
2. Konsa, K. Raamatuhoiu ABC: Käsiraamat raamatukogude ja arhiivide töötajaile. Tallinn, 1995. 22 lk. (Tartu Ülikooli Raamatukogu. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing).
3. Raamat — aeg — restaureerimine = Book — Time — Restoration: Artiklite kogumik / Toim. E. Jaigma, V. Klement, R. Saukas. Tartu, 1995. Vihik 7. Tartu, 1995. 110 lk.
4. Tartu Riiklik Ülikool. 1986. a. ilmunud tööde bibliograafia / Toim. M. Suurväli. Tartu, 1994. Kd. 1–2. 606 lk. — Tegelikult ilm. 1995. a.

2) Reklaamväljaanded

1. Auaadresse Tartu ülikooli raamatukogust 1852–1932: [Näituse voldik / Koost. I. Kukk, K. Tammur.]
2. Eesti raamatukogudes ja teadusasutustes olevad andmebaasid. 1–2. [Reklaam / Koost. Ü. Must. Kokku 40 lk.]
3. Euroopa Liidust saabuvad perioodilised väljaanded TÜ raamatukogus: [Reklaamvoldik / Koost. Ü. Must.]
4. Johann Karl Simon Morgenstern:[Reklaamvoldik] / Koost. L. Punga.
5. Tartu Kantiana lugu: [Reklaamvoldik] / Koost. M. Ermel.
6. Tartu Ülikooli raamatukogu — Euroopa Liidu dokumentatsioonikeskus: [Reklaamvoldik / Koost. Ü. Must.]

XX. Töötajate artiklid, bibliograafianimestikud, sõnumid

1. **Austa, M.** On lithography, its preservation and restoration in Tartu University Library // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 73–80. — Res.: Litograafiast, selle säilivusest ja restaureerimisest Tartu Ülikooli Raamatukogus, lk. 79–80.
2. **Ermel, M.** Raamatukogu teeninduse toimivus: [6.-12.03.1995 toimuvast lugejaküsitlusest raamatukogus] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 3. märts, nr. 6.
3. **Espenberg, A.** Graafikakogu säilitamisest [raamatukogus] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
4. **Espenberg, A.** Argentina valib presidenti // Eesti Aeg. 1995. 10. mai, nr. 18. Lk. 7. (Maailm.)
5. **Espenberg, A.** Bermuda — kas uus sõltumatu riik? // Postimees. 1995. 29. juuni, nr. 146. Lk. 9.
6. **Espenberg, A.** Brasiilia ei säästnud Boliivia endist diktaatorit // Postimees. 1995. 20. juuni, nr. 140. Lk. 9.
7. **Espenberg, A.** Bougainville ei taha rahus elada: // Postimees. 1995. 4. sept., nr. 203. Lk. 9.
8. **Espenberg, A.** Dominica raudse leedi lõpp // Postimees. 1995. 18. juuli, nr. 162. Lk. 9.
9. **Espenberg, A.** Guatemala: uus president tulekul // Eesti Aeg. 1995. 8. nov., nr. 44. Lk. 8. (Maailm.)
10. **Espenberg, A.** Hantide ja manside tume tulevik // Postimees. 1995. 16. juuni, nr. 137. Lk. 9.
11. **Espenberg, A.** Kuidas valitakse Paapua Uus-Guineas // Postimees. 1995. 28. veebr., nr. 47. Lk. 9.
12. **Espenberg, A.** Laste orjus on Indias populaarne ja tulutoov // Postimees. 1995. 14. juuli, nr. 159. Lk. 9.
13. **Espenberg, A.** Nicaragua lõhestunud sandinistide vaesus ja viletsus // Eesti Päevaleht. 1995. 24. juuli, nr. 40. Lk. 4.
14. **Espenberg, A.** Nicaragua: naiste juhtimisel valimiseni // Eesti Aeg. 1995. 29. nov., nr. 47. Lk. 7. (Maailm.)
15. **Espenberg, A.** Peruu president otsib naist // Eesti Aeg. 1995. 12. juuli, nr. 27. Lk. 7. (Maailm.)
16. **Espenberg, A.** Pidufeministide tänaval // Postimees. 1995. 3. veebr., nr. 28. Lk. 9.
17. **Espenberg, A.** Prantsusmaa tuumakatsetuste polügoon Vaikses ookeanis // Postimees. 1995. 4. juuli, nr. 150. Lk. 14.

18. **Espenberg, A.** Tansaania hädas Ruanda ja Burundi põgenikega // Postimees. 1995. 9. juuni, nr. 131. Lk. 9.
19. **Espenberg, A., Rosenberg, T.** jt. Uusaeg. Tallinn: Avita, 1995. 4. osa. 115 lk.
20. **Grünfeldt** [! Grünfeldt], **I.** Elust ja klantspiltidest: [Essee] // Noorus. 1994/1995. Nr. 12/1. Lk. 7, 22.
21. **Grünfeldt, I.** Mõtteid eilsest homseni: [Seminar "Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus" 12. apr. 1995. a.] // Raamatukogu. 1995. Nr. 4. Lk. 16–17.
22. **Grünfeldt, I.** Saatuse ja armastuse saaga: [Rets.: Lagerlöf, S. Löwensköldi sõrmus. Charlotte Löwensköld. Anna Svärd. Tallinn, 1994] // Päevaleht. 1995. 16. apr., nr. 79. Lk. 16.
23. **Hansson, E.** 20 aastat tööd eestikeelse haruldase raamatuga Tartu Ülikooli Raamatukogus // Raamatukogu. 1995. Nr. 2. Lk. 30–32. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 48–49, 50–51.
24. **Ilus, M., Viirsalu, K.** Eestikeelne trükis Tartu Ülikooli Raamatukogus // Raamatukogu. 1995. Nr. 2. Lk. 28–29. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 48, 50.
25. **Jaanson, E.** Rootsiaegse Tartu Ülikooli trükikoja (1631–1710) toodang ajalooallikana // 4. Tartu ajaloo päeva ettekannete teesid. Tartu, 1995. Lk. 8.
26. **Jaanson, E.** Tartu universitets tryckeri 1631–1710 // Den estniska boken genom seklerna. Helsingfors, 1995. S. 9–30. (Helsingfors universitetsbiblioteks skrifter; 57.)
27. **Jaanson, E., Loosme, I.** Tryckerierna i Tartu i universitetets tjänst 1802–1883 // Den estniska boken genom seklerna. Helsingfors, 1995. S. 87–115. (Helsingfors universitetsbiblioteks skrifter; 57.)
28. **Jalas, K.** Analysis of storing conditions in Tartu University Library in 1982–1992 // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 9–13. — Res.: Hoiurežiimist Tartu Ülikooli Raamatukogus aastatel 1982–1992, lk. 13.
29. **Jalas, K.** Hügieenisektor // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
30. **Kelder, A.** Süsteemi Mathcad 4.0 juhend. Tartu, 1995. 41 lk. — Bibl. 1 nim.
31. **Klement, V.** Juhan Torgist ja tema raamatust [Seisata, rändur! Toronto, 1993] // Kooliuuenduslane. 1995. Nr. 2. Lk. 13–24: ill.
32. **Klement, V.** Meie probleemistikku tuntakse vähe: [Raamatukogu restaureerimis-osakonna probleemidest läbi 25 a. tegevuse] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
33. **Klement, V.** Seminar "Konserveerimisprobleemid 1995" 11.–12. okt. 1995. a. Tartu Ülikooli Raamatukogu // Raamatukogu. 1995. Nr. 6. Lk. 17–18.
34. Kokassaar, U., **Konsa, K.** Kas restauraatori kutsetöö on ohtlik? // Raamatukogu. 1995. Nr. 6. Lk. 12–15. — Bibl. 4. nim. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 41, 42.
35. Kokassaar, U., **Konsa, K.** Microbiological monitoring of the air in Tartu University Library // Second Finnish Conference of Environmental Sciences Helsinki, November 16–18, 1995 "Environmental Research in Finland Today". Helsinki, 1995. P. 49–51.

- (Helsingin yliopiston soveltavan kemian ja mikrobiologian laitos. Mikrobiologian julkaisuja 43/1995.)
36. Kokassaar, U., **Konsa, K.** Mis toimub TÜ raamatukogu hoidlates? // Raamatukogu. 1995. Nr. 1. Lk. 14–16. — Res. ingl. ja vn. k.
 37. **Konsa, K.** Meie kogude seisundi uuringutest // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
 38. **Konsa, K.** Raamatute seisund Tartu Ülikooli Raamatukogu kogudes // Konverents “Raamatuhoold ja ennistamine” 24. oktoobril 1995 Rahvusraamatukogus. [S. l., s. a.] 3 er. l.
 39. **Konsa, K., Kokassaar, U.** Investigation of *fungi* in indoor air and control of their growth in library repositories // Publications on chemistry XXIII: Extended Abstracts of the Symposium ENVIRONMENTAL ANALYSE. Tartu, 1995. P. 77–80. — Bibl. 4 Titel.
 40. **Konsa, K., Kokassaar, U.** Methods of evaluating the effect of fungicides on the growth of *fungi* // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 45–52. — Res.: Meetodid mikroseente kasvu mõjutavate fungitsiidide toime hindamiseks, lk. 52.
 41. **Konsa, K., Kokassaar, U.** Microbiological contamination of air in Tartu University Library // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 14–26. — Res.: Tartu Ülikooli Raamatukogu ruumide õhu mikrobioloogiline saastatus, lk. 25–26.
 42. **Konsa, K., Tensing, T., Konson, M.** Pilot survey of Tartu University Library collections // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 27–44. — Res.: Tartu Ülikooli Raamatukogu kogude seisundi eeluuring, lk. 44.
 43. **Konson, M.** Tartu restauraatorite klubi // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
 44. **Kuut, V.** Lugejakoolitus — miks, kellele ja kuidas? // Raamatukogu. 1995. Nr. 4. Lk. 18–20.
 45. **Kuut, V.** Teadusraamatukogude juhtimise seminar // Raamatukogu. 1995. Nr. 6. Lk. 26–27.
 46. **Lehtaru, J.** Changes in the content of carboxyl groups on different kinds of paper during accelerated aging // Raamat — aeg — restaureerimine. Tartu, 1995. Vihik 7. Lk. 53–72. — Res.: Karboksüülrühmade sisalduse muutumine erinevates paberisortides nende kunstlikul vanandamisel, lk. 70–72.
 47. **Loorits, E., Nilbe, S.** Kataloogimise automatiseerimisest Tartu Ülikooli Raamatukogus // Raamatukogu. 1995. Nr. 1. Lk. 9–11. — Bibl. 9 nim. — Res. ingl. ja vn. k., lk 38, 39.
 48. **Luštšik, M.** IFLA voucher scheme — uus rahvusvahelise raamatukogudevahelise laenutuse eest tasumise süsteem: [Kommentaar] // Raamatukogu. 1995. Nr. 3. Lk. 44.
 49. **Mateo Durand, R.** Raamat, roos ja Püha Jüri: [TÜ hispaania filoloogia III k. ekskursioon Hispaaniasse] // Postimees. 1995. 28. juuni, nr. 145. Lk. 13: ill.

50. **Mateo Durand, R.** Raamatud minu elus (naistest rääkimata) // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
51. **Meltsas, M.** Uued andmebaasid ülikooli raamatukogus // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 26. mai, nr. 20.
52. **Miil, K.** Populaarselt raamatukogust // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 5. mai, nr. 17.
53. **Miil, K.** Raamatukogu tegevuse tulemuslikkuse uuring Tartu Ülikooli Raamatukogus // Raamatukogu. 1995. Nr. 6. Lk. 24–25. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 41, 42.
54. **Miil, K., Tõnnov, U., Ilus, M., Matsulevitš, T., Loorits, E., Dubjeva, L., Norberg, A., Ermel, M.** Library performance measurement at Tartu University Library // Library Management Development Project: 3rd Final Report. [Stockholm, 1995.] P. 29–67. (Stockholms Universitetsbibliotek. Rapport 28/1995.)
55. **Must, Ü.** Euroopa Liidu dokumentatsioon infoallikana: [TÜR kui Euroopa Liidu dokumentatsioonikeskus] // *Juridica*. 1995. Nr. 1. Lk. 21. (Euroopa Liit.)
56. **Must, Ü.** Garfieldi Instituudi andmebaaside kasutamine bibliomeetrilises uurimistöös // Erialateave ja raamatukogud. Tallinn, 1995. Lk. 130–139. (Acta Bibliothecae Nationalis Estoniae; 5.)
57. **Must, Ü.** Kuidas leida Eestis informatsiooni Euroopa Liidu kohta?: [Teavet TÜR-is ja ERR-is leiduvast] // Postimees. 1995. 8. mai, nr. 103. Lk. 16.
58. **Must, Ü.** Uus õiguskirjandus Tartu Ülikooli teadusraamatukogus // *Juridica*. 1995. Nr. 2–4, 8. Lk. 75, 131, 176, 370–371.
59. **Nilbe, S.** Dokumentide sisu avamine ja aineotsing arvutikataloogis // Raamatukogu. 1995. Nr. 1. Lk. 12–13. — Bibl. 8 nim. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 38, 39.
60. **Norberg, A.** Medical information services at Tartu University Library // Health Information — New Possibilities: Proceedings of the IV European Conference of Medical Libraries and Information Services: Oslo 28. June – 2. July, 1994. London, 1995. P. 108–110.
61. **Norberg, A.** *Pantha rhei* ehk teabelevi probleemidest Tartu Ülikooli raamatukogus // Erialateave ja raamatukogud. Tallinn, 1995. Lk. 110–114. (Acta Bibliothecae Nationalis Estoniae; 5.) — Res. ingl. k.
62. **Olesk, P.** Aeg restaureerida ajalugu: [Trükiste kvaliteedist, restaureerimisosakonna 25. aastapäeva puhul] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
63. **Olesk, P.** Arva pealegi, aga ole täpne: [Repliik M. Ojasalu “Eesti kool “arukate ja jõukate” küüsis” // Eesti Päevaleht. 19. 09. 95 kohta] // Eesti Päevaleht. 1995. 21. sept., nr. 91. Lk. 2.
64. **Olesk, P.** Juhlatervehdys // The anniversary seminar in Espoo 17 January 1995. 10-vuotisjuhla Vantaan toimintayksikkö 17. päivänä tammikuuta 1995. [S. l., s. a.] S. 45–48.
65. **Olesk, P.** Juubel keset haruldusi: [Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna juhataja Mare Rand — 50] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 8. sept., nr. 30.

66. **Olesk, P.** Kallis Kalju Lepik: [Kiri kirjaniku 75. sünnipäevaks 7. 10. 1995] // Looming. 1995. Nr. 10. Lk. 1396–1399.
67. **Olesk, P.** Karl August Hindrey mõistmiseks: [Saatesõna] // Hindrey, K. A. Aovalged aknad: Romaan. Tartu: Virgela, 1995. Lk. 5–6. (Kogutud teosed; 1.)
68. **Olesk, P.** Kultuur ei taha kuulda, et teda pole tarvis // Postimees. 1995. 14. dets., nr. 290. Lk. 7. — Fotoga.
69. [**Olesk, P.**] Kultuuri- ja haridusminister Peeter Oleski ettekanne // Rektor Olav Aarna ametissenimetamine: TTÜ Nõukogu pidulik lahtine istung 22. märtsil 1995 TTÜ aulas. Tallinn, 1995. Lk. 4–11.
70. **Olesk, P.** Mis teeb kohaliku raadio poliitiliseks?: [Setu Raadio loomise vajadusest] // Luup. 1995. Nr. 1. Lk. 61. (Meedia.)
71. **Olesk, P.** Mitte tuult, vaid maad tallates: Avasõnad näitusele professor Endel Varepi 80. sünniaastapäevaks // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 15. sept., nr. 31.
72. **Olesk, P.** Nagu tõeliselt oli: [Oma kuuluvusest Eesti Üliõpilaste Seltsi ja “Veljestosse”. Õiendus] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 8. dets., nr. 47.
73. **Olesk, P.** Peataolek julgeoleku noateral: [Eesti sõjaväest] // Eesti Päevaleht. 1995. 11. dets., nr. 160. Lk. 2. (Seisukoht.)
74. **Olesk, P.** Raamatuvara ja infostrateegia: [Ülikooli raamatukogu reformist] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 20. okt., nr. 38.
75. **Olesk, P.** Sihtpunktist keskpunkti: Jüri Talvet 50 // Keel ja Kirjandus. 1995. Nr. 12. Lk. 843–845. — Bibl. jooneal. märkustes.
76. **Olesk, P.** [Tartu Ülikooli Raamatukogu ees seisvatest ülesannetest] // Raamatukogu. 1995. Nr. 5. Lk. 35. (Sõnumid.)
77. **Otsus, U.** Lõpetanute meenutusi...: [Maarja (Järve) koolist 1956–1963] // Johannes Voldemar Veski nimeline Maarja kool 315. Tartu, 1995. Lk. 41–45.
78. **Rand, M.** Tartu Kantiana kogunemisest // Postimees. 1995. 23. nov., nr. 272. Lk. 20.
79. **Saari, A.** Infoseminar keemia osakonna õppejõududele ja üliõpilastele // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 17. nov., nr. 43.
80. **Saari, A.** Raamatukogus uus füüsika-, elektroonika-, arvuti ja inseneriteaduse andmebaas: [INSPEC] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 15. sept., nr. 31.
81. **Saari, A.** Science and Technology Networki võimalustest uuel aastal: [Otsinguvõimalused STN-i andmebaasides, andmebaaside loetelu] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 17. veebr., nr. 4.
82. **Saari, A.** Some practical problems of introducing of electronic information services to scientists // The integration of European technological libraries: Proceedings of the conference..., Sept. 6–7, 1994. Tallinn, 1995. P. 131–135.
83. **Saari, A.** Vaba parooliga STN-i andmebaasidesse // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 13. apr., nr. 13/14.

84. Saarniit, K., **Norberg, A.** Medical information services in academic community: efficiency of teamwork // 4th Nordic Conference for Medical Libraries. Copenhagen, Denmark, August 21–24, 1995: Abstracts. [Copenhagen, 1995. P. 28].
85. **Selge, V.** Köitekode // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
86. Siiner, M., **Konsa, K.** Miks on meil vaja teada raamatukogude ja arhiivide fondide seisundit? // Raamatukogu. 1995. Nr. 6. Lk. 5–6. — Res. ingl. ja vn. k., lk. 41, 42.
87. **Smuškina, I.** Šveitsi kirjastuse [Karger-Verlag] näitus ülikooli raamatukogus // Postimees. 1995. 16. märts, nr. 61. Lk. 23.
88. **Smuškina, I.** Šveitsi kirjastuse [Karger-Verlag] näitus // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 17. märts, nr. 8/9.
89. **Smuškina, I.** Die Universitätsbibliothek Tartu als Kulturzentrum der Universitätsstadt = The Tartu University Library as Cultural Centre of the University Town // Proceedings des internationalen Seminars vom 3. bis 9. September 1995 “Neue Bibliotheksstrategien”. [Köln, 1995.] S. 352–363.
90. **Sonn, R.** “ABD-raamatu” lugu: [Aabitsa restaureerimise käigust] // *Universitatis Tartuensis*. 1995. 6. okt., nr. 34/35.
91. **Taal, K.** Professor Helmut Piirimäe bibliograafia // *Kleio*. 1995. Nr. 3. Lk. 71–80.
92. **Tammur, K.** Auaadresse aastaist 1852–1932: [Näitus ülikooli ajaloo muuseumis ülikooli raamatukogu varadest] // Postimees. 1995. 30. mai, nr. 122. Lk. 18. (Olnust olevale.)
93. **Tankler, H.** Privatbibliotheken an der Universität Tartu/Dorpat im 19. Jahrhundert // Nordost-Archiv: Zeitschrift für Regionalgeschichte. Neue Folge. 1995. Bd. 4. H. 1. S. 213–239.
94. **Tankler, H.** [Raamatukoguhoidja Kaja Noodla 80. sünnipäevaks 11. jaan. 1995. a.] // Raamatukogu. 1995. Nr. 2. Lk. 40. (Mälestused.) — Fotoga.
95. **Tering, A.** Über die gelehrten Kontakte der niederländischen Universitäten zum Baltikum in der frühen Neuzeit // Minor languages and cultures in contact: Abstracts of the TEMPUS-conference, 31. May – 1. June, 1995. Tartu, 1995. S. 49–50.
96. **Tering, A.** Tallinna ja Riia linnastipendiumid 16.–18. sajandil // *Kleio*. 1995. Nr. 3. Lk. 36–42. — Bibl. jooneal. märkustes.
97. **Tõnnov, U.** Et elule mitte jalgu jääda: [TÜR-is korraldatud konverents “Raamatukogu osa teaduslikus kommunikatsioonis” 5.–6. dets. 1994. a.] // Raamatukogu. 1995. Nr. 1. Lk. 5–8. (Teadusraamatukogu.)
98. **Tõnnov, U.** Muremõtetest raamatukogundusliku teabe levis // Erialateave ja raamatukogud. Tallinn, 1995. Lk. 157–161. (Acta Bibliothecae Nationalis Estoniae; 5.) — Res. ingl. k., lk. 161.
99. **Vene, I.** Alguses oli tegu // Postimees. 1995. 20. juuni, nr. 140. Lk. 19. (Vaikimised.)
100. **Vene, I.** Areenilt kõrbesse // Postimees. 1995. 16. mai, nr. 110. Lk. 14. (Vaikimised.)

101. **Vene, I.** Atika öö // Postimees. 1995. 19. dets., nr. 294. Lk. 19. (Vaikimised.)
102. **Vene, I.** Avastamise rõõmud // Postimees. 1995. 15. aug., nr. 186. Lk. 15. (Vaikimised.)
103. **Vene, I.** Beylismist kommunismini // Postimees. 1995. 24. okt., nr. 246. Lk. 18. (Vaikimised.)
104. **Vene, I.** Edasi, edasi, Sancho! // Postimees. 1995. 28. nov., nr. 276. Lk. 16. (Vaikimised.)
105. **Vene, I.** Elu sõnades // Postimees. 1995. 22. aug., nr. 192. Lk. 15. (Vaikimised.)
106. **Vene, I.** Europotsentrism ja ainukordsus // Postimees. 1995. 31. jaan., nr. 25. Lk. 14. (Vaikimised.)
107. **Vene, I.** Filosoofide kuningas // Postimees. 1995. 10. okt., nr. 234. Lk. 14. (Vaikimised.)
108. **Vene, I.** Filosoof teatrilaval // Postimees. 1995. 28. märts, nr. 71. Lk. 12. (Vaikimised.)
109. **Vene, I.** Fööniks // Postimees. 1995. 25. juuli, nr. 168. Lk. 14. (Vaikimised.)
110. **Vene, I.** Inimene ja ajastu // Postimees. 1995. 10. jaan., nr. 7. Lk. 14. (Vaikimised.)
111. **Vene, I.** Inimene on hea // Postimees. 1995. 17. okt., nr. 240. Lk. 14. (Vaikimised.)
112. **Vene, I.** Inimkonna esimene ajalugu // Postimees. 1995. 21. märts, nr. 65. Lk. 11. (Vaikimised.)
113. **Vene, I.** Isiksus mälestistes ja mälestustes // Postimees. 1995. 17. jaan., nr. 13. Lk. 13. (Vaikimised.)
114. **Vene, I.** Jumalariigi lähenedes // Postimees. 1995. 6. juuni, nr. 128. Lk. 21. (Vaikimised.)
115. **Vene, I.** Kaos // Postimees. 1995. 21. nov., nr. 270. Lk. 15. (Vaikimised.)
116. **Vene, I.** Keegi tundmatu // Postimees. 1995. 5. dets., nr. 282. Lk. 15. (Vaikimised.)
117. **Vene, I.** Keelduja // Postimees. 1995. 3. okt., nr. 228. Lk. 14. (Vaikimised.)
118. **Vene, I.** Keiser ja ori // Postimees. 1995. 30. mai, nr. 122. Lk. 19. (Vaikimised.)
119. **Vene, I.** Kiri Menoikosele // Postimees. 1995. 11. apr., nr. 83. Lk. 14. (Vaikimised.)
120. **Vene, I.** Kreeka ime // Postimees. 1995. 7. märts, nr. 53. Lk. 22. (Vaikimised.)
121. **Vene, I.** Kui vaid mäletaksin // Postimees. 1995. 12. dets., nr. 288. Lk. 16. (Vaikimised.)
122. **Vene, I.** Leppimisele manitseja // Postimees. 1995. 4. apr., nr. 77. Lk. 20. (Vaikimised.)
123. **Vene, I.** Leviaatani tulek // Postimees. 1995. 26. sept., nr. 222. Lk. 13. (Vaikimised.)
124. **Vene, I.** Liikumise halvamine // Postimees. 1995. 7. veebr., nr. 31. Lk. 22. (Vaikimised.)

125. **Vene, I.** Looduse saladuste jälil // Postimees. 1995. 28. veebr., nr. 47. Lk. 14. (Vaikimised.)
126. **Vene, I.** Matroon või varikuju? // Postimees. 1995. 13. juuni, nr. 134. Lk. 13. (Vaikimised.)
127. **Vene, I.** Mida ma tean? // Postimees. 1995. 19. sept., nr. 216. Lk. 14. (Vaikimised.)
– - Fotoga.
128. **Vene, I.** Must päike // Postimees. 1995. 1. aug., nr. 174. Lk. 14. (Vaikimised.)
129. **Vene, I.** Palverännuline uitretk // Postimees. 1995. 7. aug., nr. 179. Lk. 18. (Vaikimised.)
130. **Vene, I.** Parem ja pahem: [Ühiskonda suunavad jõud. Filosoofiline arutelu] // Postimees. 1995. 14. veebr., nr. 37. Lk. 13. (Vaikimised.)
131. **Vene, I.** *Pax romana* // Postimees. 1995. 9. mai, nr. 104. Lk. 19. (Vaikimised.)
132. **Vene, I.** Pilguheit maailma ajaloole // Postimees. 1995. 31. okt., nr. 252. Lk. 14. (Vaikimised.)
133. **Vene, I.** Postist postini // Postimees. 1995. 21. veebr., nr. 43. Lk. 22. (Vaikimised.)
134. **Vene, I.** Romantik aastatuhandete eest // Postimees. 1995. 2. mai, nr. 98. Lk. 21. (Vaikimised.)
135. **Vene, I.** Rõõmus fatalism // Postimees. 1995. 7. nov., nr. 257. Lk. 14. (Vaikimised.)
136. **Vene, I.** Soovida jätkumist: Jüri Arraku Sebra galerii näituse puhul // Postimees. 1995. 26. okt., nr. 248. Lk. 18: ill.
137. **Vene, I.** Surelikkuse nimel // Postimees. 1995. 24. apr., nr. 92. Lk. 20. (Vaikimised.)
138. **Vene, I.** Tagasikäigul edasi // Postimees. 1995. 23. mai, nr. 116. Lk. 14. (Vaikimised.)
139. **Vene, I.** Tahteorjus vabastajana // Postimees. 1995. 5. sept., nr. 204. Lk. 19. (Vaikimised.)
140. **Vene, I.** Tähtteosed // Postimees. 1995. 14. nov., nr. 264. Lk. 14: ill. (Vaikimised.)
141. **Vene, I.** Usk ja armastus // Postimees. 1995. 29. aug., nr. 198. Lk. 14. (Vaikimised.)
142. **Vene, I.** Uusaja esimene inimene // Postimees. 1995. 12. sept., nr. 210. Lk. 14. (Vaikimised.)
143. **Vene, I.** Vaga nunnakese armuke // Postimees. 1995. 5. juuli, nr. 151. Lk. 14. (Vaikimised.)
144. **Vene, I.** Valgus(tus)est // Postimees. 1995. 24. jaan., nr. 19. Lk. 14. (Vaikimised.)
145. **Vene, I.** Vangistatud mõte // Postimees. 1995. 27. juuni, nr. 144. Lk. 14. (Vaikimised.)
146. **Vene, I.** Väike entsüklopeedia // Postimees. 1995. 11. juuli, nr. 156. Lk. 15. (Vaikimised.)

147. **Vene, I.** Üheksakümne viies // Postimees. 1995. 3. jaan., nr. 1. Lk. 15. (Vaikimised.)
148. **Veromann, M.** Kolkareportaaž ehk Uss kinni on oma urus / ja mätas on kinni murus... (Henrik Visnapuu): [Supilinn, Tartu linnaosa] // Postimees. 1995. 18. märts, nr. 63. Lk. 7: ill.
149. **Veromann, M.** Maausuliste pool kontvõõraks: "Kõnelusi maausust" ETVs 23. ja 26. märtsil // Postimees. 1995. 3. apr., nr. 76. Lk. 23. (Teleavustus.)
150. **Viirsalu, K.** Eesti trükis Tartu Ülikooli Raamatukogus // Eesti kaasaegne trükis: Konverents 30.–31. mail 1995: Tekstid. Tallinn, 1995. Lk. 31–32.
151. **Воробьева Н. П.** О круге чтения Ф. В. Булгарина (по материалам его библиотеки) // Чтение в дореволюционной России: Сборник научных трудов. Москва, 1995. С. 79-90.
152. **Эспенберг А.,** Яансон К. и д. XX век (1938-1991): Учебник для XII класса. Таллинн: Коолибри, 1995. 510 с.
153. **Эспенберг А.,** Розенберг Т. и д. Новая история. Таллинн: Avita, 1995. Ч. 4. 112 с.

XXI. Töötajate ettekanded ja loengud

1. **Bernotas, A.** Sirvides Karl Morgensterni kirjavahetust — Ettekandepäeval "Ammendamatu Morgenstern" 31. 08.
2. **Dubjeva, L.** Kataloogikonsultandi hinnangud õppuste kasutegurile — Seminaril "Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus" 26. 04.
3. **Dubjeva, L.** Raamatukogu ajalooallikad — TPÜ magistrantidele.
4. **Hansson, E.** 20 aastat tööd eestikeelse haruldase raamatuga — F. Puksoo päeval 23. 01.
5. **Hiir, V.** Vana raamatu järelkomplekteerimisest. Vajadused ja võimalused — Eriala-päeval "Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?" 02. 03.
6. **Ilus, M., Viirsalu, K.** Eestikeelne trükisõna Tartu ülikooli raamatukogus — F. Puksoo päeval 23. 01.
7. **Jaanson, E.** Eesti- ja Liivimaa vanemad kaardid — Akadeemilises Muinsuskaitse Seltsis.
8. **Jaanson, E.** Rootsiaegse Tartu ülikooli trükikoda — Akadeemilises Baltisaksa Kultuuri Seltsis.
9. **Jaanson, E.** Rootsiaegse Tartu ülikooli trükikoja toodang ajalooallikana — 14. Tartu ajalooapäeval Tartu Linnamuseumis.
10. **Jaanson, E.** Tänapäevased etteheited Karl Morgensternile kohaliku trükise komplekteerimisel — Ettekandepäeval "Ammendamatu Morgenstern" 31. 08.

11. **Jaanson, E.** Tü trükikoja toodang 1631–1710 — Eesti Teaduslikus Seltsis Rootsis — Lundis ja Stockholmis.
12. **Kaugver, K.** Vana raamatu arvutikataloogi perspektiivist — Erialapäeval “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 02. 03.
13. **Klement, V.** Restaureerimisosakonna uurimisprobleematika Tü Raamatukogus — Seminaril “Konserveerimisprobleemid 1995” 11.–12. 10.
14. **Klement, V.** Vana raamatu kaitsest raamatukogus ja väljaspool — Erialapäeval “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 02. 03.
15. **Konsa, K.** Deterioration Survey of the Tartu University Library Collections — Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel” 25.–26. 09.
16. **Konsa, K., Kokassar, U.** Microbiological Monitoring of the Air in Tartu University Library — Helsingis konverentsil “Environmental Research in Finland Today” 16.–18. 11.
17. **Konsa, K.** Vanade kogude seisund — Erialapäeval “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 02. 03.
18. **Konsa, K., Kokassar, U., Siiner, M.** Öhu klimatoloogiline ja mikrobioloogiline seire raamatukogus — Seminaril “Konserveerimisprobleemid 1995” 11.–12. 10.
19. **Kukk, I., Tammur, K.** Auaadresside köitenäidiseid Tü Raamatukogust — Tallinna Ajaloomuuseumi Maarjamäe filiaalis.
20. **Kukk, I.** Karl Morgensterni kunstikogu — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
21. **Kukk, I.** K. Morgensterni kunstikogu ja selle edasine saatus — Böckler-Stiftung’i konverentsil Bad Homburgis.
22. **Kukk, I.** Kunstiõpetus Tartu ülikoolis 19. sajandil — *Ostsee Akademie* konverentsil Lübeckis.
23. **Kuut, V.** Raamatukoguõppused esmakursuslastele 1993. ja 1994. aasta sügisel — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
24. **Kuut, V.** Ülevaade lugejakoolituse ajaloost Tartu Ülikooli Raamatukogus — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
25. **Kümnik, M.** Bibliograafiatööst Tü Raamatukogus — URBIS-seminaridel 16. 05. ja 17. 10.
26. **Kümnik, M.** Tartu Ülikool bibliograafias — Seminaril “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. 04.
27. **Lehtaru, J., Ilomets, T.** Ligniini sisaldavate paberite pleegitamine stabiliseeritud vesinikperoksiidiga — Seminaril “Konserveerimisprobleemid 1995” 11.–12. 10.
28. **Meltsas, M.** Kaasaegne infotehnoloogia ja lugejakoolitus — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.

29. **Meltsas, M.** Teadusinformatsiooni allikad — Loengud psühholoogia eriala üliõpilastele (64 t.).
30. **Michelson, R.** Valulaps *Estonica* — kuhu nüüd? — Seminaril “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. 04.
31. **Miil, K.** Kokkuvõte lugejauuringust Tartu Ülikooli Raamatukogus — Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadusraamatukogude ühisseminaril Riias 13.-15. 06.
32. **Miil, K.** Lugejakoolituse eesmärk ja tulevik Tartu Ülikooli Raamatukogus — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
33. **Must, Ü.** Ajaloolased andmebaasid — Loengud ajaloo osakonna üliõpilastele (40 t.).
34. **Must, Ü.** Arvutil baseeruva infootsingu õpetamine humanitaaralade üliõpilastele — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
35. **Must, Ü.** Baltic Authors in Major Bibliographic Databases (1991–1994) — Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel” 25.–26. 09.
36. **Must, Ü.** Euroopa Liidu dokumentatsioon — Loengud välismajanduse eriala üliõpilastele (8 t.).
37. **Must, Ü.** Tartu Ülikooli Raamatukogu kui Euroopa Liidu dokumentatsioonikeskus — Teabepäeval EL-i raamatukoguprogrammist ERR-is 15. 02.
38. **Must, Ü.** Töö Euroopa Liidu dokumentatsiooniga Tartu Ülikoolis — ERÜ teabepäeval “Euroopa Liidu raamatukoguprogramm” 15. 02.
39. **Nilbe, S.** Andmebaasiga integreeritud otsitesaurus raamatukogu elektronkataloogis — Oulu Ülikoolis 18. 05.
40. **Nilbe, S.** Keeleteaduse ja infoteaduse ühiseid probleeme — Jyväskylä Ülikoolis 7. 05.
41. **Nilbe, S.** UDK automatiseeritud süsteemides — ERÜ liigitamise ja märksõnastamise tähtpäevakoosolekul “UDK 100” TA Raamatukogus 26. 09.
42. **Norberg, A.** Information Service in the Research Library: Problems of Efficiency — Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel” 25.–26. 09.
43. **Norberg, A.** Infoteenindus teadusraamatukogus. Lugejauuringu tulemuste analüüs — Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadusraamatukogude ühisseminaril Riias 13.–15. 06.
44. **Nurk, T.** Karl Morgensterni reisimälestusi Prantsusmaalt 1809. a. — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
45. **Olesk, P.** Neeger eesti luules. Kalju Lepik ja Ain Kaalep — Eesti Kirjandusmuuseumis Kalju Lepiku 75. sünnipäeva ettekandekoosolekul 27.10.
46. **Onga, M.** Arvutiandmebaas URBIS — URBIS-seminaridel 16. 05 ja 17. 10.
47. **Onga, M.** URBIS database in Estonia today — 8. ülemaailmsel fennougristika kongressil Jyväskyläs 12. 08.

48. **Onga, M.** URBIS — üle kivide-kändude soomeugrilaste sujuva koostööni — Seminaril “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. 04.
49. **Pelkonen, I.** Teatmetöö kirjades — Seminaril “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. 04.
50. **Poots, L.** Solovetsi arhipelaag ja Solovetsi klooster — Humanitaarraamatukogus 05. 03.
51. **Raid, J.** Komplekteerimisest TÜ Raamatukogus — URBIS-seminaridel 16. 05 ja 17. 10.
52. **Rand, M.** Karl Morgenstern — kas ka autograafide koguja? — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
53. **Rand, M.** Raamatuloolisest uurimistööst — Erialapäeval “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 02. 03.
54. **Rand, M.** Teadlaste isikuarhiivid TÜR-is — Eesti Teaduslikus Seltsis Rootsis — Lundis ja Stockholmis.
55. **Saari, A.** Reaalalade inforessursse lugejakoolituses — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
56. **Saarniit, K., Norberg, A.** Medical information services in academic community: efficiency of teamwork — IV Põhjamaade meditsiiniraamatukogude konverentsil Kopenhaagenis 21.–24. 08.
57. **Schmidt, K.** Varatrükised Karl Morgensterni erakogus — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
58. **Smuškina, I.** Die Universitätsbibliothek Tartu als Kulturzentrum der Universitätsstadt — Rahvusvahelisel seminaril “Neue Bibliotheksstrategien” Kölnis 3.–9. 09.
59. **Šahhovskaja, T.** K. Morgensterni teadusplaanid ja tegelikkus — Ettekandepäev “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
60. **Taal, K.** Millist ajaloobibliograafiat me vajame? — Seminaril “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. 04.
61. **Tammur, K.** Karl Morgenstern oma kaasaegsete mälestustes — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.
62. **Tammur, K., Ilus, M.** Tagatis- ja kasutuskooptate vajadusest raamatuvara säästmiseks lugejateeninduses ja raamatukogutöös — Erialapäeval “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 02. 03.
63. **Tankler, H.** Die Universität Tartu/Dorpat — Mit den Wurzeln in der Geschichte, mit dem Geschicht in der Zukunft — Münchenis 9. 11.
64. **Tankler, H.** Die Universität Tartu nach dem ersten Weltkrieg — Konverentsil Travemündes 17. 09.
65. **Tankler, H.** Morgenstern ja tema aeg ülikoolis — Ettekandepäeval “Ammendamatu Morgenstern” 31. 08.

66. **Tankler, H.** Naturwissenschaften und Medizin im Estland der 1990er Jahre — Erlangeni Teadusajaloo Instituudis 14. 12.
67. **Tankler, H.** Rootsiainelised materjalid Tartu Ülikooli Raamatukogus — 2 loengut TÜ skandinavistikaüliõpilastele.
68. **Tankler, H.** Science in Estonia in the 1990ies — Uppsala Ülikooli Teadusajaloo Instituudis 20. 04.
69. **Tankler, H.** The Geologists Connected with Tartu University were in Intyered in Russian Expenses — Beneluxi maade 13. teadusajaloo kongressil Echternachis (Luxemburg) 07. 10.
70. **Tankler, H.** Verbindungen zwischen Deutschland und dem Baltikum — Geschichte und Gegenwart — Bremerhavenis 06. 11.
71. **Tensing, T., Konsa, K.** Geograafiliste kaartide füüsilise seisundi hindamine TÜ Raamatukogus — Seminaril “Konserveerimisprobleemid 1995” 11.–12. 10.
72. **Tering, A.** Baltimaade vaimulike ülikooliõpingud 17. sajandil — Soome Kirikuajaloo Seltsis.
73. **Tering, A.** Balti üliõpilased Euroopa ülikoolides 17. sajandil — Helsingi Ülikooli Kirikuajaloo Instituudis.
74. **Tering, A.** Hollandi ülikoolide kontaktid Baltimaadega 17. sajandil — “Tempuse” konverentsil Tartu ülikoolis.
75. **Tering, A.** Tallinna ja Riia raestipendiaadid 16.–18. saj. — Gdanski ülikooli konverentsil.
76. **Tering, A.** Tartu Ülikool ja selle mõju Karjalas ja Ingerimaal — Rahvusvahelisel sümposiumil Tallinnas.
77. **Vanamb, M.** Lugejakoolitus raamatukoguhoidja pilgu läbi — Seminaril “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. 04.
78. **Viirsalu, K.** Eesti trükis Tartu Ülikooli Raamatukogus — Konverentsil “Eesti kaasaegne trükis” 30.–31. 05.
79. **Vorobjova, N.** Ühest Karl Morgensterni korrespondendist — Ettekandepäeval “Amendamatu Morgenstern” 31. 08.

XXII. Konverentsid, seminarid, ettekandepäevad

1) F. Puksoo päev 23. jaanuaril 1995. a.

Hansson, E. 20 aastat tööd eestikeelse haruldase raamatuga
Ilus, M., Viirsalu, K. Eestikeelne trükisõna Tartu Ülikooli Raamatukogus
Liivaku, U. Raamat ja rahvaste kultuuriviljakus

2) Erialapäev “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?” 2. märtsil 1995. a.

Hiir, V. Vana raamatu järelkomplekteerimisest. Vajadused ja võimalused
Kaugver, K. Vana raamatu arvutikataloogi perspektiivist
Klement, V. Vana raamatu kaitsest raamatukogus ja väljaspool
Konsa, K. Vanade kogude seisund
Rand, M. Raamatuloolisest uurimistööst
Tammur, K., Ilus, M. Tagatis- ja kasutuskooptate vajadusest raamatuvara säästmiseks
lugejateeninduses ja raamatukogutöös

3) Seminar “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus” 12. apr. 1995. a.

Kümnik, M. Tartu Ülikool bibliograafias
Michelson, R. Valulaps *Estonica* — kuhu nüüd?
Onga, M. URBIS — üle kivide-kändude soomeugrilaste sujuva koostööni
Pelkonen, I. Teatmetöö kirjades
Taal, K. Millist ajaloobibliograafiat me vajame?

4) Seminar “Lugejakoolitusest Tartu Ülikooli Raamatukogus” 26. apr. 1995. a.

Dubjeva, L. Kataloogikonsultandi hinnangud õppuste kasutegurile
Kuut, V. Ülevaade lugejakoolituse ajaloost Tartu Ülikooli Raamatukogus
Kuut, V. Raamatukoguõppused esmakursuslastele 1993. ja 1994. aasta sügisel
Meltsas, M. Kaasaegne infotehnoloogia ja lugejakoolitus
Miil, K. Lugejakoolituse eesmärk ja tulevik Tartu Ülikooli Raamatukogus
Must, Ü. Arvutil baseeruva infootsingu õpetamine humanitaaralade üliõpilastele
Saari, A. Reaalalade inforessursse lugejakoolituses
Vanamb, M. Lugejakoolitus raamatukoguhoidja pilgu läbi

5) Ettekandepäev “Ammendamatu Morgenstern”

31. aug. 1995. a.

- Bernotas, A.** Sirvides Karl Morgensterni kirjavahetust
Jaanson, E. Tänaused etteheited Karl Morgensternile kohaliku trükise komplekteerimisel
Kukk, I. Karl Morgensterni kunstikogu
Laansalu, A. Prof. Karl Morgenstern ja kunstimuuseumi algus Tartu ülikoolis
Lill, A. Prof. Karl Morgenstern kui klassikalise filoloogia alusepanija Tartu ülikoolis
Nurk, T. Karl Morgensterni reisimälestusi Prantsusmaalt 1809. a.
Rand, M. Karl Morgenstern — kas ka autograafide koguja?
Schmidt, K. Varatrükised Karl Morgensterni erakogus
Šahhovskaja, T. K. Morgensterni teadusplaanid ja tegelikkus
Tammur, K. Karl Morgenstern oma kaasaegsete mälestustes
Tankler, H. Morgenstern ja tema aeg ülikoolis
Vorobjova, N. Ühest Karl Morgensterni korrespondendist

6) Seminar “Konserveerimisprobleemid 1995”

11.–12. okt. 1995. a.

- Dobrusina, S.** Paberi conserveerimine parüleeniga
Falk-Valk, E. Restaureerimine ajaloo abiteadusena
Jaagosild, A. Tutvumine näitusega “Tehnoloogia ja ideed restaureerimises”
Kallavus, U., Siiner, M. Paberi ja naha struktuuri uuringute põhjendatus conserveerimistööks
Klement, V. Restaureerimisosakonna uurimisproblemaatika TÜ Raamatukogus
Konsa, K., Kokassaar, U., Siiner, M. Öhu klimatoloogiline ja mikrobioloogiline seire raamatukogus
Lehtaru, J., Ilomets, T. Ligniini sisaldavate paberite pleegitamine stabiliseeritud vesinikperoksiidiga
Liblik, M., Kurg, S. Pärgamentmanuskriptide conserveerimine
Ragauskene, D. Paberi valgendamise meetodid. Teooria ja praktika
Tensing, T., Konsa, K. Geograafiliste kaartide füüsilise seisundi hindamine TÜ Raamatukogus
Velikova, T. Parüleeniga töödeldud paberi biostabiilsus

7) URBIS-e seminar

15. mai – 18. mai ja 17.–18. okt. 1995. a. (seminar toimus sama kavaga kaks korda, kuna mais ei jõudnud suurem osa Vene Föderatsioonist kutsutud külalisi viisaprobleemide tõttu Tartusse)

- Onga, M.** Arvutiandmebaas URBIS
Kümnik, M. Bibliograafiatööst TÜ Raamatukogus
Raid, J. Komplekteerimisest TÜ Raamatukogus

XXIII. Väliskomandeeringud/-sõidud

- Jaanson, E.** 05.03.–02.04. Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiaatidena uurimistööd Lundi Ülikooli Raamatukogus, Stockholmi Kuninglikus Raamatukogus, Växjö, Kalmari, Linköpingi, Karlstadi linna- ja maakonnaraamatukogudes, ettekanded Eesti Teaduslikus Seltsis Rootsis Lundi ja Stockholmi osakonnas.
- Karo, M.** 10. 1994 – 02. 1995 USA-s Las Vegases tutvumas raamatukogude komplekteerimisega.
- Kartul, A.** 19.–26. 06. Taanis Helsingørhis IAML-i aastakonverentsil.
- Kaugver, K.** 04.–15. 06. Göttingeni Riigi- ja Ülikooliraamatukogus tutvumas sealsete kogude ja koostöövõimalustega vanaraamatu alal ning osalemas 85. Saksa raamatukoguhoidjate päevadel.
- Konsa, K.** 25.–26. 09. Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel”;
- 16.–18. 11. Helsingis konverentsil “Environmental Research in Finland Today”.
- Kukk, I.** 24.08.–02.09. *Böckler-Stiftung*i konverentsil Bad Homburgis ja *Ostsee Akademie* konverentsil Lübeckis.
- Kuut, V.** 13.–26. 03. Oslo Ülikooli Raamatukogus stažeerimas;
27. 03.–09. 04. Århusi Ülikooli Raamatukogus stažeerimas;
- 6.–8. 09. Oslos 9. Põhjamaade informatsiooni ja dokumentatsiooni alasel konverentsil NORD IOD 95.
- Laumets, A.** 16.–17. 05. Kuopio Ülikooli Raamatukogu konverentsil “Valtakunnallinen kaukopalvelu- ja kausijulkaisulohous”.
- Lehtaru, J.** 19.–23. 09. Tübingenis 8. JADA seminaril.
- Luik, H.** 5.–7. 04. Helsingis õppereisil (Helsingi Kaubanduskõrgkoolis, Helsingi Ülikooli Raamatukogus ja Helsingi Ülikooli Rahvusvahelise Majandus-õiguse Instituudi Raamatukogus).
- Miil, K.** 13.–15. 06. Riias Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadus-raamatukogude ühisseminaril;
- 20.–26. 08. Istanbulis IFLA kongressil.
- Must, Ü.** 13.–14. 05. Lundis Euroopa Informatsiooni Assotsiatsiooni konverentsil;
- 25.–26. 09. Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel”;

- 28.–29. 09. Stockholmis Põhja- ja Baltimaade Euroopa Liidu dokumentatsioonikeskuste seminaril.
- Nilbe, S.** 01.03.–31.05. CIMO uurimisstipendiumi toetusel stažeerimas Oulu Ülikooli infoteaduse ja sotsioloogia osakonnas.
- Norberg, A.** 13.–15. 06. Riias Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadus-raamatukogude ühisseminaril;
- 21.–24. 08. Kopenhaagenis 4. Põhjamaade meditsiiniraamatukogude konverentsil;
- 25.–26. 09. Vilniuse Ülikooli Raamatukogu 425. juubelile pühendatud rahvusvahelisel teaduskonverentsil “Raamatukogu uue ajastu künnisel”.
- Onga, M.** 9.–15. 08. Jyväskyläs 8. ülemaailmsel fennougristika kongressil;
- 16.–31. 08. Helsingis idapoolsete soome-ugri raamatukogude ja muuseumide töötajaile M. A. Castréni Seltsi ja Helsingi Ülikooli Raamatukogu poolt korraldatud intensiivkursustel Eesti esindajana.
- Rand, M.** 05.03.–02.04. Põhjamaade Ministrite Nõukogu stipendiaatidena uurimistööl Lundi Ülikooli Raamatukogus, Stockholmi Kuninglikus Raamatukogus, Växjö, Kalmari, Linköpingi, Karlstadi linna- ja maakonnaraamatukogudes, ettekanded Eesti Teaduslikus Seltsis Rootsis Lundi ja Stockholmi osakonnas.
- Saare, I.** 19.–23. 04. Inglismaal Bathi Ülikoolis konverentsil “Libraries and Networking in the Future”;
- 7.–12. 11. Wales’i Ülikooli Raamatukogus ELNET Konsortsiumi ülesandel tutvumas töötava raamatukogusüsteemiga INNOPAC;
- 11.–14. 12. Helsingi Linnaraamatukogus ELNET Konsortsiumi ülesandel tutvumas töötava raamatukogusüsteemiga GeacPlus.
- Saari, A.** 11. 95. Triestes (Itaalia) tutvumas Teoreetilise Füüsika Rahvusvahelise Keskuse raamatukoguga.
- Smuškina, I.** 2.–16. 09. Kölnis Saksa Raamatukogunduse Instituudi korraldatud seminaril.
- Tammeorg, R.** 5.–7. 04. Helsingis õppereisil (Helsingi Kaubanduskõrgkoolis, Helsingi Ülikooli Raamatukogus ja Helsingi Ülikooli Rahvusvahelise Majandusõiguse Instituudi Raamatukogus).
- Tankler, H.** 2.–13. 02., 1.–14. 03. ja 29. 03.–23. 04. Uppsala Ülikooli Teadusajaloo Instituudis seoses käsilolevate teadustöödega;
- 20.–24. 06. Peterburis USA, Venemaa ja Balti riikide teadusajaloo konverentsil;

15. 09.– 15. 12. Müncheni *Deutsches Museum*'is ja Wolfenbütteli *Herzog August Bibliothek*'is seoses käsil olevate teadustöödega.
- Tering, A.** 06.–24.02. uurimistööl Läti Ajalooarhiivis, Riia Linnaarhiivis, Läti Akadeemilises Raamatukogus;
- 07.–09.03. külalislektorina Soome Kirikuajaloo Seltsis, Helsingi Ülikooli Kirikuajaloo Instituudis;
- 27.03.–07.04. partnerülikoolide vahetuse alusel uurimistööl Uppsala Ülikooli Raamatukogus;
- 09.–25.05. Poola teadusstipendiumiga uurimistööl Gdanski TA Raamatukogus, Torunis ülikooli- ja linnaraamatukogus.

XXIV. Struktuur ja personal (01.01.1995 – 31.12.1995)

Administratsioon

Malle Ermel (direktor kuni 01.09., personalijuht alates 01.09.)
Peeter Olesk (direktor alates 01.09.)
Kärt Miil (teenindusdirektor)
Heiki Epner (majandusdirektor)
Eve Pentsa (komandant)
Vilve Pöder (direktori sekretär kuni 01.05.)
Tiina Peemot (direktori sekretär alates 25.05.)
Elle Zirk (sekretär-masinakirjutaja)

Andmetöötuse osakond

Silvia Alev, Inga Ivanova, Kalju-Kill Kask (süst. admin. alates 10.03.), Ahti Kelder, Tiina Kuusik, Eve Kümnik, Toomas Leib (kuni 28.02., süst. admin. kuni 28.02.), Ingrid Saare (juh.), Anneken Metsoja

Fonoteek

Andres Didrik (alates 20.12.), Avo Kartul, Lilian Langsepp (kuni 09.02.), Piret Luhamaa, Ruta Mutso (juh.), Merle Persidski (kuni 04.09.), Svea Pärsimägi

Hoiuosakond

Kadri Aints, Evelin Ala, Mare Ilus, Jelena Ivanova, Kristina Jentson (kuni 13.04.), Kulla Jentson (juh.), Anna Juhanson, Ene Kaart, Merike Karolin, Heili Kase (kuni 18.09.), Katri Kikkas (kuni 15.02.), Riin Kikkas (alates 15.02.), Larissa Kivenko, Kaja Kleimann, Sirje Kliimask, Ilme Kruus, Jüri Latko, Margit Leesik, Leivo Loik, Marju Murumets, Maris Mäe, Ellen Mägioja (alates 18.09.), Anu Mänd, Kadri Nelis, Mare Pikk, Anneli Pärn, Ago Pärtelpoeg (07.05.–01.11.), Anu Rjabinin, Ewa Roots (Onoper), Leno Saarniit (alates 01.09.), Mari Saarniit (alates 01.11.), Piret Zettur, Aili Tomingas, Larissa Tšesnokova, Elo Tulmin, Jaan Tulmin, Tiiu Täpsi, Lia Urba, Õie Vadi, Helju Vaidla

Hügieeni- ja restaureerimisosakond

Maie Austa, Maiga Davõdov, Aime Espenberg, Helle Jõgi, Viive Kasumets, Elve-Viiu Klement (juh.), Marika Kullamaa (kuni 02.04.), Kurmo Konsa, Maret Konson, Koidu Laur, Jaan Lehtaru, Tiit Lepasepp, Ricardo Mateo Durand, Tiia Nurmsalu, Tiia Reisner, Ene Sarap, Reet Sonn, Olev Teder, Tiina Tensing, Sirje Vesi

Kõitekoda

Siiri Bohl, Anželika Jakimova, Elli Jakobson, Anneli Jõgi, Linda Parts, Loris Põhjala, Valentina Selge (juh.), Veera Sillasoo

Hügieenisektor

Tiiu Farhutdinova, Kersti Jalas (juh.), Anne Ohno, Reet Olev, Eve Vernik

Info- ja eurodokumentatsiooni osakond (kuni 08.12. infoosakond)

Tiiu Kind, Marika Meltsas, Tiiu Mihkelson (kuni 27.01.), Sirje Mikelsaar (kuni 01.02.), Ülle Must (juh. alates 15.12.), Aili Norberg (kuni 30.09., juh. kuni 30.09.), Sigrid Prank, Alla Saari, Ruth Tammeorg

Kataloogimisosakond

Liina Espenberg, Tiina Kaldvee, Piret Keero, Marju Kolk, Svetlana Kuul, Lilia Külv, Mall Laas, Piret Ladvä, Ülle Laidna, Elsa Loorits (juh.), Sille Plaksi, Terje Rand, Külli Soobik, Ursula Taela, Mari Tamm, Silja Teder, Annetriin Treier, Häli Turjaks (alates 10.04.), Karitas Uus (kuni 31.03.), Mare Vadi, Tiia Vahtra

Liigitamissektor

Ljudmila Dubjeva, Ellen Kiloman, Kaja Kruus, Helgi Laanes (juh.), Elina Lillo, Pille Nagel, Sirje Nilbe, Ivika Pall (alates 01.03.), Koidula Piir, Linda Poots, Tiina Sammelselg, Anu Suiste, Tiiu Tarkpea, Lea Trikkant, Elo Tõnisoo

Komplekteerimisosakond

Natalja Kapajeva, Marika Karo (kuni 10.08., juh. kuni 10.08.), Asta Kuha, Eda Linnumägi, Jelena Raid, Ülo Treikelder (juh. alates 10.08.), Kaarin Viirsalu, Meeli Väljaots

Arvestussektor

Viive Konsin, Signe Lillemets, Lei Peterson, Urve Rohtmets, Tiiu Sade (juh.), Tuuli Vähk

Väliskirjanduse komplekteerimise sektor

Ludmilla Eeber, Natalja Jevtjuhova, Tähe Kolk (juh. alates 01.11.), Marika Liivamägi, Kristiina Pai, Tiina Tolli, Kertu Uri

Kultuuriosakond

Helju Henno, Tiina Matsulevitš, Ilona Smuškina (juh.), Mare Säkk, Maarika Tang

Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond

Aili Bernotas, Elna Hansson, Ene-Lille Jaanson, Inge Kukk, Tiina Kõõmnemägi (kuni 14.09.), Sulo Lembinen, Ingrid Loosme (08.05.–31.08.), Leili Punga, Tiiu Põllumaa, Mare Rand (juh.), Tatjana Šahhovskaja, Kiira Schmidt, Kadri Tammur, Arvo Tering, Niina Vorobjova

Perioodikaosakond

Liivi Kõiv, Külli Moont, Ljudmilla Makušina, Marina Ostrovskaja, Udo Otsus (juh.), Tatjana Rõžikova, Algo Rämmer, Riina Somson, Maire Törn

Raamatukogudevaheline laenutus

Maria Luštšik (juh.), Irene Roos (alates 23.11.), Olga Šarova, Tiina Vesterova

Rekataloogimisosakond

Kersti Aasmäe, Sirje Arop, Allan Espenberg, Katrin Kaugver (juh.), Miralda Koor, Ülle Mölder, Irina Opletajeva, Asta Pintsaar, Kandle Rekand, Ülle Toomsalu, Ilmar Vene

Teadusbibliograafia osakond

Katri Armolik (24.07.–31.08.), Inna Grünfeldt, Anne Kõre, Maare Kümnik (juh.), Anne Laumets, Elo Lindström, Mare Onga, Maia Ruttu (kuni 31.05.), Helgi Solba, Malle Suurväli, Kersti Taal, Sirje Tammoja, Riina Vesikioja (kuni 24.04.)

Estica sektor

Anne Lentsius (kuni 12.02.), Liina Lukas (23.01.–15.05.), Ruth Michelson (juh.)

Teaduskirjanduse kojulaenutussektor

Merike Ennok, Malle Ernits (juh.), Maie Hoop, Ester Ilja, Kaljo Lepik, Kaie Nõlvak, Tiina Pettai

Teaduskirjanduse lugemissaal

Tiiu Aav (juh. kuni 30.09.), Olga Alova, Merce Antons, Galina Bogdan, Leili Brikker, Taimi Hagu, Rita Jääger, Liina Jürimäe, Linda Kivistik, Merike Kronberg, Tiina Kuusik, Eha Lambing, Anne Lentsius (alates 13.02.), Heli Luik, Jelena Malaja (kuni 10.12.), Merje Mets, Sirje Nilson, Anu Raudsepp (kuni 09.08.), Piret Rattasepp, Marju Rikand, Kristel Röss (kuni 05.02.), Endla Schasmin (juh. alates 10.10.), Helvi Soontak, Ljudmilla Šavrak, Ruth Teder, Anne-Ly Vaher (alates 21.08.), Margit Veroman

Teadusosakond

Maie Fedin (kuni 04.12.), Ilme Reintam, Rein Saukas, Vilve Seiler, Hain Tankler, Urve Tõnnov (juh.)

Teatmebibliograafia osakond

Ligia Kiin, Varje Kuut, Ulje Natus, Kaie Oks (alates 06.12.), Annemaria Onoper (alates 04.12.), Imbi Pelkonen (kuni 31.08., juh. kuni 31.08.), Lea Teedema (juh. alates 15.11.), Inta Ööpik (kuni 13.11.)

Vana raamatu osakond

Valvi Hiir (juh.), Liivia Nukk, Külli Paavel

Reserv-vahetusfondi sektor

Marje Burenkov, Mare Kahi, Siiri Reinola

Õppekirjanduse osakond

Jaanus Adamson (kuni 07.08.), Katri Armolik (alates 01.09.), Siiri Elias, Maie Fedin (alates 04.12.), Natalia Gordejeva, Leili Hansmann (alates 02.05.), Eva Ilves, Niina Kargina, Agnes Kivi, Mairit Kratovitš (kuni 17.04.), Siiri Laidla, Andra Lomp, Annemaria Onoper (kuni 04.12.), Merike Poljakov, Kristi Puusepp, Aime Põdersoo, Indrek Sepp, Maret Vanamb (juh.), Tiit Võlli

* * *

Fotolabor

Andres Joala, Andres Lehestik (alates 27.03.), Ove Maidla (kuni 24.03)

Kopeerimistööd

Evi Hurt (kuni 10.11.), Kerli Kilp (alates 07.11.), Õie Tammur

Tehniline teenistus

Erkki Epner, Tampo Landrat

* * *

Füüsikaraamatukogu

Tiia Boiko, Heljo Virro (juh.)

Humanitaarraamatukogu

Erika Haar, Kerstin Kask (alates 01.11.), Sirje Madisson (juh.), Ervin-Ahti Org, Annika Otsa, Kersti Pedak, Sirje Rammo (kuni 15.08.)

Keemiaraamatukogu

Anne Bürkland (juh. kt), Helju Kõrs (juh., palgata puhkusel), Marju Salve

Majandusraamatukogu

Siiri Luts (juh.), Olli Peterson

XXV. Kraadiga töötajad (31.12.1995)

Kurmo Konsa	<i>mikrobioloogia magister</i> , “Mikroseen — paber — fungitsiid”, 1993
Ruth Michelson	<i>raamatukogunduse magister</i> , “TÜ Raamatukogu fondide kujunemine 19. saj. teisel poolel ja 20. saj. algul”, 1993
Ülle Must	<i>infoteaduse magister</i> , “Universaalse teadusraamatukogu lugeja infoaktiivsus ja seda mõjutavad tegurid”, 1995
Hain Tankler	<i>ajalookandidaat</i> , “Tartu ülikooli kasvandike osast loodusteaduste kujunemisel Peterburi Teaduste Akadeemias”, 1983
Arvo Tering	<i>ajalookandidaat</i> , “Rahvusvaheliste akadeemiliste sidemete osa Eesti- ja Liivimaa haritlaskonna kujunemisel Rootsi ajal 1630–1710”, 1986

XXVI. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu liikmed (31.12.1995)

Anne Bürkland, Ljudmila Dubjeva, Malle Ermel, Valvi Hiir, Kulla Jentson, Katrin Kaugver, Kurmo Konsa, Varje Kuut, Heljo Kõrs, Lilia Külv, Maare Kümnik, Helgi Laanes, Anne Lentsius, Elsa Loorits, Siiri Luts, Kärt Miil, Ülle Must, Peeter Olesk, Mare Pikkel, Mare Rand, Ingrid Saare, Ilona Smuškina, Ursula Taela, Lea Teedema, Mare Vadi, Maret Vanamb, Heljo Virro

XXVII. KROONIKAT

11. jaan. — Kaja Noodla 80. sünnipäev. TÜ tänukiri ning ERÜ teenetepreemia pikaajalise ja viljaka tegevuse eest raamatukogunduses.
- 17.–20. jaan. — Bo Ekengren Stockholmi Ülikooli Raamatukogust konsulteeris kavandavat ulatuslikku lugejauuringut “Raamatukogu teeninduskorralduse toimivus”.
20. jaan. — kataloogimisosakonna juhataja Elsa Looritsa 50. sünnipäev.
23. jaan. — F. Puksoo päev. F. Puksoo preemia said Marje Aasmets (uurimuslikud artiklid raamatukogundusliku mõtte ajaloost 1918–1941) ja Arvo Tering (Gelehrte Kontakte der Universität Halle zu Est-, Liv- und Kurland zur Aufklärungszeit), ära märgiti Anne Valmase töö väliseesti kultuuri ja kirjastustegevuse tutvustamisel. Kaja Noodla austamine seoses tema 80-nda sünnipäevaga.
- veebr. — kasutusele võeti värvilised soovisedelid.
- veebr. — lõppes komplekteerimisosakonna juhataja Marika Karo neljakuuline stažeerimine Las Vegases.
- veebr. — RVL-i uue juhendi rakendamine (kinnitatud kultuuri- ja haridusminister Peeter Oleski määrusega nr. 1, 04.01.95), mis kinnitas Eesti RVL-i struktuuri, ülesanded ja uue tellimisblanketi. (NB! Tagasisaamise kulud jäävad lugeja kanda.)
9. veebr. – 3. märts — kursused uutele töötajatele, osavõtjaid 24.
14. veebr. — infopäev “Euroopa Liidu dokumentatsioon infoallikana”.
15. veebr. — osakonnajuhatajate koosoleku pöördumine ülikooli akadeemilise sekretäri poole, milles toetatakse Malle Ermeli kandidatuuri raamatukogu direktori kohale.

- p>16. veebr. — Riigikogus võeti vastu Tartu Ülikooli seadus, kus raamatukogu kohta käivad §§ 4(1,2), 6(1,2), 11(3). 6. märtsil kuulutas president selle välja.
17. veebr. — ülikooli nõukogu lükkas direktori valimised edasi.
21. veebr. — avati näitus “Soome sild — Viron veräjät”. Kohal oli ka koostaja H. Rausmaa.
- märts — kasutajateni jõudis raamatukogu kodulehekülj WWW-s, kus on olulist informatsiooni raamatukogu kohta nii eesti kui inglise keeles.
1. märts — raamatukogu võistkond (L. Dubjeva, L. Teedema, I. Grünfeldt, K. Taal) mälumängul Tartu Linna Keskraamatukogus.
2. märts — erialapäev “Vana raamat ülikooli raamatukogus. Kuidas edasi?”.
- 6.–7. märts — Inglismaa firma IME Ltd. esindaja installeeris keskarvutisse integreeritud raamatukogusüsteemi TINLIB demonstratsiooniversiooni, mis jäi kolmeks kuuks raamatukokku tutvumiseks.
- 6.–12. märts — andmete kogumine lugejauuringuks “Raamatukogu teeninduskorralduse toimivus”.
17. märts — AABS-i direktori, Wisconsin Ülikooli germanistika prof. Walter Nollendorfi ning Andrew W. Melloni Fondi esindaja prof. Richard Quandti külaskäik.
- 22.–25. märts — raamatukogu ekspositsioon näitusel “Innovaatika 95”.
23. märts — magistritööde kaitsmine Tallinna Pedagoogikaülikooli juures: Aili Norberg “Tartu teadlane infotarbijana ülikooli raamatukogus” (oponendid E. Tiit, I. Eenmaa); Ülle Must “Universaalse teadusraamatukogu lugeja infoaktiivsus ja seda mõjutavad tegurid” (oponent E. Terk).
12. apr. — seminar “Bibliograafiatöö perspektiivid Tartu Ülikooli Raamatukogus”.
26. apr. — kohtumine direktorikandidaatide M. Ermeli, Ü. Musta ja P. Oleskiga. Osakondades läbiviidud hääletustulemused: P. Olesk — 142, M. Ermel — 50 ja Ü. Must — 3 häält (207-st hääletanust jäid 12 erapooletuks).
26. apr. — seminar “Lugejakoolitusest TÜ Raamatukogus”.
28. apr. — ülikooli nõukogu valis raamatukogu uueks direktoriks Peeter Oleski, kelle poolt anti 19 häält (M. Ermel – 14, Ü. Must – 0).
28. apr. — Ülikooli nõukogu kinnitas Tartu Ülikooli põhikirja, kus raamatukogu kohta on ptk III.3.1., § 77, 78.
3. mai — Õie Vadil möödus 35 aastat esimesest tööpäevast hoiuosakonnas.
- 8.–12. mai — restaureerimisosakonnas stažeeris ETAR-i konservaator Ellen Allikas.
- 8.–26. mai — restaureerimisosakonnas stažeeris Lüneburgi köitja Carola Gertz.

AASTAARUANNE

- 15.–18. mai — URBIS-e seminar.
17. mai — Mari Vabariigi Rahvusraamatukogu direktori Vassili Janai külaskäik.
3. juuni — ekskursioon Lahemaale.
10. aug. — M. Karo lahkus komplekteerimisosakonna juhataja ametikohalt, juhataja kt-ks määrati Ü. Treikelder.
28. aug. – 3. sept. — raamatukogu suletud remondi tõttu.
31. aug. — Endiste raamatukogutöötajate mälestamine Raadi kalmistul. Ettekandepäev “Ammendamatu Morgenstern” (pühendatud raamatukogu esimese direktori 225. sünniaastapäevale). M. Ermel andis kollektiivi juuresolekul P. Oleskile üle direktori kabineti võtmed. M. Ermeli tänamine tehtud töö eest.
31. aug. — I. Pelkonen lahkus teatmebibliograafia osakonna juhataja ametikohalt.
1. sept. — Peeter Oleski esimene tööpäev direktori ametikohal.
1. sept. — Ülikooli nõukogu istungil anti M. Ermelile ülikooli medal ja aukiri.
1. sept. — Hämeenlinna Linnaraamatukogu töötaja Sinikka Sipila ettekanne “Kauglaenutusest Soomes ja Soomest”.
4. sept. — pärast peaaegu aastast remonti ja toestamist avariilukorras fuajejs avati lugejatele raamatukogu peasissekäik.
7. sept. — KHO juhataja Mare Ranna 50. sünnipäev.
12. sept. — Arvo Pärdi 60. sünnipäevale pühendatud muusikalis-sõnaline õhtu.
- 14.–15. sept. — Inglise ja Eesti raamatukoguhoidjate ühingu seminar “Teadusraamatukogude juhtimine”.
18. sept. — moodustati komisjon arvutustehnika jagamiseks (P. Olesk, K. Kask, K. Miil, Ü. Treikelder, E. Loorits, M. Kümnik, K. Kaugver, I. Saare).
19. sept. — rändnäituse “Baltikum ja sakslased” avamine.
20. sept. — märksõnastamise seminar.
21. sept. — vana raamatu osakonna juhataja Valvi Hiire 50. sünnipäev.
29. sept. — Stockholmis moodustati Euroopa Informatsiooni Assotsiatsiooni Skandinaavia-Balti osakond, kuhu Eesti esindajana valiti Ülle Must.
30. sept. — A. Norberg lahkus infoosakonna juhataja ja T. Aav teaduskirjanduse lugemissaalide juhataja ametikohalt.
1. okt. — ülikooli uue telefonikeskjaama tööle hakkamisega muutusid kõik raamatukogu telefoninumbrid.
1. okt. — E. Schasmin asus teaduskirjanduse lugemissaalide juhataja ametikohale.
- 11.–12. okt. — rahvusvaheline seminar “Konserveerimisprobleemid 1995”.
- 17.–18. okt. — URBIS-e jätkuseminar.
20. okt. — Lõuna-Eesti maavanemate külaskäik raamatukokku.

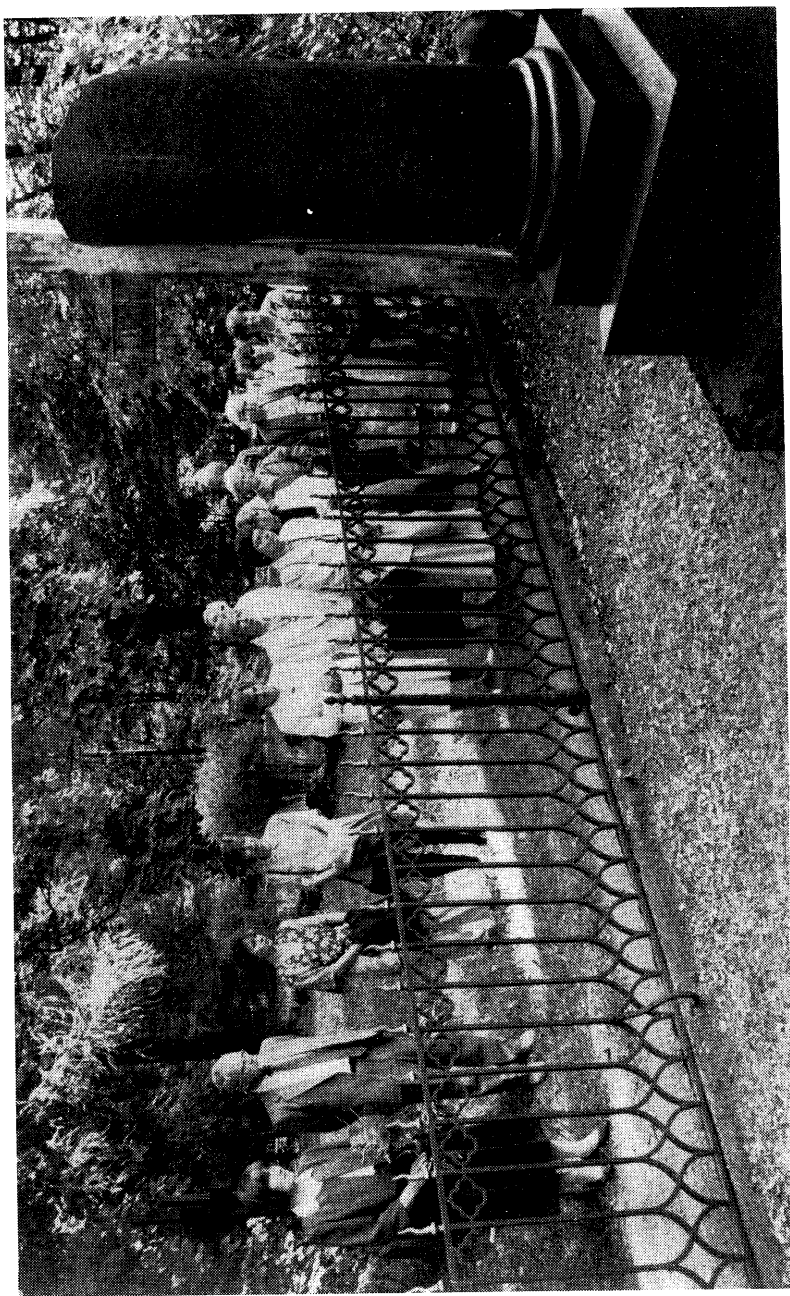
26. okt. — restaureerimisosakonna nõupäev Lõuna-Eesti õpilastele ja raamatu-kogutöötajatele.
26. okt. — püstijalapressikonverents (aasta tagasi kuulutati raamatukogu varise-misohtlikuks; mis on aastaga toimunud?).
27. okt. — Kalju ja Asta Lepiku külaskäik.
28. okt. — rektor prof. Peeter Tulviste 50. sünnipäeva tähistamine etendusega “Tudengite toitlustamine ja loengutele möllimine ja teised tähtsad asjad” (koos “Vanemuisega”).
28. okt. — kirjutati alla leping ÕES-i raamatukogu deponeerimiseks ülikooli raamatukokku.
- nov. — Ü. Treikelder ja V. Hiir koostasid ettepaneku vana raamatu osakonna töö automatiseerimiseks, mille üks põhieesmärke on eesti vanema trükise kontrollandmebaasi loomine.
1. nov. — avati rahvusvaheline näitus “Graafikamaailmas”.
1. nov. — T. Kolk asus väliskirjanduse komplekteerimise sektori juhataja ameti-kohale.
2. nov. — raamatukogu külastas Voroneži Riikliku Ülikooli delegatsioon ees-otsas rektor prof. Vladimir Gusseviga.
3. nov. — lugejatele avati juurdepääs arvutikataloogile INGRID.
8. nov. — Soome Arstide Seltsi “Duodecim” esindajad kinkisid raamatukogule meditsiinalast kirjandust.
15. nov.— L. Teedema asus teatmebibliograafia osakonna juhataja ametikohale.
16. nov. — ülikooli valitsus arutas raamatukogu arengusuundade teese.
- 21.–24. nov.— Göttingeni Ülikooli Raamatukogu direktor prof. Elmar Mittleri külas-käik. Arutati raamatukogude edasist koostööd.
22. nov. — P. Olesk pidas ülikooli nõukogus ettekande raamatukogu arengu-suundadest.
22. nov. — Göttingeni Ülikooli Raamatukogu direktor prof. Elmar Mittler andis Tartu Ülikooli Raamatukogule üle nn. Tartu Kantiana (kolm köidet I. Kanti kirjavahetust ja kaks tema isiklikku raamatukogusse kuulunud raamatut), mis deponeeriti Saksamaale juba 1895.–1900. a. Pidulikul üleandmistseremoonial esinesid sõnavõttudega prof. Peeter Tulviste, Saksamaa suursaadik Bernd Mützelburg, Mare Rand ja Peeter Olesk.
22. nov. — lugejakonverents. Eelnevalt levitati lugejate hulgas küsitluslehti “Kolm küsimust raamatukoguhoidjale”.
22. nov. — hoiuosakonna juhatajal Kulla Jentsonil möödus 30 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.

AASTAARUANNE

- 22.–24. nov. — Jyväskylä Ülikooli Raamatukogu direktor Oili Kokkonen ja Pirkko Audejev-Ojanen konsulteersid Soome hinnalise pärgamentüriku “Missale Aboensis” restaureerimise asjus.
28. nov. — raamatukogu külastasid USA suursaadik Laurence Taylor ning pressitašee Victoria Middleton, kes andsid üle USA Infoteenistuse kingituse — mahuka multidistsiplinaarse andmebaasi “ProQuest Periodical Abstracts” (300 ajakirja täistekstid alates 1988. a-st).
8. dets. — infoosakond nimetati ümber info- ja eurodokumentatsiooni osakonnaks.
15. dets. — Ü. Must asus info- ja eurodokumentatsiooni osakonna juhataja ametikohale.
20. dets. — näituse “Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse” avamine (kataloog ilmus 1996. a. jaanuaris).
28. dets. — töötajate jõulupidu.

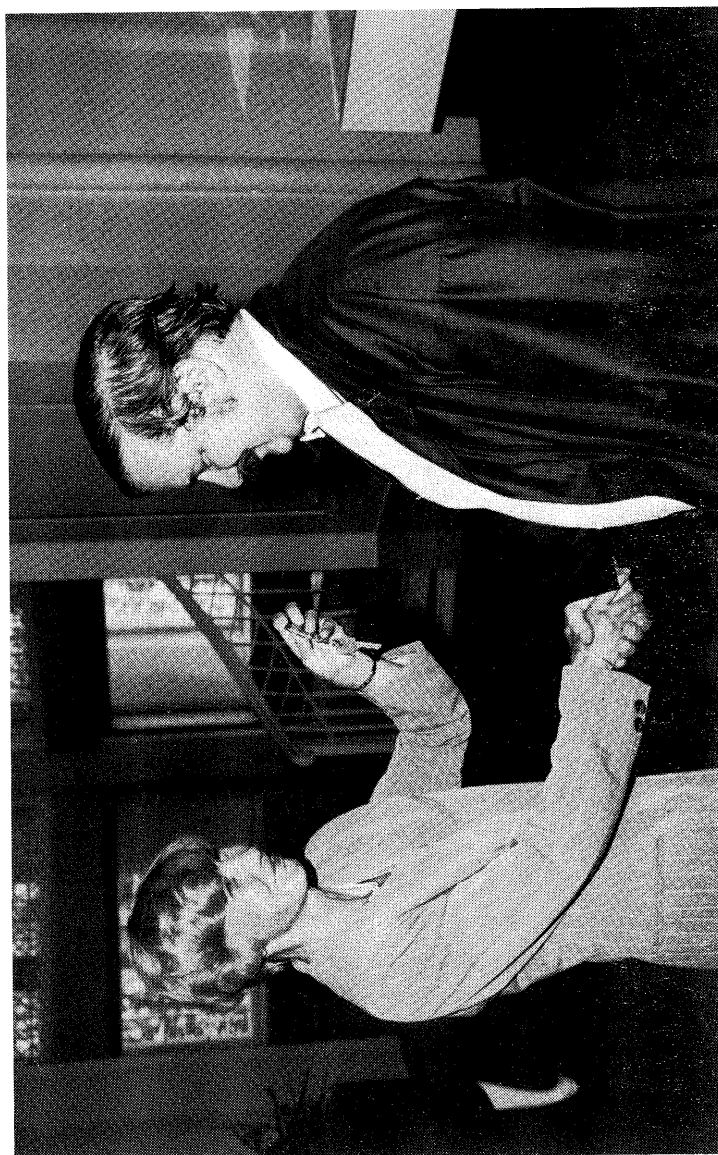
1. Šveitsi kirjastuse "Karger" meditsiinkirjanduse näituse avamine 21. märtsil 1995. a.
 Vasakult: Malle Ermel, kirjastuse direktor dr. Thomas Karger, kirjastuse töötaja
 Monika Klanberg.
Foto: tundmattu isik

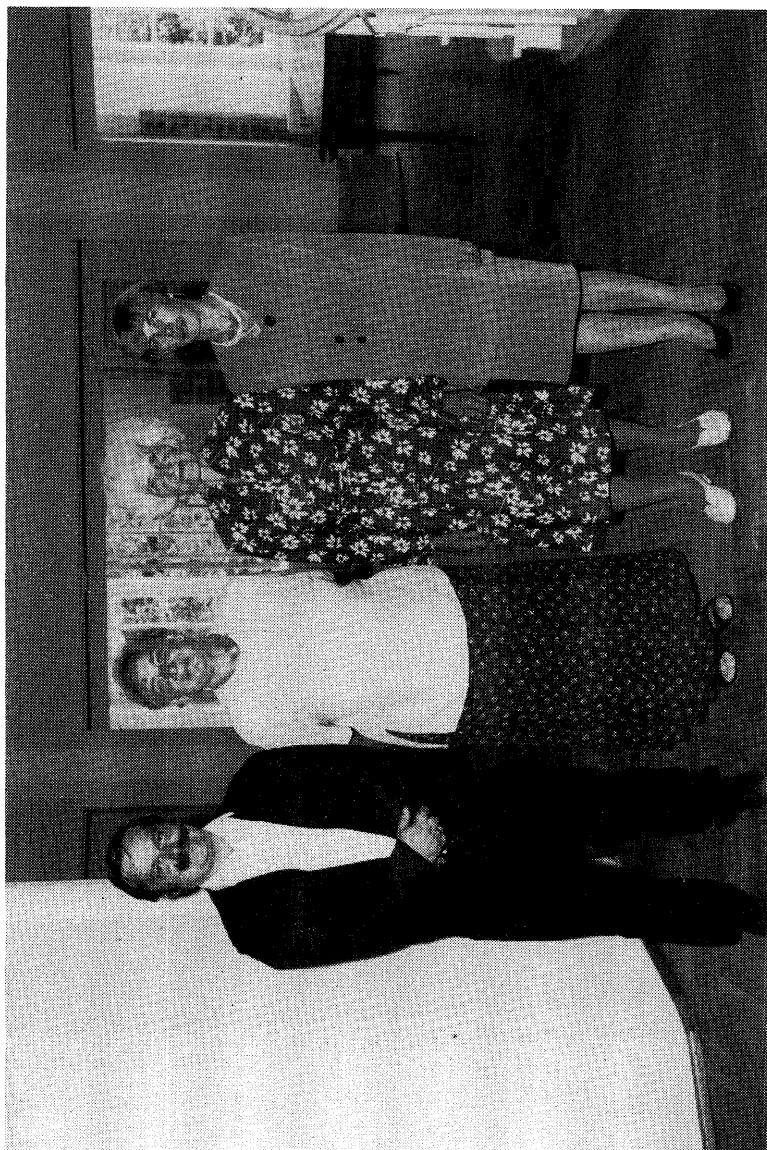
2. K. Morgensterni mälestamine 31. aug. 1995. a. Raadi kalmistul.
Vasakult: Anu Laansalu, prof. Peeter Tulviste, Maria Luššik, Tiina Vesterova, Ruth
Michelson, Maret Vanamb, Mare Rand.
Foto: A. Lehestik

3. Ettekandepäev "Ammendamatu Morgenstern" 31. aug. 1995. a.
Sõna võtab Kaja Noodla. Istuvad ees vasakult: Kadri Tammur, Leili Punga, taga: Ene-
Lille Jaanson, Mare Rand, Tiina Nurk, Elna Hansson.
Foto: A. Lehestik

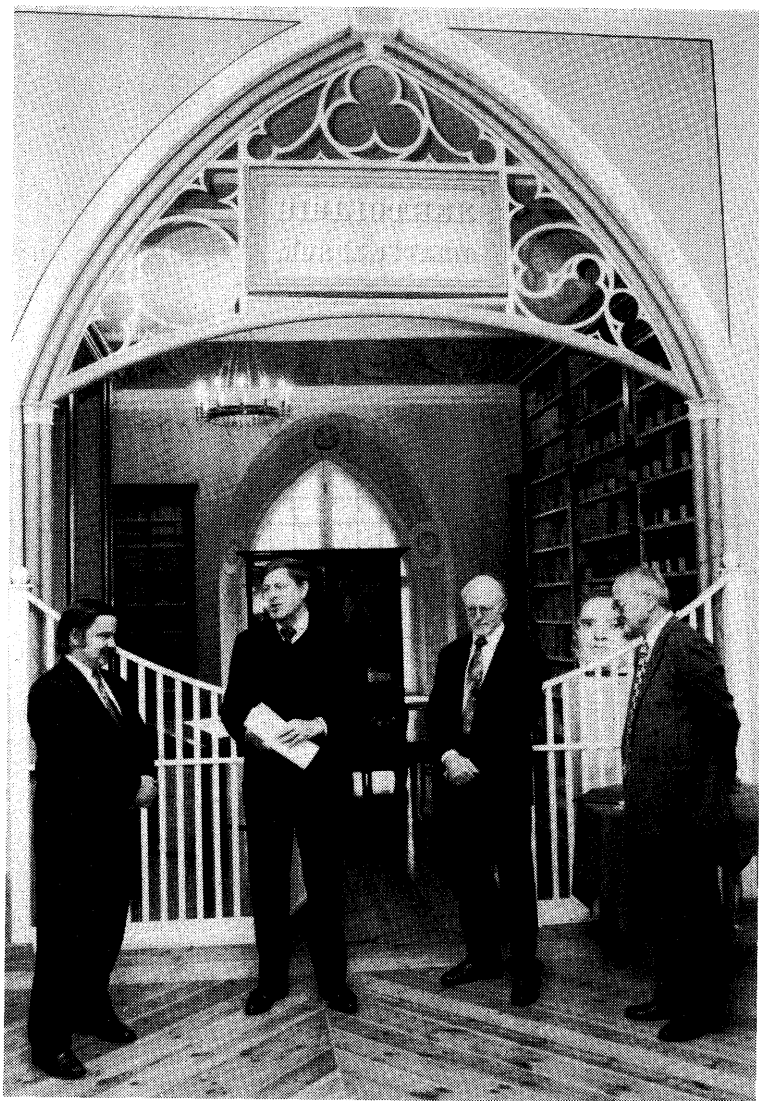
4. Pärast ettekandepäeva "Ammendamatu Morgenstern" 31. aug. 1995. a.
Malle Ermel annab Peeter Oleskile üle direktori kabineti võtmel. Foto A. Lehesik

5. Pärast ettekandepäeva "Ammendamatu Morgenstern" 31. aug. 1995. a.
Raamatukogu direktorid Peeter Olesk (1. sept-st 1995), Laine Peep (1962–1990), Kaja
Noodla (kt. 1949–1951), Malle Ermel (1990–1995).
Foto: A. Lehestik

6. I. Kanti käsikirjade tagastamine TÜR-ile 22. nov. 1995. a.
Esiplaanil vasakult: Peeter Olesk, prof. Peeter Tulviste, Mare Rand, prof. Leonid Stolitš, Göttingeni Ülikooli Raamatukogu direktor prof. Elmar Mittler. Foto: A. Protsin

7. I. Kanti käsikirjade tagastamine TÜR-ile 22. nov. 1995. a.
 Vasakult: Peeter Olesk, Saksamaa suursaadik Eestis Bernd Mützelburg, Göttingeni Üli-
 kooli Raamatukogu direktor prof. Elmar Mittler, prof. Peeter Tulviste. Foto: A. Protsin

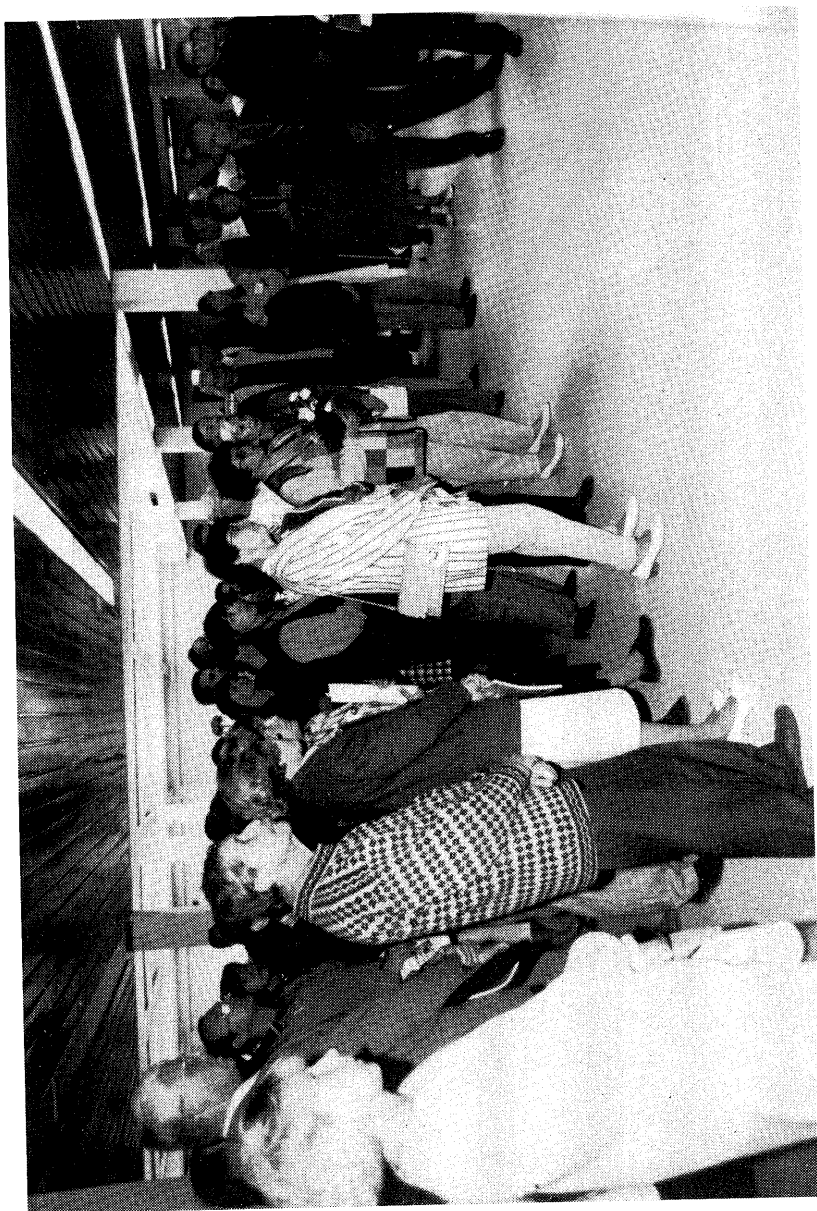

8. Näituse "Tänapäeva Poola raamat" avamine TÜR-is 12. dets. 1995. a.
Vasakult: prof. Peeter Tulviste, Poola suursaadik Eestis Jakub Wolasiewicz, fondi "Abi
poolakatele Idas" esimees Andrzej Krawczyk.
Foto: A. Lehestik

9. Näitus "Tänapäeva Poola raamat" TÜR-is.

Foto: A. Lehestik

10. Näituse "Baltikum ja sakslased" avamine TÜR-is 19. sept. 1995. a. Foto: A. Lehestik

**LIBER DATICUS BIBLIOTHECAE
UNIVERSITATIS TARTUENSIS 1995**

Jaanuar

- S. Enikö 3** Sajnovics. Demonstratio. (Bibliotheca regulana; 2). Budapest, 1994. * Финно-угорские народы и Россия. Таллинн, 1994. Num: 95–1–3
- Jaan Tõnissoni Instituut 5** Финно-угорские народы и Россия. Таллинн, 1994. 3:171144–171148
- H. Boockmann 12** Siedler. Deutsche Geschichte. Bd. 1–12. Berlin, 1994. 110–120, 481
- G. v. Pistohlkors 1** Deutsche Geschichte im Osten Europas: Baltische Länder. Berlin, 1994. 109 (KHO)
- Kirjastus “Wissenschaft und Politik” 1** Hillgruber, Jestaedt. The European Convention on Human Rights and the Protection of National Minorities. Köln, 1994. 100
- N. N. Grebenski 1** Греко-славяно-русская текстология нового Завета. Ч. I: Евангелие, глава 4. СПб., 1993. 3:171166
- Pärnumaa linnuklubi “Buteo” 3** Hallhaigur Eestis 1980–1993. Pärnu, 1994. 2:213289–213291
- A. Tering 3** Bockemühl, Gizler. Einblick. Göttingen, 1987. * Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen. Göttingen, 1993. * Mare Balticum 1993. 3:139496–139497; Per
- C. Hasselblatt 1** Hasselblatt. Dissertationes Balticae 1918–1960. Köln, 1993. 3:139498
- A. Hetzer 1** Hetzer. Standortkatalog der Sammlung Welding. München, 1990. 3:139499
- E. Suchalla 2** Bach. Briefe und Dokumente. Bd. 1–2. Per.
- P. Järvelaid 1** Eugen Huber (1849–1923). Bern, 1993. 3:139500
- Deutsche Schillergesellschaft 1** Jahrbuch der Deutschen Schillergesellschaft. Bd. 38.
- Akadeemiline Põllumajanduse Selts 3** Agraarteadus 1994, 3, 4; 1992, 4. 2:213054, 2:202200
- S. Cimermanis 1** Colloquium Balticum Ethnographicum. Riga, 1993. 3:171216
- M. Hanso 9** European Journal of Forest Pathology 1976, 1989.
- M. Mörl 1** Die endoskopisch-bioptische Untersuchung. Erlangen, 1986. 3:139519
- J. L. Kneifel 3** Kneifel. Fluggesellschaften und Luftverkehrssysteme der sozialistischen Staaten UdSSR, Polen, CSSR, Ungarn, Bulgarien, Rumänien, Kuba, Jugoslawien und der VR China. Nördlingen, 1980. * Kneifel. Staatliches und internationales Luft-

- verkehrsrecht der sozialistischen Staaten UdSSR, DDR, Polen, CSSR, Ungarn, Bulgarien, Rumänien, Kuba, Jugoslawien und der VR China. Nördlingen, 1980. * Kneifel. Bilateral Aviation Agreements of Mauritius and a comparison between the Mauritian Civil Aviation Act of 1974 and the Civil Aviation Regulations of the Federal Republic of Germany. Nördlingen, 1989. 3:139516–139518
- E. Parve-Valdsaar 30** Cephalalgia 1988, Vol. 8, Suppl. 7. * Nature 1991. * Geographische Rundschau 1988, 1; 1989, 10. * Stroke 1980–1982.
- E. Lauk 1** Hakalehto. Väino Tanner. Helsinki, 1973. 3:139551
- M. Huuhka 1** Kalevala with the Kalevala Art of Akseli Gallen-Kallela. Helsinki, 1985. 3:139552
- K. Tarvainen 102** 16 jätkväljaannet. Keeleteaduse alased raamatud. 3:171252–171337
- Goethe-Nationalmuseum 1** Johann Gottfried Herder. Stuttgart, 1994. 652
- Saksa haridus- ja teadusminister 1** Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry. Vol. A25. Weinheim, 1994. 650
- Austraalia Välis-Eesti Muinsuskaitse Selts 9** Ajaleht "Meie Kodu" 1970–1972, 1974–1979.
- W. Braun 1** Johann Gottfried Mützel (1728–1788). Klavierkonzerte. München, 1979. No3116
- A. S. Puškini nim. Mordva Rahvusraamatukogu 1** Мордовской АССР-нь печатть летописец — Мордовской АССР-нь печатень летописець — Летопись печати Мордовской АССР 1989. Саранск, 1993.
- Eesti Arhiiv Ühendriikides 12** Ajaleht "Vaba Eesti Sõna" 1960–1964, 1966–1967, 1969, 1971–1974.
- V. Klement 9** Tork. Seisata, rändur! Brampton, 1993. 772–780
- Riksantikvarieämbetet (Rootsi) 143** Sveriges kyrkor 1943–1988.
- ASSIST-International (USA) 15** IMC Journal 1994, Vol. 30, 4, Vol. 31, 5. * Imaging 1994, Vol. 3, 6, 8, 9. * Searcher 1994, Vol. 2, 4, 6. * CD-ROM 1994, Vol. 7, 2, 3. * Wilson Library Bulletin 1994, May, June, Oct., Sept. * Database 1994, Vol. 17, 4, 5.
- Baltische Korporation (BRD) 12** Focus 1993, 27, 39; 1994, 5, 26, 27, 32, 33, 36. * Wirtschaftswoche 1994, 12, 40. * Manager Magazin 1994, 4, 5.
- M. Kool 69** Eestikeelne ilukirjandus. 2:196533–196573, 196575–196602
- E. Aruja 14** Varia. 4XIII^bA–30127–30129; 4XIVA–35055; Est.A–33982; 3:158385–158393
- U. Oja 40** Mitmesuguse sisuga välismaised raamatud ja jätkväljaanded. 4IIIA–23671–23672; 4XIVA–35053; D:490678–490680; 3:158344–158371
- Anonüümne annetaja 32** Varia. 4VA–16638; Est.A–33979–33981; D:490681; 3:158317–158343
- S. Nilson 1** Cornil, Babes. Les bacteries et leur role dans... T. 2. Paris, 1890. 4VA–16637

Volkswagen-Stiftung (BRD) 8 Handbuch der historischen Buchbestände in Österreich. Bd. 1, 3–9. Hildesheim, 1992–1994. 1036–1043

Biblioteca Islámica (Madrid) 14 Hispaanias ilmunud islami-raamatud. 3:178407–178413; 635–640, 881

Veebruar

M. Hanso 13 Phytopathology 1994, Vol. 84, 7. * European Journal of Forest Pathology 1977, 1–6; 1988, 1–7.

P. Konsin 1 Rivista del Nuovo Cimento 1994, Vol. 17, 9.

Århusi Ülikool 2 Nordiske Fortidsminder. Serie B. Bd. 12, 1, 2.

F. Oinas 1 Heroic Epic and Saga. Bloomington, 1978. 3:178414

A. Lenzner 1 Infections in Obstetrics and Gynaecology. 14–16 May 1994, Oslo, Norway, 4th European Conference of ESIDOG: Programme and Abstracts. 889

P. Isenmann 1 Isenmann. Oiseaux de Camargue. Brunoy, 1993. 885

T. Timm 1 Ecology of oligotrophic, subarctic Thingvallavatn. Copenhagen, 1992. 882

M. Sikk 13 Eestikeelne ilukirjandus. 2:213452–213462; Hum

G. Reiman 176 1994. a. meditsiiniajakirjad.

A. Viru 1 Viru. Adaptation in sports training. Boca Raton, 1995. 1433

Austraalia Välis-Eesti Muinsuskaitse Selts 2 Eesti teater Adelaides. Adelaide, 1994. * AEM 45. Adelaide, 1993. 1044–1045

EELK Pühapäevakooli Ühendus 34 Eestikeelne vaimulik kirjandus. 2:213480–213492; 1582–1598; Hum

Ameerika Matemaatika Ühing 24 1994. a. matemaatikaalased ajakirjad ja jätkväljaanded.

C. Hasselblatt 5 Estonia 1992, 1; 1993, 1, 2; 1994, 1, 2.

A. Valmet 27 Keeleteaduslik kirjandus. Hum: 95–158–184

C. B. Зубов 1 Стабилизация динамических систем. СПб., 1993. 3:171674

Austraalia Ühendus 32 Filosoofiaalne kirjandus. 3:139834–139847, 3:140027–140030; 1559–1570, 1658–1659

K. Tarvainen 45 Keeleteaduse alane kirjandus. 3:139848–139892

Mari Rahvusraamatukogu 16 Marikeelsed väljaanded. 2196; 3:171720–171728; Per; Hum

Lüneburgist 57 Ilukirjandus. 3:139893–139949

Eesti Keskerakond 4 Keskfraktsioon VII Riigikogus (1992–1995). Tallinn, 1995. 2267–2270

Eesti Rahvusraamatukogu 5 Eesti muuseumid. [S. l.], 1994. 2271–2275

- Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond Tallinnas 1** Heyde. Justice and the Law in the Federal Republic of Germany. Heidelberg, 1994. 1757
- K. Vorpahl (BRD) 1** Jaguar, Zebra, Nerz, Mandrill... München, 1994. 1760
- M. Heltzer Haifa Ülikoolist 1** Heltzer, Ohana. The extra-biblical tradition of hebrew personal names. Haifa, 1978. Hum: 95–227
- Sabre Fond 73** 3 jätkväljaannet; 70 eks. õppekirjandust. 2361–2430

Märts

- H. Miidla 27** Põllumajanduslik kirjandus. 2:213760–213786
- O. Aule 7** *Estica*. 3:140031–140037
- K. H. Hartge 3** Scheffer, Schachtschabel. Lehrbuch der Badekunde. Stuttgart, 1992. * Hartge, Horn. Die physikalische Untersuchung von Böden. Stuttgart, 1992. * Hartge, Horn. Einführung in die Bodenphysik. Stuttgart, 1991. 2565–2567
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 5** Hecker, Spieler. Die historische Einheit Europas. Bonn, 1994. * Deutschland und seine Nachbarn. Bonn, 1994. * Staats- und völkerrechtliche Abhandlungen der Studiengruppe für Politik und Völkerrecht. Bd. 13. Bonn, 1994. * Forschungsergebnisse der Studiengruppe für Politik und Völkerrecht. Bd. 14. Bonn, 1993.
- W. Mieder 1** Mieder. African proverb scholarship. Colorado Springs, 1994. 2348
- P. Pohjanpelto 13** Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 1989, Vol. 86, 1–2, 7–12, 19, 21–24.
- A. Kallner 159** Meditsiinalased doktoritööd. 1990–2034, 2354–2360, 2524–2525, 2527–2564, 2569–2570, 2637–2674, 2677, 2681–2702, 2810–2813
- Rootsi Humanitaar-Ühiskonnateaduste Nõukogu 15** Teaduskirjandus. 2819–2821; Per
- H. Nyman 19** Rootsi trükised. 1542–1558; 3:140176–140177
- H. Boockmann 1** Boockmann, Jürgensen. Nachdenken über Geschichte. Neumünster, 1991. 2568
- Norra-Eesti Kultuuriühing 3** Vikør. The Nordic languages. Oslo, 1993.
- Korp! Vironia Toronto koondis 167** *Varia*. 3:140039–140175; 2870–2871; Per
- Korp! Sakala 1** Verbum Habet Sakala. Tartu, 1994. 2:213814
- Tartu Teaduspark 1** Leito. Vaikuse värvid. Tartu, 1994. 2985
- EELK 4** Kristlik Kasvatus 1994, 1, 2, 3. 2:213408, 213815
- Westfälische Wilhelms Universität 66** *Varia*. 1785–1795, 1945–1987, 3:178419–178426; Per
- Know How Fund Inglismaalt 46** Meditsiinalane teadus- ja õppekirjandus. 2827–2828, 2830–2849, 2884–2900

- O. Lugus 2** Estonia and Finland — a retrospective socioeconomic comparison. Helsinki, 1993.
- I. Kraav 2** Hämäläinen, Kraav. Perhepolitiikka ja vanhempien ulkoiset toimentedellytykset Suomessa ja Virossa. Kuopio, 1993.
- M. Heltzer 1** Heltzer. The internal organization of the Kingdom Ugarit. Wiesbaden, 1982. 3:140191
- K. Alttoa 26** Parnasso 1963, 6; 1964, 1–5, 7, 8; 1965, 2–4, 7, 8; 1966, 1–8; 1968, 1–3, 6, 7.
- Šveitsi saatkond 3** Die Schweiz. Stuttgart, 1988. * Switzerland. Zürich, 1992. * Switzerland. Zürich, 1992. 3:140192; 2911–2912
- M. Beijer 1** Fraser. Ensam och Allén. Stockholm, 1994. 2910
- NESA 2** European studies in education. Vol. 1, 2. New York, 1994.
- L. Ericson 1** Mellan björnen och örnen. (Acta Visbyensia; 9). Stockholm. 1994.
- Hawaii Ülikool 2** Paige. To nonviolent political science. Honolulu, 1993. * Islam and nonviolence. Honolulu, 1993. 2065–2066
- Kohalike Omavalitsuste ja Avalike Teenuste Instituut, Budapest 2** Kohalikud omavalitsused Kesk- ja Ida-Euroopas ning SRÜ-s 1994. a. Budapest, [1995]. 2063–2064
- Iraani saatkond 1** Isfahan. [S. l.], 1993. 2061
- L. Reio 202** Teadusajakirjad (4 nim.).
- U. Johansen 1** Ozeanien-Bibliographie. Bd. 1. Dresden, 1992. 2902
- Mathematics, Computer Science & Cognitive Science Department, Amsterdam 23** Infosüsteemide ja arvutiteaduse alane kirjandus. 2043–2060; 3:178427–178431
- Norra-Eesti Kultuuriühing 74** Ilukirjandus. * Kirjandusajakiri "Vinduet" 1975–1992. 2917; 3:178432–178435
- Hr. Vassiljev 15** Matkaraamatud. 3:172151; 2:213883–213897
- TÜ Edustus 50** Teadus- ja õppekirjandus. * BIT Computer Science & Numerical Mathematics 1990–1992. * Informatik-Fachberichte. Bd. 138. 3:178436–178448; 3444–3446; Per
- Avatud Eesti Fond 1** Corruption & Democracy. Budapest, 1994. 2919
- Institute of Electrical & Electronics Engineers (USA) 40** IEEE Transactions on Professional Communication 1988, 1, 3, 4; 1989–1992, 1–4; 1993, 1–3; 1994, 1–2. * IEEE Photonics Technology Letters 1992, 2–12; 1993, 1–5.
- Stockholmi Ülikool 71** Comprehensive Biochemistry 1962, Vol. 1–1977, Vol. 32. * Acta Crystallographica 1948, Vol. 1 – 1959, Vol. 12; 1969, Vol. B25. * Progress in Biophysics & Molecular Biology 1975–1981.
- L. Braks 1** Reader's digest illustrated guide to Australian places. Sidney, 1993. 3478
- T. Prükk, M. Maimets 30** Prükk, Maimets. Viirushepatiidi etioloogiline diagnoosimine. Tartu, 1995. 3646–3675

ANNETUSTE REGISTER

- Leedu Sorose Fond 2** Thürlemann. Nuo vaizdo i erdve. Vilnius, 1994. * Greimas, Žukas. La Lithuane. Vilnius, 1993. 3800–3801
- O. Mankin 1** Saveljev. Füüsika üldkursus I. Tallinn, 1978. 2:213985
- A. Raun 14** Filosoofiaalane kirjandus. 3:140274–140287
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 2** Stille. Vom Baltikum ins Schwabenland. (Veröffentlichungen des Stadtarchives Geislingen; 11.) Weissenhorn, 1994.
- Sydney Eesti Muinsuskaitse Selts 11** Ajaleht “Meie Kodu” 1980–1990.
- R. H. Walth 2** Вальт. В поисках родины. Дюльмен, 1993. * Walth. Strandgut der Weltgeschichte. Tübingen, 1994. 3:140288

Aprill

- Eesti Pank 15** Eesti Panga bülletään 1995, 2. 2:213700–213704; N; Maj
- M. Laar 5** Valik mõtlevale inimesele. [S. l., 1995]. * Kaks aastat valitsust 1992–1994. [S. l., 1994]. 3849, 3854–3857
- J. Jaama 1** Metsamehe kalender-käsiraamat. Jõgeva, 1994. 3847
- Võru Post 2** Võru maakonna korteritefonid. Võru, 1990. * Võru maakonna ametitefonid. Võru, 1990. 3840–3841
- Kirjastus “Ilmamaa” 1** Mäss ja meelegaigus. Tartu, 1993. 3908
- A. Valmet 4** Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli toimetised. B VI. Tartu, 1925. * Toomse. Eesti *ta-*, *tä-*verbide konsonantsest liitumisest. Tartu, 1941. * Mägiste. Rosona murde pääjooned. Tartu, 1925. * Kettunen. Lõunavepsa häälik-ajalugu. I. Tartu, 1922. * Hum:95–348–351
- C. Varga 3** Coming to terms with the past under the rule of law. Budapest, 1994. * Memorandum. Budapest, 1992. * Osterhaven. The story of Sarospatak Academy. S. l., 1987. 2079–2080; 3:140290
- Eesti Arhiiv Ühendriikides 100** *Varia*. 3942–3945; 2:214032–214127
- I. Loosme 27** *Varia*. 2:214156–214178; 3:172475; D:491508–491510
- J. Konks 29** *Varia*. 2:214179–214200; 3:172476–172480
- V. Uibopuu 7** Ajakiri “Der Europäische Osten”, Nr. 86–92, 94.
- B. Nielsen-Stokkeby 11** Ajakiri “Ost-Europa” 1994, 1–12.
- Lundi Ülikooli Raamatukogu 1** Fehrman, Westling. Lärdomens Lund. Lund, 1993. 3879
- F. Allik 1** Kulturen runt. 1977. 3:140294
- Kalmari Muuseum 1** Das Geschlecht von Krusenstierna und ihre Familienarchiv. 3:140295

K. G. J. Gustafson 4 Alla Östersjöns stränder. Högskolan, 1994. * Gustafson. Bland vikingar, riddare och munkar. Göteborg, 1985. * Gustafson, Kristiansson. Historia. Göteborg, 1986. * Gustafson, Holdar. På jakt efter en hembygd. [Stockholm], 1989. 3880; 3:140296–140298

Botaanika ja Zooloogia Instituut 1 Eesti suursamblikud. Tartu, 1994. 2:214238

A. Kallner 18 Väitekirjad arstiteadusest.

Eesti Arhiiv Ühendriikides 35 *Varia*. 3:178541–178574; Hum

U. Rössner 9 Einst und Jetzt 1966–1969, 1973, 1975, 1989.

R. Assmann 1 Beiträge zur Deutschen Studentengeschichte 1995.

Ameerika Ökoloogia Selts 40 Ecology, Vol. 57, 1–2; Vol. 59, 3; Vol. 71, 1–2. * Ecological Monographs 1987–1991. * Ecological Applications 1991–1994.

Korp! Vironia Toronto koondis 332 Filosoofiaalast kirjandust, ajakirju, jätkväljaandeid ja ajalehti. 3:140299–140336; 181341–181565; Per

Karger kirjastus 22 Arstiteaduse alased jätkväljaanded.

L. Lugin 8 Saksakeelne ilukirjandus. 3:172703–172710

Eesti Biokeskus 10 Lectures in theoretical biology. Tallinn, 1988.

Stockholm Environment Institute filiaal Tallinnas 12 Keskkonnaalased raamatud. 2:214300–214304; 4218–4224

C. Varga 20 Õigusteaduse alased separaadid. 2078, 2081–2093; D:491516–491521

Korp! Vironia Toronto koondis 55 Great Books of the Western World. Chicago, 1952. * The Encyclopedia of Philosophy. Vol. 1–8. New York, 1972. * Studies in Presocratic Philosophy. Vol. 1–2. London, 1970, 1975. 3:178576–178630

Mai

Trükikoda “Paar” 2 Kleio 1994, 10. Hum:95–477–478

TEMPUS projekt 14 Keemiaalane kirjandus. Keem:95–124; 4303–4308, 4434–4438, 4440–4441

T. Šahhovskaja 1 Письма Сергея Эфрона Евгению Недзельскому. (Russica Aboensia 1994, 1.)

U. Johansen 1 Johansen, Wolbert. Gastarbeiterfamilien. (Kölner ethnologische Studien 1981, 3.)

A. Künnap 1 Jokipii. Finland und Deutschland im 20. Jahrhundert (A-Serie des Snellman-Instituts 1994, 16.)

T. Šahhovskaja 1 Цветаева. Письма Анатолию Штейгеру. Калининград, 1994. 3:181567

M. Arold 1 Märtsivapustused. Tartu, 1995. 4484

- I. v. Knorre, E. v. Dellingshausen 3** Dellingshausen. Kodumaa teenistuses. Tallinn, 1994. 4585–4587
- S. Issakov 2** Забытый писатель В. А. Никифоров-Волчик. Helsinki, 1994. * Ист. музей Эст. »Русская культура в Эстонии» (выставка). S. I., 1991. D:491683; 3:181579
- M. Noppel 2** Теория и методика определения аппаратной матрицы электрического анализатора аэрозолей. Л., 1989. D:491681–491682
- E. Kuus 1** Двухфазное контрастирование верхнего отдела пищеварительного тракта: новое рентгеноконтрастное средство и метод исследования. Тарту, 1989. D:491680
- T. Roosmaa 5** Keel ja tehnoloogia Euroopas aastal 2000: Balti perspektiiv. Seminar 10.–11. nov. 1994. 4638–4642
- Eesti Pank 15** Eesti Panga bülletään 1995, 3. 2:213700–213704; N; Maj
- P. Kuiv 1** Climatic trends and anomalies in Europe 1675–1715. (Palaeoclimate Research; 13.)
- Riigikantselei 4** VII Riigikogu stenogrammid 1993, kd 3–5; 1994, kd. 1. 4681–4684
- H. Nurk (Rootsist) 84** Ajalehed: Noorteleht 1959 * Uus Eesti 1968–1978 * Stockholms Tidningen Eestlastele 1951–1958 * Eesti Päevaleht 1959–1993 * Malevlane 1943–1944. 2:214439–214440
- V. Masing 4** Некрасов. Лес. М., 1948. * Типы лесов Сибири. М., 1963. * Лес и долголетие человека. М., 1964. * Вопросы лесоведения. Т. 1. Красноярск, 1970. 3:181594–181597
- TEMPUS projekt 50** Keemiaalane kirjandus. Keem:95–130–138; 4709–4722, 4745–4751
- Österreich Kooperation Dokumentationsstelle 3** Mesotes 1993, 4; 1994, 1–2.
- T. Stegner 1** Stegner. Pastory Królestwa Polskiego na studiach teologicznych Dorpacie w XIX wieku. (Studia i Materiały Wydawnictwa Naukowego Semper. Zeszyt. 1993, 1.)
- A. Hetzer 1** Hetzer, Roman. Albanien. (Bibliographien zur Regionalen Geographie und Landeskunde 1983, 3.)
- Mari Rahvusraamatukogu 6** Marikeelsed raamatud. 3:173000–173002; Per
- A. Künnap 1** Проблемы этногенеза финно-угорских народов Приуралья. Ижевск, 1992. 3:173003
- E. Aruja 133** Raamatuid ja ajakirju mitmelt erialalt. 3:178694–178769; Per; N
- Jaapani fond 50** Kirjandust jaapani kultuuri kohta. 3:181600–181622; 4447–4458; 4559–4567; Per
- Växjö Stadtsbibliotek 1** Anberg. Oratio de homicidio. Dorpat, 1642. Est.A–34361.
- E. Aruja 4** Vettik. Mis oli see? Tallinn, 1937. * Harris. Literature in Estonia. London, 1943. * Torma. The Church in Estonia. London, 1944. * Aus Dorpats Vergangenheit. Dorpat, 1918. 2:199609; Est.A–34362–34364
- S. Lumicksa 2** Waldorfschule heute. Stuttgart, 1994. 4104–4105

- G. Walter 1** Walter. Amaranth-Sage Epiphanies of Dusk-Weaving Paradise. Santa Barbara, 1995. 4597
- Inter-Nationes 2** Fries. Alexanders neue Welten. Leipzig, 1991. * Wander. Hôtel Baalbek. Berlin, 1991. 4653–4654
- Österreich Kooperation Dokumentationsstelle 2** Hammer, Lenau. Dichter und Rebell. Berenkamp, 1993. * Achberger. Fluchtpunkt 1938. Wien, 1994. 4652, 4655
- Bundesminister für Bildung und Wissenschaft 1** Die Porträtsammlung der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel. Reihe A. Bd. 28. München, 1995. 4106
- Eesti Arhiiv Ühendriikides 21** Yearbook of the Estonian Learned Society in America. Vol. 1–6 * *Estica* raamatud. 3:181623–181625

Juuni

- E. Aruja 481** Ajakirjad mitmelt erialalt.
- Soome Instituut 197** Virittäjä 1934–1979 * Historiallinen Aikakauskirja. Hum:95–511–700; D:491694–491696
- O. Kurs 2** Kurs. Kaardinimede seletussõnastik. Tartu, 1994. 5228–5229
- TÜ tervishoiu instituut 4** Rahvatervis — ajalugu ja tänapäev. Tartu, 1995. 5382–5385
- Informatsioonikorporatsioon “Informsoyuz” 142** Teaduslik kirjandus. 3:173132–173162; Per
- J. A. Kriz 1** Elements of the Nuclear Binding Energy. Brno, 1995. 5458
- A. Lepik 1** Reading and Readers in Changing Estonia. 4828
- T. Sutt 1** Karl Ernst von Baer. Bonn, 1994. 5457
- R. Pullat 1** Aus der Geschichte des Schnuggelhandels mit Spiritus zwischen Estland und Finnland in den 1920–30er Jahren. 5456
- R. Heling 2** Zur Geschichte und zum Stand der altpreußischen Familienforschung: Notizen und Gedanken zum 65. Gründungstag des Vereins. * Garber. Auf den Spuren verschollener Königsberger Handschriften und Bücher. 5454–5455
- Eesti Arhiiv Ühendriikides 4** Leppik. Floral Evolution in the Ranunculaceae. * Aruja. Melde’s Experiment: a New Method of Applying Tension to the String. * Umbliia. Estonian Oil Shale. * Oinas. Russian Calques in the Balto-Finnic Languages. D:491697–491700
- L. Karpova 2** Удмуртский фольклор. Ижевск, 1982. * Айтуганова. Удмуртское стихосложение. Ижевск, 1992. 3:181657; Hum
- Kopenhageni Ülikooli ajaloo osakond 1** Salomonsen. Religion i dag. D:491725
- Annetus Soomest 1** Wodtke. Rilke und Klopstock. Kiel, 1948. D:491726
- Anonüümne annetaja 1** Weiss. Ein estnisches Sprachdenkmal aus der Zeit der Gegenreformation. D:491727

- O. Lepisk (USA) 51** Minnesota Postimees 1968–1995. 2:214546–214564
- S. Ülesoo (USA) 2** Eesti Korporatsioonide Liit — 50. Toronto, 1966. * Eesti Üliõpilaste Selts 100 aastat. Toronto, 1971. 2:214568–214569
- Toronto Eesti Meeskoor ja A. Rõika 4** Toronto Eesti Meeskoor 1950–70. Toronto, 1971. * Toronto Eesti Meeskoor 1970–1993. Toronto, 1994. 2:214576–214577; 5619–5620
- Eesti Kirjanike Kooperatiiv (Rootsi) 1** Käesurve kaugelt. Lund, 1956. 2:214573
- H. Okas (USA) 2** Artur Sirgu mälestusaktus. New York, 1978. * 50 aastat. 1987. 2:214571–214572
- EÜS 1** Eesti Üliõpilaste Selts 1919–1940. Stockholm, 1990. 2:214570
- Korp! Vironia Toronto koondis 4** Võitlev Eesti 1953, 2–4 * Sõnumid 1979, 4(74). 2:214578, 210081, 159128
- Korp! Vironia Toronto koondis 25** Mitmesugused raamatud ja perioodika. 2:214579–214601
- H. Streimann 7** Moss genus Papillaria (Meteoriaceae) in the Pacific. * The Cryptogamic Herbarium of the Australian National Botanic Gardens. * Taxonomic studies on Australian Meteoriaceae (Musci). * New hepatic records from New Guinea. * New lichen records from New Guinea. 5621–5627
- Tartu Linnavalitsus 2** Tartu linna arengukava. Tartu, 1995. 5640–5641
- T. Iismaa 1** Iismaa a.o. G Protein-Coupled receptors. Austin, 1995. 5482
- IEEE Press (USA) 41** Füüsikaalane kirjandus. 3:181705–181731; 4729–4733, 4802–4808, 4884–4885
- W. Wistinghausen 2** Wistinghausen. Aus meiner näheren Umwelt. Tallinn, 1995. 5833–5834
- S. Nikolajev 2** The Renin-angiotensin system. Vol. 1–2. London, 1993. 4829–4830
- S. Issakov 3** Martin Opitz. Gdansk, 1994. * Miasto — kultura — literatura. Wiek 19. Gdansk, 1993. * Uniwersitet Gdanski 1970–1995. Gdansk, 1995. 5697–5699
- N. Stehr 1** Stehr. Knowledge societies. London, 1994. 5399
- H. Lauri 1** IDA. Investing in the future. Washington, 1995. 4831
- M. Laar 1** Laar. War in the woods. Washington, 1992. 5499
- E. Ojala 1** Ojala. Suomi näkyy. Helsinki, 1990. 5488
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 2** Mast. Nationaler Gegensatz und Zusammenleben der Völker. Bonn, 1994. * Caumanns. Technischer Fortschritt und sozialer Wandel in deutschen Ostprovinzen. Bonn, 1994. 5702–5703
- H.-G. Heydenreich 1** Haverich, Huth. Fibrinklebung in der Herz-, Gefäß- und Thoraxchirurgie. Darmstadt, 1993. 4887
- Volkswagen-Stiftung 1** Handbuch der historischen Buchbestände in Österreich. Bd. 2, T. 2. Hildesheim, 1995. 5704
- Eesti Pank 15** Eesti Panga bulletin 1995, 4. 2:213700–213704; N; Maj

- Konrad Adenaueri Fond 28** Rauch. Balti riikide ajalugu 1918–1940. Tallinn, 1995. 5882–5909
- M. Männik 1** Basic & clinical immunology. Norwalk, 1994. 6064
- H. Lauri 3** Отчет о мировом развитии. Вашингтон, 1994. * World development report — 1994. Oxford, 1994. * World Bank publications in review. Washington, 1995. 4833
- P. S. Schmidt 2** Studien zur Katholischen Bistums- und Klostersgeschichte. Bd. 36. Leipzig, 1992. * Hypomnemata. H. 5. Göttingen, 1964.
- Junior Achievement 4** Ettevõtluse alused. Tallinn, 1995. * Majandusõpik. Tallinn, 1993. 5992, 5994–5995, 5998
- K. Alttoa 2** Villem Raam. 1995. 5990–5991
- Ajakirja “Hüüdja Hääl” toimetis 6** Hüüdja Hääl 1995, 1, 3–5. 2:214625–214626
- Eesti Riigikaitse Akadeemia 2** Vastuvõtuteatmik 1995. 2:214629–214630
- EMPÜ 2** Teatmik 1995. 2:214631–214632

Juuli

- L. P. Vasikova 1** Васикова. Кырык марла орфографи лымдер. Йошкар-Ола, 1994. 3:181922
- Rootsi Kuninglik Skytte Selts 385** Raamatuid ja ajakirju mitmelt erialalt. 3:123472–123618; 5603–5608, 5659–5696, 5705–5708, 5737–5762, 5764–5778, 5789–5798, 5807–5808; Per
- S. J. Oksaar 1** Oksaar. Die seerechtliche Haftungsbeschränkung nach den skandinavischen Rechtsordnungen. Heidelberg, 1994.
- J. Kross 12** J. Krossi teoste tõlkeid. 3:181923–181927; 5503–5508, 6109
- Baltisaksa Korporatsioon 47** Focus 1994, 21, 28, 37, 40–42, 48–52; 1995, 4. * Bild der Wissenschaft 1994, 9–12; 1995, 1. * Wirtschaftswoche 1994, 12–16, 19, 20, 23–30, 35, 38, 43–47, 50, 51; 1995, 1/2, 5, 7, 8, 10, 14.
- Hr. Sutt 51** Folia Baeriana. Kd. 6. Tartu, 1993.
- L. Lugin 5** Lugin. Das Volk bezahlt die Zeche. 6164–6168
- Annetus Soomest 290** Chemical Abstracts 1945–1947, 1973–1977.
- S. Issakov 1** Всемирное слово 1991, 1.

August

- R. Kreem 200** Sotsiaaltöö teooria ja praktika. Tartu, 1995. 6223–6422
- TÜ matemaatilise statistika instituut 5** Eesti tulevikusuundumused. Tartu, 1995. 6480–6484
- Sotsiaalministeerium 3** Sotsiaaltöö teooria ja praktika. Tartu, 1995. 6485–6487
- TEMPUS projekt 28** Keemiaalane kirjandus. Keem:95–196–216; 6712–6718
- Soome Instituut 1** Kiuasmaa. Suomen yleis- ja paikallishallinnon toimet ja niiden hoito 1500-luvun jälkipuoliskolla (vv. 1560–1600). Helsinki, 1962. D:491785
- H. Lindmäe 2** Kohtuekspertiisi juhtimine ja selle efektiivsus kriminaalkohtumenetluses. Tartu, 1991. 7079, 7915
- Eesti Pank 30** Eesti Panga bulletin 1995, 5, 6. 2:213700–213704; N; Maj
- Eesti Rahvusraamatukogu 101** Fontaine. Kümme õppetundi Euroopa kohta. Luksenburg, 1992. * Euroopa Liit. Luksenburg, 1994. 7682–7683, 7734–7797

September

- J. Sepp 60** Sepp. Konkurentsipoliitika õiguslikud alused. Tartu, 1993. * Sepp. Konkurentsipoliitika teoreetilised alused. Tartu, 1993.
- Soome Instituut 143** Ilu- ja teaduskirjandus aastaist 1945–1989. 3:178804–178851; Per
- M. Hanso 19** European Journal of Forest Pathology 1978, Vol. 8, 1–4; 1987, Vol. 17, 1–7; 1994, Vol. 24, 5–7. * Hort Science 1992, Vol. 27, 7–12; Cumulative Index Vol. 22–26.
- J. Nagy, A. Kippasto 1** Kippasto, Nagy. Észet nyelvkönyv. Miskolc, 1995. 7038
- S. Tiits 1** Rantanen, Pärssinen. Suomen historiallinen bibliografia 1961–1970. Hum
- P. Alvre 1** Alvre, Vodja. Pulma poikineen. Porvoo, 1993.
- TÜ tervishoiu instituut 2** Men's Health in Baltic States. (BRIM 1995, 1.) * Public Health in Estonia, Latvia, and Lithuania. (BRIM 1994, 3.)
- H. Lauri 3** Transition 1994, Vol. 5; 1995, Vol. 6, 7–8; Index, April 1994–1995.
- P. Järvelaid 4** Tühonen. Julkisen sektorin käsitteestä. Helsinki, 1981. * Tühonen. Julkisen hallinnon keskeisten suunnittelujärjestelmien rakenne ja toiminta. Helsinki, 1985. * Staatsdenker im 17. und 18. Jahrhundert. Frankfurt am Main, 1987. * Hallintohistoriallisia tutkimuksia 16. 3:178852–178854
- A. Hetzer 3** Wapnewski. Der traurige Gott. München, 1978. * Rubinstein. Mein glückliches Leben. Frankfurt am Main, 1980. * Anspruch und Wirklichkeit. Berlin, 1976. 3:178855–178857
- R. Vile 1** A Companion to the United States Constitution and its Amendments. Westport, 1993. 6585

- Volkswagen-Stiftung 1** Das deutsche Buch. Wiesbaden, 1995. 8583
- A. Kull 2** Tammelin. Suomen tuuliatlas 1991. Helsinki, 1991. * BOREAS II. Helsinki, 1994. 6617–6618
- R. Laakaniemi 6** Wilox a.o. Public relations: strategies and tactics. New York, 1995. 8181–8186
- S. Zetterberg 1** Zetterberg. Iseseisva Soome ajalugu. Tallinn, 1991. 8768
- A. Horm (Rootsi) 3** Horm. Phases of the Baltic Political Activities. Stockholm, 1973. * Pool sajandit eestlust paguluses. Stockholm, 1995. 3:123635–123636; 8767
- M. Ermel 2** Die wissenschaftliche Bibliothek. Berlin, 1993. * Informationen zu den regionalen und überregionalen Verbundsystemen der Bundesrepublik Deutschland. Berlin, 1993. 8179–8180
- K. Asche 1** Asche. Peter Behrens und die Oldenburger Ausstellung 1905. Berlin, 1992. 8178
- Saksa haridus- ja teadusminister 3** Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry. Index to Volumes A1 to A25, B1 to B6. Weinheim, 1995. * Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry. Vol. A26. Weinheim, 1995. 8151–8152
- S. Wilhelmsson 1** Varberg — en kommuns historia. Varberg, 1993. 8176
- Kirjastus "Saur" ja Volkswagen-Stiftung 2** Marktwirtschaft und Planwirtschaft: ein enzyklopädisches Wörterbuch. Bd. 1–2. München, 1992. 8149–8150
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 1** Hacker. Integration und Verantwortung. Bonn, 1995. 8153
- Universitätsklinik der Technischen Universitäts Dresden 1** Advances in Lipoprotein and Atherosclerosis Research, Diagnostics and Treatment. Jena, 1995. 8148
- TEMPUS projekt 4** Instrumentation in analytical chemistry 1988–91. Washington, 1992. * Koskinen. Asymmetric synthesis of natural products. Chichester, 1993. * Malone. Basic concepts of chemistry. New York, 1994. * Directory of Graduate Research. 1993. 9012–9014; Per
- L. Leikuma 3** Cybuls, Leikuma. Latgališu abecc. 1–2. Lielvarde, 1992. * Leikuma. Gruomota školuotuojim. Lielvarde, 1993. 9121–9123 (KHO)
- K. Lepik 12** K. Lepiku luuleraamatud. 9109–9123 (kõik KHO)
- Prantsusmaa saatkond 48** Psühholoogiaalane kirjandus, keeleõpikud. 3:181938–181948; 7894–7908, 9034–9043
- Umeå raamatukauplus 27** Verzeichnis lieferbarer Bücher 91/92. Schlagwortverzeichnis. Bd. 1–5. * Verzeichnis lieferbarer Bücher 93/94. Autoren, Titel, Stichwörter. Bd. 1–7. Ergänzungsband Frühjahr 1994. * Books in Print 1993–94, Vol. 1–10. * International Books in Print 1993. Pt. I, Vol. 1–2; Pt. II, Vol. 1–2.
- Kirjastus OTAVA 20** Uusim soomekeelne ilukirjandus. 6810–6829
- V. Helk 1** Ousager. Politik på skinner. (Odense University Studies in History and Social Sciences 1988, Vol. 111.)

- J. Maier 1** Maier. Instrumentalität als semantische Kategorie und ihr sprachlicher Ausdruck im Russischen. (Uppsala Slavic Papers 1990, 17.)
- A. Hetzer 7** Viimaste aastate ilu- ja teaduskirjandus. * Volkswirtschaftliche Schriften 1991, 417. 9017–9022
- P. Jacobs 1** Jacobs, Prast. “Ilmenau soll leben...” Wehrheim, 1994. 9023
- Standardiameti raamatukogu 4** Information and documentation — Open Systems Interconnection — Interlibrary Loan Application Service Definition. Genève, 1993. 9024–9027
- P. Olesk 2** Folkbibliothek i tal och tankar. Stockholm, 1982. * Skönlitteratur på bibliotek. Stockholm, 1983. 3:178880–178881
- Suomen Terveystutkimus AB 9** Arstiteaduslikud raamatud ja jätkväljaanded. 6839–6841
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 4** Aun. Der völkerrechtliche Schutz nationaler Minderheiten in Estland von 1917 bis 1940. Hamburg, 1951. * Uustalu. The History of Estonian People. London, 1952. * Aspects of Estonian Culture. London, 1961. 3:178901; Hum
- L. Allikmets 301** Arstiteaduslikud ajakirjad ja jätkväljaanded (289 eks. ajakirju, 12 eks. jätkväljaandeid).
- J. Lepiksaar 26** Ornitoloogiaalane kirjandus. 3:178901–178923; 9157–9158
- A. Kallner 13** Arstiteaduslikud väitekirjad. 9143–9155
- Annetus Soomest 2** Heikkinen. Kasvatus ja koulutus Kainuussa. Kajaani, 1995. * Alles. Interferometric and Acoustic Measurements in Superfluid ³He-B and Wetting Studies in ³He/⁴He Mixtures. Espoo, 1995. 6833, 6836
- Suomen Terveystutkimus AB 1** Arinen. Subventioudistuksen vaikutus nuorten aikuisten hammashuoltopalvelujen käyttöön. Helsinki, 1992. 6842
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 31** Ajaloalased raamatud ja perioodikaväljaanded. 3:178924–178932; Per
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 109** *Varia*. 2:221763–221796; No:3134; Hum
- G. Vilbaste kogust 55** Eestikeelne botaanikaalane ja *Estica*-kirjandus. 2:214811–214830; Est.A–34405–34430, Est.B–6693–6694; D:491143–491149
- A. Raun 1** Boas. Handbook of American Indian Languages. P. 1. Washington, 1911. 4XIII^aB–3203
- V. Helk 3** Dansk biografisk haandleksikon. B.1–3. København, 1920–1926. 3:158596–158598
- TEMPUS projekt 10** Keemiaalane kirjandus. Keem:9181–9190
- M. Päts 1** Riigi Patendiamet 1919–1993. (Aastaraamat 1993.) Tallinn, 1994. 2:214730
- Eesti Rahvusraamatukogu 1** Research School of Chemistry: 1994 Annual Report.
- OÜ Eric 14** Majanduse algkursus. Tartu, 1995. 9704–9717
- V. Akimov 1** На пороге. Виру инфокескус, 1995. 3:174005
- V. Ränik 10** *Varia*. 3:174006–174011; 2:221803–221806

Oktoober

- Eesti Linnade Liit 5** Eesti Linnade Liit 1920–1995. Tallinn, 1995. 9762–9766
- P. Alvre 1** Alvre, Vodja. Pulma poikineen. Porvoo, 1995. 9767
- A. Viirman 1** Sachwörterbuch der Mediävistik. Stuttgart, 1992. 9191
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 1** Hofmann. Minderheitenschutz in Europa. (Forschungsergebnisse der Studiengruppe für Politik und Völkerrecht; 19.) Berlin, 1995.
- B. Müller 1** Ich berge dich im Schatten meiner Hände. Darmstadt, 1985. 3:178940
- E.-M. Bidder 1** Aufzeichnungen über das baltische Geschlecht Bidder. 1959. 3:178943
- I. Maier** Maier. Verben mit der Bedeutung “benutzen” im Russischen: Zur kontrastiven Analyse des schwedischen und bulgarischen Konsonantensystems. * Майер. Няком характерни елементи на съоставителната фонетика в шведския и българския език (вокална система и прозодия). * Bily. Intrasentential Pronominalization and Functional Sentence Perspective. Lund, 1981. 9141; D:491790
- Eesti Teaduslik Selts Roots 23** *Estica*-kirjandus. 3:178944–178953 ; Per
- E. M. Rogers 1** Rogers. Diffusion of Innovations. New York, 1995. 7044
- A. Haas 1** Tuldava. Estonian Textbook. (Indiana University Uralic and Altaic Series; 159.) Bloomington, 1994.
- TEMPUS projekt 8** Keemiaalane kirjandus. 9193–9200
- Stockholmi Ida-Aasia Muuseum 2** The Museum of Far Eastern Antiquities. Bulletin 1992, 64; 1993, 65.
- E. Jaakson 1** Jaakson. Eestile. Tallinn, 1995. 10041
- R. Laakaniemi (USA) 14** Kommunikatsioonialane kirjandus. 9201–9211, 9226
- S. Preem 80** Ilu- ja teaduskirjandus. 3:178954–179032; Hum
- Umeå raamatukauplus 5** Books in Print 1991–92. Vol. 1–5.
- The Ministry of the Flemish Community, Brussel 1** The Low Countries: A Yearbook 1995–1996.
- R. Laakaniemi 11** Simon, Wylie. Cases in Public Relations Management. Lincolnwood, 1994. * Wilcox *et al.* Public Relations: Strategies and Tactics. New York, 1995. 10422–10432
- Ü. Must 1** Senasis Vilnius. Luxembourg, 1995. 10929
- R. Salumäe 1** Salumäe. Eesti omandireformi probleem. Kd. 1. Tallinn, 1995. 10946
- Tartu Astmahaigete Selts 10** Erialane kirjandus. 10948–10957
- Eesti Statistikaamet 1** Eesti Statistika 1995, 8. Maj:95–166
- Лайл Шемюр 1** Колумб. Умыремым арам шым оргаре. Йошкар-Ола, 1995. 3:182050
- I. Salasoo 1** Ajaratta vihin. Sydney, 1995. No:3137

ANNETUSTE REGISTER

- Šveitsi saatkond 13** Ars Helvetica. Vol. 1–13. 11331–11343
- S. Toots 1** Гоголь. Полное собрание сочинений. СПб.; М., s. a. 4XIVB–2553.
- V. Ränik 1** Haller. Iggapäwane hinge toidusse ramat. Tallinn, 1872. 2:215090
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 1** Kompus. Das malerische Estland. Kopenhagen, 1936. Est.B–6696
- I. Käbin 3** Petrejus. De effectu reductionis R. Caroli XI in Livonia. Upsaliae, 1785. * Dryander. De veritate. Dorpat, 1654. * Alinus. De virtute heroica. Dorpat, 1655. Est.A–34435–34437
- Rootsi Riigipäeva raamatukogu juhataja 8** Plutarque. Les vies des hommes illustres. T. 1–8. Paris, 1721. 4XIII^bB–6510–6517
- E. Põltsamaa 1** Piibli Raamat, see on kõik Jumala sõna. 12. tr. Tartu, 1897. 2:215088
- H. Mardiste 6** Talu 1911, 1, 3, 5–8. 2:215089
- S. Preem 136** Ilu- ja teaduskirjandus (ilm. enne 1944. a.)
- Stockholmi Ida-Aasia Muuseum 2** The Museum of Far Eastern Antiquities (Östasiatiska Museet) Stockholm. Bulletin 43, 44.
- A. Majmieskulov 2** Majmieskulov. Переделикино Бориса Пастернака. Bydgoszcz, 1994. * Majmieskulov. Провода под лирическим током. Bydgoszcz, 1992. 10576–10577
- C. Varga 2** Varga. Transition to Rule of Law. Budapest, 1995. * Aus dem Nachlass von Julius Moór. Budapest, 1995. 10579–10580
- H. Brzoza 1** Brzoza. Dostojevski. Torun, 1995. 10578
- Avatud Eesti Fond 1** Soros. Soros on Soros. New York, 1995. 9084
- B. Meissner 1** Meissner. Die baltischen Staaten im weltpolitischen und völkerrechtlichen Wandel. Hamburg, 1995. 11328.
- Bertelsmann-Stiftung 1** Europe in Global Change. Gütersloh, 1993. 9082
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 1** Schlesisches Städtebuch. Stuttgart, 1995. 11329
- A. Kallner 33** Arstiteaduslikud väitekirjad. 11453–11485

November

- H. Palamets 5** Avalik kõne. Tallinn, 1973. N
- ETA Majanduse Instituut 6** Laur jt. Eesti kütuseressursside kasutamise ja energeetika arendamise stsenaariumide mudelanalüüs. Tallinn, 1995. * Kilvits. Industrial restructuring in Estonia. Tallinn, 1995. 11816–11821
- P. Leppik 2** Leppik. Nägemismälust, näitlikustamisest ja tehnovahendeist tundides. Tallinn, 1992. 11822–11823; Hum

- Polyphag-Verlag 7** Kurrik. Die philosophische Herausforderung. Tallinn, 1995. 11809–11815
- P. Olesk 42** Kirjandust maailma rahvastiku arengu ja paiknevuse kohta. 11120–11122, 11124–11150, 11163–11170; Per
- A. Kallner 37** Arstiteaduslikud jätkväljaanded.
- Verein für Familienforschung in Ost- und Westpreußen 8** Sonderschriften des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreußen e. V. Nr. 23, 76–77, 84–86. * Altpreußische Geschlechterkunde. Bd. 24. * Altpreußische Geschlechterkunde. Familienarchiv. Bd. 16.
- Bertelsmann-Stiftung 13** Kutsehariduse ja tööhõive alane kirjandus. 11344–11356
- R. ja E. Tulving 1** Sternberg. In Search of the Human Mind. Fort Worth, 1995. 11357
- N. Hollberg 6** IBM Nachrichten. Special. Juli 1991. * IBM Nachrichten. März 1995. * Der GMD-Spiegel 1994, 4; 1995, 3. * ISIS PC Report 1995, Bd. 1–2.
- R. Rimmel 1** Ploom. Hiline lind. Tallinn, 1980. 2:221988
- Eesti Arhiiv Ühendriikides 4** Saks. Aestii. Montreal, 1960. * Rannit. Heiti Talvik, an Estonian Poet (1904–1947). Jerusalem, 1976. * Oras. Marie Under and Estonian Poetry. New York, 1975. * Parrest. Kristjan Raud. Augsburg, 1946. 3:179089–179092
- J. Kangur 1** Armstrong. A History of God. New York, 1993. 11206
- H. Lauri 1** The World Bank Annual Report 1995. Washington, 1995.
- Kirjastus “Medicina” 7** Kirjastuse väljaandeid a. 1994–1995. N
- A. Kallner 222** Arstiteaduslikud väitekirjad. 11785–11786, 11788–11808, 11859–11883, 11892–11908, 11913, 11920–11958, 12071–12108, 12150–12208, 12392–12411
- A. Kallner 3** Acta Universitatis Nidrosiensis Facultatis Mediciniae. Series A: Dissertations. 1994, 99; 1995, 106. * Studies in Logopedics and Phoniatrics 1994, 5.
- O. Berendsen 64** Kunstiajaloo alane kirjandus. 3:179095–179158
- EV Justiitsministeerium 6** Õiguskeel 1995, 1–3. 2:221996–221997
- Eesti Pank 30** Eesti Panga bulletin 1995, 7, 8. 2:213700–213704; N; Maj
- TEMPUS projekt 14** Keemiaalane kirjandus. 12630–12633, 12659–12665
- Baltic Media Facts 3** Baltic Media Book 1995. Tallinn, 1995.
- V. Ränik 2** Ajast väljas. Viljandi, 1994. 12701–12702
- Л. Тинченко 1** Тинченко. Українське офшерство: шляхи скордоти та забуття 1917-1921 роки. Київ. 1995. 3:123752
- K. Kasemaa 18** Köhler. Vana Testamendi teoloogia. Tartu, 1995. 12703–12704, 12856–12871
- P. Järveld 1** Sinaiskis. Latvijas civiltiesību apskats. Riga, 1995. 12891
- Festivali VOX EST FEST orgkomitee 3** VOX EST FEST. 13237–13239
- T. Tammerk 1** Parlamendivalimised Eesti Vabariigis. Tallinn, 1995. 13240

ANNETUSTE REGISTER

- A. Paju 5** Serebrov. Günekoloogia õpik. Tallinn, 1959. * Gilmour. Jookse terviseks. Tallinn, 1973. * Tsuzmer, Petrišina. Inimese anatoomia. Tallinn, 1972. * Toomsalu jt. Rekordid ja kehalised võimed. Tallinn, 1972. * Spordimeisterlikkuse arendamine kõrgemas koolis. Tartu, 1976. 2:222051–222055
- Voroneži Riiklik Ülikool 4** Артюхов и др. Биофизика. Воронеж, 1994. * Ломов. Типология русского предложения. Воронеж, 1994. 3:123855–123856
- H. Kõrs 4** Kallas. Niguliste. Kd. 1–2. Tallinn, 1990. * Witz. Demokritos. Tallinn, 1982. * Narski. Kant. Tallinn, 1979. 1132–1135
- E. Berg 10** Majandusgeograafia õppevahend. Tallinn, 1994. 13534–13543
- UNICEF 3** Eesti laps ja perekond. Tallinn, 1994. * Imetamise nõustamine. Treeningkursus. Kursuslase käsiraamat. Tallinn, 1993. * Imetamise nõustamine. Treeningkursus. Juhendaja käsiraamat. Tallinn, 1993. 13531–13533

Detsember

- Austraalia Välis-Eesti Muinsuskaitse Selts 5** 20 aastat: Adelaide Eesti Täienduskool. Adelaide, 1970. * Eesti naiskunstnikud Sidneys, 1992. * Mõttekriips. Sidney, 1955. 2:222101–222103; 13727–13728
- I. Mägraken 2** 30 laulu aastat. Adelaide, 1987. * Eestlased Austraalias. Kd. 1. 2:222104; Hum
- E. Aruja 67** Mitmesuguseid raamatuid ja ajakirju. 2: 221748–221762, 222105–222111; 3:124037
- Minnesota Eesti Selts 273** Minnesota Postimees 1952–1994, 1–273. 2:222112–222151
- Inter Nationes 38** Õppevahendid kassetidega. 13369–13402
- R. T. Lindroos 46** Ilukirjandus aastatest 1983–1995. 3:179169–179177; 12500–12508, 12634–12659
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 5** Statistisk årsbok för Stockholm 1990–1994.
- J. S. Freedman 2** Freedman. European Academic Philosophy in the Late Sixteenth and Early Seventeenth Centuries. Vol. 1–2.
- S. Suhonen 1** Itämerensuomalainen kultuurialue. (Castrenianumin toimitteita; 49.)
- A. Lenzner 2** Old Herborn University Seminar Monograph 1994, 5. * European Journal for Infections and Immunological Diseases in Obstetrics and Gynecology. Vol. 0/95 – Nov. 1/95.
- G. v. Pistohlkors 1** Museum der Göttinger Chemie: Museumsbrief 1992, 11.
- Suurbritannia saatkond 6** Medical Microbiology. New York, 1994. * Basic Ophthalmology. San Francisco, 1993. 11023–11028
- Österreich Kooperation Dokumentationsstelle 1** Psychotherapie. Wien, 1995. 12752

- S. Issakov 2** Бертенсон. В Холливуде с Немировичем-Данченко. Monterey, 1964. * Аренский. Письма в Холливуд. Monterey, 1968. 3:179178–179179
- Annetus Soomest 100** Perioodikaväljaanded.
- Uppsala Ülikool 289** Separaadid. D:491151–491439
- Kirjanike Liit 9** Ajakirjad.
- Anonüümne annetaja 13** Eestikeelsed raamatud. 2:215080–215087, 215185–215188; Est.A–34462
- E. Aruja 18** Raamatud. 4IIIA–23688–23697; 2:215189–215190; 3:158671–158676
- E. Aruja 194** Vaimulik kirjandus. 10581–10583, 10873–10888, 11022, 12484–12499, 13601–13602; 3:123859–123896; Hum:95–1155–1270; Per
- H. Hattenhauer 2** Allgemeines Landrecht für die Preußischen Staaten von 1794. Berlin, 1994. * Hattenhauer. Über Volksrichterkarrieren. (Berichte aus den Sitzungen der Joachim Jungius-Gesellschaft der Wissenschaften; 13, H. 1.) 13405
- M. Palm 1** Loogillista ihmettelyä. Jyväskylä, 1995. 14483
- G. H. v. Wright 1** Wright. Tiede ja ihmisjärki. Helsinki, 1995. 14485
- E. J. Immonen 1** Immonen. Riisunta. Helsinki, 1995. 14488
- Soome Arstide Selts “Duodecim” 222** Meditsiinialane teadus- ja õppekirjandus. 13026–13108, 13730–808, 14301–14330; 3:124118–124123; Per
- Eesti Pank 9** Eesti Panga toimetised. Mõttevahetuseks. 1995, 1. 2:200243–200249
- H. Hattenhauer, P. Järvelaid 1** Hattenhauer. Euroopa õiguse ajalugu. Kd. 1. Tartu, 1995. 14612
- M. Veismann 2** Workshop on ESO’s Very Large Telescope. München, 1983. * ESO Conference Optical Telescopes of the Future. 1978. Füüs:95–33–34
- Annetus Soomest 74** Väitekirjad mitmelt erialalt. 6853–6867, 6869–6883, 13931–13945, 13947–13958, 14464–14480
- G. Reiman 95** Arstiteaduslikud ajakirjad.
- U. Kokassaar 2** Kokassaar. Praktilised tööd koolimikrobioloogias. Tartu, 1995. 14860–14861

KÄSIKIRJADE JA HARULDASTE RAAMATUTE OSAKONNAS REGISTREERITUD ANNETUSED

- Eesti Teaduste Akadeemia Arhiiv** E. Oldekopi dokumendid. F 128, s. 9a * Prof. V. Vadi isikufond. F 129 * Prof. A. Vaga kirjavahetus 1944–1960. F 63, nim. 2
- K.-J. Sutt** Dots. T. Suti isikuarhiiv. 1995:2, 16
- P. Järvelaid** Prof. L. Leesmenti kalender-märkmikud (1916–1975), töömärkmed. F 93
- M. Ware (USA)** Prof. N. Maimi isikuarhiivi täiendmaterjale. F 88
- H. Radevall (Rootsi), M. Juksaar** Prof. E. Poomi isikuarhiiv. 1995:5, 25
- V. Masing** Prof. V. Masingu isikuarhiivi materjale. 1995:6, 14, 34
- M. Vanamb** Korp! Sakala fotod (1926–1994). Fo 3979:1–8B
- M. Ermel** Fotod E. Annuse 80. sünnipäevast ja A. Tammekannu mälestuspäevast. Fo 3980:1B, 2–3B
- M. Kümnik** Foto J. Kõpu hauakivist Stockholmis. Fo 4004:20B, neg. 4004:20
- O.-M. Klaassen** Prof. O.-M. Klaasseni isikuarhiivi materjale. 1995:15, 26, 31, 40
- M. ja H. Silvet** Dots. J. Silveti isikuarhiivi materjale. F 118
- A. Veski** Akad. J. V. Veski matuse film. F 100, s. 92:12
- M. Lotman** Prof. J. Lotmani ja Z. Mintsi isikuarhiivi vanem osa. 1995:22
- Pr. Aul** Prof. J. Auli isikuarhiiv. 1995:23
- M. Lõvi-Kalnin** Dots. V. Kalnini isikuarhiiv. 1995:27
- G. Ekroth (Rootsi)** Fotod Rootsi raamatukoguhoidjate ekskursioonist Tartusse. Fo 3984:1–23B, Fo 3985:1–17B
- P. Järvelaid** Prof. P. Järvelaidi isikuarhiivi materjale, fotod. 1995:30, 44 * L. Wörtheri reisiaruanded: Baltikum 1995, Albanien 1994. 1995:47
- V. Kiiver** H. Rätsepa kirjavahetus 1966–1972, postkaarte. F 107
- V. Smirnov** J. Baudouin de Courtenay foto. Fo 3390:3A
- T. Šahhovskaja** Fotod EKÜÜ ekskursioonist Virumaal 1994. a. Fo 3991:1–2B
- M. Rand** Fotod tööst Stockholmi Kuninglikus Raamatukogus. Fo 3988:1–4B
- M. Epler** Prof. H. Bekkeri dokumendid. F 125
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis** E. Tenderi, A. Kaelase, R. Indreko, E. Laidi, A. Soomi ja O. Roslavlevi isikuarhiiv. 1995:49
- M. Kadari** Prof. H. Kadari isikuarhiiv. 1995:50, 55

- E. Karu** V. Lukjanenko. E. Hemingway. Linoollõige, 1966. ÜR 10241
- U. Tõnnov** V. Tormise autograafkiri. 1995:54
- W. Füll (Saksamaa)** Prof. E. O. Staude ja L. Struve fotod. Fo 3998:1–2B, 3B
- I. Smuškina** Fotod raamatukogu sündmustest. Fo 3999:1–9B; Fo 4000:1–6B; Fo 3996:1:3B
- TÜ keskkonnafüüsika instituut** Dots. J. Reineti isikuarhiivi materjale. F 94
- Lundi ÜR** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 20 nim. 1995:18
- Stockholmi Kuninglik Raamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 12 nim. 1995:18
- Kalmari Linnaraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 3 nim. 1995:18
- Linköpingi Linnaraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 18 nim. 1995:18
- Karlstadi Maakonnaraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 3 nim. 1995:18
- Läti TA Raamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 7 nim. 1995:18; Kserokoopiaid TÜ 19. saj. trükistest, 6 nim. 1995:19
- Eesti TA Raamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 3 nim. 1995:18
- Växjö Maakonnaraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükistest, 13 nim. 1995:18, 58
- Jämtlandi Maakonnaraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükisest, 1 nim. 1995:57
- Läti Rahvusraamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükisest, 1 nim. 1995:59
- Taani Kuninglik Raamatukogu** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükisest, 1 nim. 1995:60
- Uppsala ÜR** Kserokoopiaid TÜ 17. saj. trükisest, 1 nim. 1995:65
- A. Lori (Saksamaa)** Tudengilaulik "Allgemeines Deutsches Kommersbuch". 1995:28
- AS Regio (M. Alev)** Mellini atlase faksiimiletrükk. 1995. 1995:36
- L. Üllaste** L. Üllaste. Lind tormis. Rakvere, 1994. 1995:39
- A. Meister** MV Estonia. Partreport. April 1995. 1995:46
- A. Laansalu** Miniraamat: Feliks Edmundowitsch Dzierzynski: Leben und Wirken 1877–1926. Leipzig, 1976. 1995:52

RAAMATUKOGULE ANNETATUD ANDMEBAASID

Tartu Ülikooli Fond Torontos 1020 disketti Current Contents on Diskette 6 seeriat (Social and Behavioral Sciences; Clinical Medicine; Life Sciences; Agriculture, Biology and Environmental Sciences; Engineering, Computing and Technology; Physical, Chemical and Earth Science).

Ameerika Ühendriikide Informatsiooniagentuur 768 kompaktplaati Periodical Abstracts Research.

Avatud Ülikool Suurbritannias, Kaugkoolituse Rahvusvaheline Keskus 2 kompaktplaati Distance Education Database.

Ameerika Ühendriikide Kongressi Raamatukogu 12 kompaktplaati CDMARC Bibliographic.

Kirjastus "Springer" 2 kompaktplaati Springer in Print.

Kirjastus "Elsevier" 1 kompaktplaat Elsevier Science Catalogue.

A. Must 1 kompaktplaat Eesti ajalooline onomastika. Perekonna nimed 19. sajandil.

TÄNASED ETTEHEITED KARL MORGENSTERNILE KOHALIKU TRÜKISE KOMPLEKTEERIMISEL*

Ene-Lille Jaanson

Tartu Ülikooli Raamatukogul (ÜR) on vedanud, et tema rajajaks ja esimeseks direktoriks sai selline isiksus, nagu seda oli Karl Morgenstern. Tema eruditsioon, hea kirjanduse ja kunsti tundmine, entusiasm ja soov viia raamatukogu ülikoolile väärilisele kõrgusele, rohked sidemed Euroopa vaimuinimestega ja veel paljud teised positiivsed omadused olid aluseks sellele, et ÜR võib tänapäeval olla uhke oma vanemate kogude täiuslikkusele ja rikkusele. Raamatukogu riiulite täitumine väärtkirjandusega saatis Tartu ülikooli (TÜ) tema kõrglennul teaduse taevasse kogu möödunud sajandi jooksul.

Minu ettekande nii kurioossena näiv teema on ajendatud möödunud sajandi alguspoole ülikooli trükikodade tegevuse uurimisest, akadeemiliste trükiste ja üldse siin ilmunu, nn. Tartu raamatu väljaselgitamisest ja registreerimisest.

Mõningaseks hämmastuseks ei leidnud ma meie raamatukogust tervet hulka ülikooli tegevust kajastavaid trükiseid, Tartus ilmunud raamatuid, brošüüre ja perioodikaväljaandeid või siis olid need lünklikud. Märkimisväärse osa neist õnnestus küll kätte saada Eesti Kirjandusmuuseumist (KM), Eesti Ajalooarhiivist (EAA), aga ka Tallinna, Riia ja Peterburi raamatukogudest. Selgus ka, et õige mitmed kohalikud väikesemahulised väljaanded, mis meil praegu on olemas, pärinevad tegelikult kas Morgensterni memoriaalkogust (s. t. neid põhikogus pole) või siis on tunduvalt hiljem (sel sajandil) raamatukokku arvele võetud ja kataloogitud. Õeldu illustreerimiseks vaadelgem mõningaid näiteid.

Ülikooli tegevuse algust dokumenteerivad trükitud loengukavad. Neist kõige esimese saksakeelse kava (1. maist – 1. juulini 1802) ainuke raamatukogu eksemplar¹ kannab endise omaniku H. v. Clodi nime ja Riias tegutsenud Venemaa Läänemereprovintside Ajaloo- ja Muinsusseltsi raamatukogu (*Bibliothek der Gesellschaft für Geschichte und Alterthums-kunde der Ostseeprovinzen Rußlands*) templit; teine kava (1. aug. – dets. 1802)² on märgistatud Puksoo-aegse sinist värvi templiga; järjekorras kolmas (1803. a. kevadsemestri kava) puudub üldse. Selle ilmumisest aga informeerib meid saksa ajalehe "Allgemeine Literatur-Zeitungi" lisa nr. 104 1804. aastast koos ülevaatega veel 25-st TÜ trükisest; tulmeaastat 1931 kannab augustist 1804 peetavate loengute ladinakeelne kava.³ Oluliste

* Esitatud ettekandepäeval "Ammendamatu Morgenstern" 31. aug. 1995. a.

¹ Anzeige der Vorlesungen, welche auf der K. Akademie zu Dorpat vom 1. May bis zum 1. Julius des Jahres 1802 gehalten werden. Dorpat, M. G. Grenzius, 1802. (REst. A-2460.)

² Verzeichniß der Vorlesungen auf der K. Universität, in Dorpat, für gegenwärtiges Semester, vom 1. August, bis Ende December d. J. (1802.) (REst. A-2460.)

³ Praelectiones semestres ... a calend. August. anni MDCCCIV [1804] habendae ... Dorpati, M. G. Grenzius, [1804]. (REst. C-44.)

dokumentide hulka kuulub kindlasti 1799. aastal kõige kõrgema poolt kinnitatud Tartu ülikooli taaslustamise plaan ja statuut, mille trükkis Grenzius 1802. a.⁴ Selle väljaande ainueksplari omandas raamatukogu alles 1880. a. Karowi raamatupoest.⁵ Samas osteti ka prof. J. W. Krause poolt välja antud ehitusmeister Grebnitzi kõne Toomel raamatukoguhoone katuse alla saamise puhul oktoobris 1804.⁶ Alles hiljuti leiti korrastamata materjalide seast patentfoolioformaadis trükitud ülikooli raamatukogu seadus 1808. a.,⁷ mis oli seni teada vaid käsikirjalistest materjalidest. Morgenstern märkis, et kõik professorid ja ülikooli töötajad on seaduse eksemplarid saanud, seadus tuleb papile kleepida ja seinale riputada, samuti hoida direktori ruumis kasutamiseks.⁸ Raamatukogu direktori kirjalike korralduste kaustast ilmus päevavalgele ka instruksioon aksessistide, s. o. praktikantide tööle-rakendamiseks raamatukogus.⁹ Alles meie päevil said uurijaile kättesaadavaks raamatukogu dublettide oksjoni kataloogid aastaist 1808 ja 1812.¹⁰ TÜ professorite mitmed trükis ilmunud tööd on olemas vaid Morgensterni erakogus, täiesti puudub G. F. Parroti palju tsiteeritud programmline kõne ülikooli mõjust vaimukultuurile prorektoraadi ülevõtmisel 1. aug. 1802.¹¹

Üldjuhul ei pidanud raamatukogu tollal vajalikuks muretseda ülikooli professorite koostatud kooliõpikuid ja teisi (näit. tõlke-) töid, olgu nad siis ilmunud Tartus või mujal, samuti ei tahetud Tartu koolide tegevusega seotud üllitisi, kuigi õpperingkonna kooli-komisjon koosnes ülikooli professoritest.

Kui paljude trükiste kõrvalehitmise põhjuseks oli nende väike maht, siis arusaamatust tekitab kaheköitelise, üle 700-leheküljelise prof. Grigori Glinka poolt prantsuse keelest tõlgitud ja väljaantud Christophor Hermann von Mansteini (1711–1757) raamat “Kaa-saegsed mälestused Venemaast”,¹² mis käsitleb sündmusi 18. sajandi alguspoolest. (Eestis on teada ainult üks eksemplar sellest raamatust, asukohaga KM-is. See kannab Moskva Ülikooli juures tegutsenud Venemaa Ajaloo ja Muinsuste Seltsi (И. Общество истории и

⁴ Statuten der K. Universität zu Dorpat, nach Anleitung des am 4. May 1799 Allerhöchst confirmirten Planes, nebst den durch den namentlichen Befehl S. K. Majestät am 5. Januar 1802 hinzugekommenen Veränderungen. ... [Dorpat], M. G. Grenzius, 1802. (REst. B–212.)

⁵ Vt. Aksessiooniraamat: TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 349, l. 309, nr. 50855.

⁶ Bau-Rede bey dem Richten des Daches d. K. Bibliothek zu Dorpat. Dorpat, M. G. Grenzius, [1804]. (REst. B–211.) — TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 349, l. 309, nr. 50856.

⁷ Bibliothek-Gesetze der K. Universität zu Dorpat. [1808]. (RMrg. 5428^L.)

⁸ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 73, l. 128.

⁹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 136. Instruction für die Bibliothek-Accessisten. [1806].

¹⁰ Index primus librorum ex Bibliotheca Academica Dorpatensi auctionis lege ... Dorpati, M. G. Grenzius, [1808]; Index secundus librorum ... Dorpati, M. G. Grenzius, [1812]. (REst. A–2500.)

¹¹ Parrot, G. F. Rede über den Einfluß einer Universität auf die Geistes-cultur derjenigen, welche sich nicht eigentlich dem gelehrten Stande widmen, ... Dorpat, M. G. Grenzius, 1802. (KM: I–2215.)

¹² Манштейн Христофор Герман (Манштейновы). Современные записки о России в историческом, политическом и военно-действенном отношениях. Перев. с франц. Т. Глинки. Ч. 1–2. Дерпт, М. Грензиус, 1810. (KM: II–8096.)

древностей Российских) eksliibrist.) Põhjuseks oli nähtavasti vene keel, sest ka mitmeid teisi väheseid siin trükitud venekeelseid raamatuid meil pole.

Raamatukogu algaastate töötuhinas ei leitud aega tähelepanu pöörata siin ilmuvaile või ilmumist alustavaile perioodikaväljaannetele. Ajalehest “Dörptsche Zeitung” on meil puudu aastakäigud 1802, 1803, 1805, 1810, rääkimata 18. saj. lõpus ilmunuist. Paistab tõenäoline, et ka olemasolev on hangitud hiljem. Ettearvatult ei ole meil sellist peatselt ilmumise katkestanud lehte nagu “Nordisches Belustigungsblatt” (1802, nr. 1–3), mis leidub Läti Akadeemilises Raamatukogus.

Juhutrukiseid Morgensterni ajal sihikindlalt ei talletatud, kuigi seesugust tegevust arendasid mõned teised siitkandi mehed. See mitmesugustele elu-olu sündmustele pühendatud pisitrukiste liik on huvipakkuv temas leiduva isikuloolise teabe tõttu. (Kadunud kolleeg Elsa Kudu küsis ikka aeg-ajalt, et kas pole leitud H. L. Böhlendorffi järelehuüdu vara lahkunud prof. Ph. Arzti haul. Leidsin selle Eesti Teaduste Akadeemia Raamatukogust (ETAR))

Mis puutub Morgensterni suhtumisse Eestimaasse ja rahvasse, siis oli see nähtavasti küllaltki jahe ja võõrastav.¹³ Jooksvalt ilmuvaid eestikeelseid raamatuid ÜR-i loomulikult ei võetud ja muretsemisega ei nähtud vaeva (neid siiski leidis Tsensuurikomitee fondis). Vanemad eestikeelsed raamatud (H. Stahli, H. Gösekeni, E. Gutsleffi, J. W. Luce jt. teosed) on sattunud siia annetustena.¹⁴ Meil pole paljusid Grenziuse trükitud eestikeelseid raamatuid. Peter Heinrich Frey “Arropiddamisse ehk Arwamisse-Kunst” (1806) tuli meile trükkal Grenziuse kingitusena. “Tarto maa rahwa Näddali-Leht”, mis trükiti samas ja millest ilmus 1806. a. 14 numbrit, oleks võinud olla peidus ka kuskil Toome raamatukogu pisitrukiste riulil. Nüüd alles leiti selle siiani kadunuks peetud lehe 10 esimest numbrit Peterburist Venemaa Riiklikust Ajalooarhiivist.

Nähtavasti puudus Morgensternil küllaldane respekt kohalike valgustuslike ideede kandjaisse, kui võtta arvesse, et 1820. a. loobus raamatukogu ostmast Põltsamaa pastori, tunnustatud literaadi, kodu-uuri ja keelemehe A. W. Hupeli erakogu tema pärijailt, valides välja vaid 25 raamatut ja püüdes neid välja kaubelda võimalikult madala hinnaga.¹⁵ Ostutehing jäi ilmselt seetõttu katki. Nii laskis ÜR käest võimaluse olla selle Liivimaa suurkuju vaimse pärandi hoidjaks, kuna rakendas rangelt printsiipi — mitte osta dublette sisaldavaid raamatukollektsioone.

Kuidas siis seletada minu nii häbematu id pretensioone? Võib arvatavasti õigusega öelda, et Morgensterni silmis oleks selline “kiibitsemine” rumal ja asjatundmatu. Kui Morgenstern asus 1802. a. lõpus juhtima raamatukogu, jätkas ta juba varem komplekteerimisega tegelnud asekuur Ungern-Sternbergi utilitaarseid tõekspidamisi:¹⁶ komplekteerida õppe- ja teadustööks vajalikke teoseid, eelistades mahukaid ja põhjanevaid käsitlusi, ning mitte muretseda väikseid eriuurimusi. Ka ei kavatsenud ta osta ajahambast näritud haruldusi. Tegelikult ei öelnud Morgenstern küll kunagi ära võimalusest osta talle

¹³ Vigel, E. Tartu Riikliku Ülikooli Teadusliku Raamatukogu asutamine ja areng aastail 1802–1839. Tartu, 1962. Lk. 98.

¹⁴ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 70.

¹⁵ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 18, l. 52–53.

¹⁶ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 51.

huvipakkuvaid kunstiesemeid või raamatuid, küsimata eelarve võimalustest. Liivimaa ajaloo ja õiguse professorite soovitusel pani raamatukogu küllaldaselt rõhku kapitaalsetele Baltimaid käsitlevatele teostele ja kroonikatele.

Mitmel puhul tõstis Morgenstern esile vajaduse moodustada omaette kohalike trükiste fond, nimetatud "Sammlung der Provinzialschriften" või *Livonica* ja *Curonica*. (Imelikul kombel ei ole kuskil juttu *Estonicist*, s. t. Eestimaa kubermangu trükistest.) 1806. a. hakati sellesisulist kirjandust koguma direktori kabinetti, mahukamad teosed said varsti kohti raamatukogu süsteemis,¹⁷ väikesemahuliste, s. h. dissertatsioonide kogumist jätkati ilma neid korrastamata Morgensterni aja lõpuni. Alles 1840-ndate aastate lõpus (1846) alustati raamatukogus väikeste akadeemiliste kirjade (*Kleine akademische Schriften*, praegu dissertatsioonide kogu) loomist, sinna haarati ka osa programme ja pisitrükiseid. 1852. a. paiku, kui järjekorranumbriga jõuti 16 000-ni, sattusid kataloogi ka esimesed Tartus kaitstud dissertatsioonid.

Kokkuvõttes tuleb öelda, et Morgenstern tuli Tartusse euroopalikku saksa kõrgkultuuri tooma ning seda vastasutatud ülikooli seinte vahel viljelema. See õnnestus tal ka suurepäraselt. Samas ei suutnud ta laskuda siinse paikkonna omakultuurini ja mõista ning hinnata selle omapära ning arenguvõimet. Tal ei jätkunud jõudu ja järjekindlust panna alust *Livonica*, provintsiaaltrükiste, *Dorpatensia* või siis vähemalt ülikooli trükiste kogule. Aja möödudes hakkas selliste väljaannete tähtsus järjest enam ilmnema. Suurimad teened siin ilmunud trükisõna korraldamisel ja lünkade täitmisel kuuluvad kahe suure sõja vahelisse Friedrich Puksoo direktsiooni aega, meie päevil aga vana raamatu osakonnale ühenduses nn. reservfondi läbitöötamisega.

¹⁷ Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu Ülikooli Raamatukogu // TRÜ Toim. 1970. Vihik 262. Lk. 53.

LIIGITUSE ARENGULOOST TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGUS 19. SAJANDIL JA 20. SAJANDI ALGUL

Ljudmila Dubjeva

Ülikooli raamatukogu ajalugu, kajastades ka teaduste ajaloolist arengut, võimaldab jälgida viimast eriti raamatukogu ajaloo üksikuid probleeme käsitledes. Liigitussüsteemide rakendamine raamatukogu tegevuses on selle tähtsaimaks näiteks, olles tihedas vastastikuses seoses teaduse ajaloo seisukohalt väga oluliste teaduste klassifikatsiooni probleemidega ja andes lisamaterjali nende uurimiseks.

1802. a. taasavatud ülikool Tartus ei saanud eelkäijalt pärandiks raamatukogu. *Academia Gustavo Carolina* raamatukogu oli Põhjasõja käigus evakueeritud Rootsi¹ ja vastne ülikool pidi asutama oma, uue raamatukogu.² Selle esimeseks direktoriks sai saksa õpetlane Johann Karl Simon Morgenstern (1770–1852), ülikooli elokventsi, klassikalise filoloogia, esteetika, kirjandus- ja kunstiajaloo professor, kes a. 1802–1839 juhatas ka ülikooli raamatukogu.

Vastse raamatukogu rajamisega paralleelselt käis ka kogude paigutussüsteemi valik ja kataloogide loomine. Siin sai sammu pidada kaasaegse teaduse arenguga, sest pärandina ei saadud kaasa aegunud, 17. sajandi raamatukogutöö võtteid. Ka 18. sajandi Euroopa riikide raamatukogudelt ei võetud kirjanduse süstematiseerimise ja kogude paigutuse osas eeskju.³ Laialt levinud trükikunst ja teaduse areng tingisid 18. saj. küll suhteliselt suurte, sadade tuhandete raamatuteni ulatuvate kogudega raamatukogude kujunemise, kuid nende liigitussüsteem ja kataloogid jäid endiseks, pärinedes mõningatel juhtudel juba keskajast.⁴ Euroopas ei tuntud sel ajal huvi kogude ümberliigitamise ja kaasaegsematele süsteemidele üleviimise vastu, sest selleks puudusid materiaalsed võimalused. Kuid bibliograafilised klassifikatsioonid, mis olid kasutusel teatmeteostes ja kirjandusnimestikes, võisid elu nõuete ja teaduse arenguga palju vabamalt sammu pidada.

Seepärast ei ole imestamisväär, et Saksamaalt tulnud K. Morgenstern, olles kursis sealse raamatukogutöö korraldusega, pöördus kaasaegse ja aja nõuetele vastava liigitussüsteemi otsingul just bibliograafilise klassifikatsiooni poole. Selleks sai Jenas 1793. a. trükivalgust näinud "Allgemeines Repertorium der Literatur für die Jahre 1785 bis

¹ Tartu ülikooli ajalugu. Tallinn, 1982. Kd. 1: 1632–1798. Lk. 150, 244; Петухов Е. В. Императорский Юрьевский, бывший Дерптский, университет за сто лет его существования (1802-1902). Юрьев, 1902. Т. I. С. 69.

² Vigel, E. Tartu Riikliku Ülikooli Teadusliku Raamatukogu asutamine ja areng aastail 1802–1839. Tartu, 1962. Lk. 11.

³ Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu Ülikooli Raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 48, 54.

⁴ Шамурий Е. И. Очерки по истории библиотечно-библиографической классификации. Москва, 1955. Т. I. С. 264-265.

1790" ja sellele järgnenud väljaanded.⁵ Christian Gottfried Schützi, Christian Wilhelm Hufelandi poolt välja töötatud ning Johann Samuel Erschi poolt jätkatud bibliograafiline klassifikatsioon sai oma kaasaegsete poolt suure tähelepanu osaliseks ja avaldas mõju uute klassifikatsioonide loojatele 18. sajandi lõpul ja 19. sajandil.⁶ "Allgemeines Repertorium'i" tugevaks küljeks peetakse katset liigitada teadusala uurimisobjektide järgi. Just see aitas kaasa Schütz–Hufeland–Erschi klassifikatsiooni levikule ja tingis ka tema pikaajalise teenistuskäigu Tartu Ülikooli Raamatukogus.⁷

Liigitusskeem ise oli ära toodud "Allgemeines Repertorium'i" esimeses köites pealkirjaga "Auszug der encyclopädischen Tafel nach welcher das systematische Register angelegt worden ist".⁸ Selle järgi jaotati kogu kirjandus kuuteistkümneks liigiks, mis 1793. a. väljaande järgi olid järgmised: I Wissenschaftskunde — teaduslugu, II Philologie — filoloogia, III Theologie — usuteadus, IV Jurisprudenz — õigusteadus, V Arzneylehrtheit — arstiteadus, VI Philosophie — filosoofia, VII Paedagogik — pedagoogika, VIII Staatswissenschaft — riigiteadus (ka poliitika jm.), IX Kriegswissenschaft — sõjandus, X Naturkunde — loodusteadus, XI Gewerkskunde — tööstus (ka käsitöö, tehnika, põllumajandus), XII Mathematik — matemaatika, XIII Geographie und Geschichte — geograafia ja ajalugu, XIV Schöne Künste — kaunid kunstid (kunstiteadus, ilukirjandus), XV Literargeschichte — kirjanduslugu (ka raamatukogundus jm.), XVI Vermischte Schriften — *varia* (näit. ajakirjad).

Just antud klassifikatsiooniga seoses on märgitud, et kui võrrelda vanemaid klassifikatsioone tänapäevastega, tuleb arvestada seda, et ettekujutus konkreetsest teadusest aja jooksul muutub.⁹ Kuna 18. saj. teaduslik terminoloogia ei vasta oma sisult tänapäevasele tähendusele, siis on oluline neid liigitusskeeme iseloomustades avada ka neis esinevate terminite tähendus. Näit. XV liik *Literargeschichte*, sisaldades ka raamatuteadust, raamatukogundust, bibliograafiat jms., ei kattu kirjandusteaduse tänapäevase tähendusega. Käesolevas artiklis on üldnimetatud liigitusskeemi eesti keelde tõlkimisel püütud lahti mõtestada 18. saj. terminoloogiat.

Tartus oli Schütz–Hufeland–Erschi klassifikatsiooni rakendamine hõlpus, kuna raamatuid tuli alles hakata paigutama ja katalooge looma. Nii et süstemaatiliselt paigutatud kogude kasutamist hõlbustas just süstemaatiline kataloog (SK).

K. Morgenstern, iseloomustades raamatukogus olevat kirjandust erialade kaupa, kirjutab 1805. a. mais, et "üldalmainitud raamatukogualad oma paljude alljaotustega on tehtud härä õuenõunik Schützi praktilise ja eeskujulikult kasutamiskõlbliku jaotuse järgi, mille

⁵ Allgemeines Repertorium der Literatur für die Jahre 1785 bis 1790. Jena, 1793; Allgemeines Repertorium der Literatur für die Jahre 1791 bis 1795. Weimar, 1800; Allgemeines Repertorium der Literatur für die Jahre 1796 bis 1800. Weimar, 1807.

⁶ Шамурин Е. И. Ук. соч. Т. I. С. 265-267.

⁷ Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu Ülikooli Raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 54–55.

⁸ Allgemeines Repertorium der Literatur für die Jahre 1785 bis 1790. Jena, 1793. S. 1-22.

⁹ Weishaupt, K. Sacherschließung in Bibliotheken und Bibliographien. 1: Klassifikatorische Sacherschließung. Frankfurt am Main, 1985. S. 18.

aluseks on tuntud "Repertorium der Allgemeinen Literatur".¹⁰ Raamatukogu aruannetes tuuaksegi need liigid vastavalt antud klassifikatsioonile.¹¹

Põhitöö SK koostamisel tehti ajavahemikus 1805–1815.¹² Edaspidi seda täiustati vastavalt komplekteeritava kirjanduse hulgale ja teaduse nõuetele. Kuna kataloogi koostamine oli mahukas ja keeruline, kaasas Morgenstern sellesse töösse abilisi: õppejõude, üliõpilasi, isikuid väljastpoolt ülikooli.¹³ Õppejõududest olid abiks näit. prof. J. W. Krause (majandus, tehnika, arhitektuur), prof. G. F. Pöschmann (ajalugu), rektor G. F. Parrot (loodusteadused) jt. SK koostamisel võeti iga liigi jaoks eraldi kõiide. Juba töö alguses ilmnis vajadus täpsema liigituse järele — XIII osakond (geograafia ja ajalugu) jaotati: XIII^a — geograafia, XIII^b — ajalugu. Kataloogitöö oli raamatukogus direktori pingsa ja pideva tähelepanu objektiks: kataloogikõited sisaldavad K. Morgensterni enda käega tehtud sissekandeid, märkusi, täiendusi ja parandusi.

Töö SK täiustamisel oli pidev. Tunnistust liigitussüsteemi edasisest arendamisest annab Morgensterni direktoriks oleku aja lõpul raamatukogu sekretäri Emil Andersi poolt alustatud süstemaatiline kohakataloog, mis sisaldab, võrreldes eelmisega, veelgi peenemaid alajaotusi.¹⁴ Raamatukogu tegevuse algusaastatel kasutusele võetud Schütz–Hufeland–Erschi süsteem leiab selles kataloogis kasutust tänapäevani, nagu ka kaasaegse võõrkeelse kirjanduse kogude paigutuses, mida küll selle sajandi 20-ndatel aastatel veidi muudeti.

Igapäevases kasutuses olev SK ei rahuldanud lugejaid aga juba 19. sajandi keskpaiku.¹⁵ Päevakorda kerkis uute kataloogide loomise vajadus. Esialgu püüti olukorda leevendada tähestikkataloogide abil. 1853. a-st alates hakkas Emil Anders koostama tähestikulist gene-

¹⁰ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 90p.

¹¹ *Ibid.*, f. 4, nim. 1, s. 9, l. 86–87.

¹² *Ibid.*, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 90; f. 4, nim. 1, s. 9, l. 92; f. 4, nim. 1, s. 468, l. 5. Vt. ka: Vigel, E. *Op. cit.*, lk. 89; Schlüter, W. Die Dorpater Universitätsbibliothek // Zentralblatt für Bibliothekswesen. 1918. H.1. S. 5; Пeрыxов Е. Б. Ук. соч. Т. I. С. 197.

¹³ Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu Ülikooli Raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 54; Die Kaiserliche Universität Dorpat: Fünfundzwanzig Jahre nach ihrer Gründung. Dorpat, 1827. S. 22–23; Tiirmaa, P., Loorits, E. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogisüsteemi kujunemisest 1802–1857. a.: Ettekanne TRÜ TR 9. teaduskonverentsil 16.06.1982 — Käsikiri TÜR KHO, f. 4, nim. 3, s. 1177, l. 24–25; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 431–446.

¹⁴ Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu Ülikooli Raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 54–55; Tiirmaa, P., Loorits, E. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogisüsteemi kujunemisest 1802–1857. a.: Ettekanne TRÜ TR 9. teaduskonverentsil 16.06.1982 — Käsikiri TÜR KHO, f. 4, nim. 3, s. 1177, l. 25; Tiirmaa, P., Loorits, E. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogisüsteemi kujunemisest 1802–1857. a. // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverents RAAMATUKOGU AJALOO KÜSIMUSI 16–17 VI 1982: Ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 15; Liblik, M. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogid // Raamatukogu. 1931. Nr. 1(3). Lk. 27–28; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 407–430.

¹⁵ Noodla, K. Emil Anders: Ettekanne TÜR 3. ajaloopäeval 15.05.1985 — Käsikiri TÜR KHO, f. 4, nim. 3, s. 1317, l. 7–9; Tiirmaa, P., Loorits, E. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogisüsteemi kujunemisest 1802–1857. a. // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverents RAAMATUKOGU AJALOO KÜSIMUSI 16–17 VI 1982: Ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 17–18; Liblik, M. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogid // Raamatukogu. 1931. Nr. 1(3). Lk. 29.

raalkataloogi sedelitel.¹⁶ Töö selle loomisel kestis 1857. a-ni ja ta on oluline kataloogi-süsteemi osa praeguseni, kajastades ainsana kuni 1944. a-ni ilmunud võõrkeelset kirjan-dust.¹⁷ Peatselt loodi ka dissertatsioonide ja akadeemiliste väljaannete tähestikulised sedel-kataloogid. Vajadus nende järele oli ilmne ja nad hõlbustasid raamatukogutööd, kuid kõiki probleeme lahendada nad ei suutnud.

Raamatukogu lugejaskond vajas teaduse arengu nõuetele vastavat SK-d, mille loomine peagi päevakorda võeti. 3. okt. 1868. a. on raamatukogukomisjon fikseerinud uue SK loo-mise vajaduse ja teinud ülesandeks koostada komisjoni jaoks ettepanekud nimetatud kata-loogi koostamiseks.¹⁸ Konkreetse ettepaneku raamatukogu süstemaatilise kaartkataloogi loomiseks tegi usuteaduskonna esindaja raamatukogukomisjonis prof. T. A. Harnack 28. veebr. 1869. a., kes rõhutas selle töö tähtsust ja keerukust ning avaldas arvamust, et uue SK aluseks ei saa võtta vana, vaid isegi kirje koostamisel peaks töötama *de visu*.¹⁹ Efektiivseks tööks oli Harnacki arvates vaja mitte üle kahe kompetentse ja kindla inimese, kes oleksid nõus ennast aastateks selle töö heaks ohverdama. Töötajate vahetus oleks sellise töö puhul ainult kahjulik. See eelistatavam variant nõuaks aga nii aega kui ka rahalisi vahendeid, mis ületaksid ülikooli võimalused, ja nii pakub ta teise, praktilisema lahenduse: võtta aluseks juba olemasolev tähestikuline sedelkataloog, kanda selle kirjed kaartidele ja nendest juba koostada SK. Seda tööd saaksid raamatukoguhoidja kontrolli all teha paljud inimesed ja see ei segaks ka laenutust. Eelpool kirjeldatud variandist lähtudes oli prof. Harnack teinud koguni kulude arvestuse, mis sisaldas ka materjalile mineva raha (kataloogi-kaartide jaoks oli ette nähtud eriti tihe paber formaadis 3,8 x 2,75 tolli).

Raamatukogukomisjon arutas prof. Harnacki ettepanekut 22. märtsil 1869. a., rõhutas veel kord uue SK loomise vajadust ja otsustas raamatukoguvahendite piiratuse tõttu taotleda kulude katmist ülikooli erisummadest.²⁰ Uue SK raamatukogundusliku kujunduse konkreet-semad ettepanekud pärinevad raamatukoguhoidja E. Andersilt, kes 13. okt. 1870. a. esitas need raamatukogu direktorile prof. Karl Heinrich Johann Pauckerile.²¹ Anders leidis, et kasulik oleks alfabeetilise kataloogi kirjed ümber kirjutada kaartidele, varustades need kohaviidaga, s.o. numbriga, mida antud raamat kandis eelmises SK-s, mis edaspidi säiliks kohakataloogina. Kaardid, ühendades need omavahel nööri ja eraldades mõnevõrra kõr-gemate vahekaartidega, tuleks paigutada pikkadesse kastidesse; kataloogikapid paigutada aga abonemendi kõrvale, kus need oleksid kõikidele lugejatele kättesaadavad.

Eriliselt põhjalikult ja kaua — praktiliselt SK valmimiseni — arutati raamatukogus loodava süstemaatilise kataloogi liigitusskeemi. E. Anders arvas, et uue skeemi aluseks võiks olla kas teaduskondade poolt esitatud liigitusskeem ilma liigse detailiseerimiseta või vana süsteem, seda järk-järgult uuendades. Raamatukogukomisjonis oli projekt arutelul

¹⁶ EAA, f. 402, nim. 5, s. 319, l. 166–167p; Дубьева Л. В. Связи библиотеки Тартуского университета с другими библиотеками России в 1802-1917 гг. // Tartu ülikooli ajaloo küsimusi. Tartu, 1985. Vihik 17. Lk. 92.

¹⁷ TRÜ Teadusliku Raamatukogu kataloogisüsteemi juht. Tartu, 1988. Lk. 4, 11.

¹⁸ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 146a, l. 32.

¹⁹ *Ibid.*, l. 47–48.

²⁰ *Ibid.*, l. 42.

²¹ *Ibid.*, l. 67–71.

14. okt. 1870. a.²² Uue SK liigitusskeemi koostamine tehti 4. märtsil 1872. a. raamatukogukomisjoni istungil ülesandeks prof. Harnackile ja raamatukoguhoidja Hugo Kapp'ile (vahepeal oli raamatukogu juhtkonnas toimunud muudatus).²³ Ja juba 14. märtsil kinnitati järgmine liigitusskeem:²⁴ I Üldine teaduslugu ja raamatuteadus, II Usuteadus, III Õigusteadus, IV Poliitilised teadused ja statistika, V Ajalugu ja ajaloo abiteadused, VI Geograafia ja etnograafia, VII Keel ja kirjandus, VIII Filosoofia (ja pedagoogika), IX Esteetika ja kujutavad kunstid, X Matemaatika ja astronoomia, XI Füüsika ja keemia, XII Mineraloogia, botaanika ja zooloogia, XIII Anatoomia ja füsioloogia, XIV Arstiteadus ja farmaatsia, XV Tehnoloogia.

Kinnitatud liigitusskeemi muudeti aga töö käigus, selle täiustamisest võtsid osa teaduskondade esindajad. Raamatukogukomisjoni istungil 6. mail 1872. a. anti üle teaduskondades väljatöötatud liigitussüsteem.²⁵ Ümbertöötamise käigus liigid XI (füüsika ja keemia) ja XII (mineraloogia, botaanika ja zooloogia) ühendati ühtseks XI-ks liigiks (loodusteadused). Järgnev numeratsioon nihkus ja vabanenud XV-s liik anti sõjandusele. Liigitusskeem parandatud kujul on nii H. Kapp'i poolt kirjapandud käsikirjalises eksemplaris²⁶ kui ka selle trükitud variandis.²⁷

I Üldine teaduslugu ja raamatuteadus, II Usuteadus, III Õigusteadus, IV Poliitilised teadused ja statistika, V Ajalugu ja ajaloo abiteadused, VI Geograafia ja etnograafia, VII Keel ja kirjandus, VIII Filosoofia ja pedagoogika, IX Esteetika ja kunst, X Matemaatika ja astronoomia, XI Loodusteadused, XII Anatoomia ja füsioloogia, XIII Arstiteadus ja farmaatsia, XIV Tehnoloogia (tehnikateadused ja tööstus), XV Sõjandus.

Kõrvutades liigitusskeemi sajandi esimesel poolel raamatukogus kasutusel olnud skeemiga, näeme, et see erineb oluliselt oma eelkäijast. Ta on tõepoolest iseseisev, sõnastuse täpsuses on ta palju konkreetsemalt seotud kindlate teadusaladega. Selle süsteemi tugevaks küljeks on peetud asjaolu, et ta peab silmas eelkõige teaduste omavahelisi seoseid, mitte aga seda, millises teaduskonnas seda või teist ainet õpetatakse, mis oli küllalt laialt levinud tolle aja kõrgkoolide raamatukogude kataloogides.²⁸

1872. a. sügissemestriks lõpetati uue SK loomisega seotud tööd.²⁹ Teaduse arenguga sammu pidades arendasid raamatukogutöötajad süsteemi edasi. Muudatused ja täiendused SK-sse olid kahtlemata tingitud nii kirjanduse rohkusest teatud liikide osas kui ka uute teadusharude tekkimisest ja vanade omavaheliste seoste muutumisest. Edaspidisest tihedast tööst SK-ga annavad tunnistust raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas säilitatav SK klassifikatsiooni skeemi tööeksemplar, nn. "võti", mis kujutab endast 1873. a.

²² *Ibid.*, l. 72.

²³ *Ibid.*, l. 115.

²⁴ *Ibid.*, l. 122.

²⁵ *Ibid.*, l. 124.

²⁶ *Ibid.*, f.4, nim. 1, s. 469, 16 l.

²⁷ Schlüssel zum Systematischen Catalog der Dorpater Universitäts-Bibliothek. Dorpat, 1873. S. 43.

²⁸ Шамурин Е. И. Ук. соч. Москва, 1959. Т. 2. С. 381-383.

²⁹ Дубьева Л. Проблема классификации наук и создание СК в Научной библиотеке Тартуского университета во второй половине XIX века // Tartu ülikooli ajaloo küsimusi. Tartu, 1985. Vihik 19. Lk. 148.

trüki ilmunud eksemplari, mille sisseköidetud tühjadel lehtedel on rohkesti käsikirjalisi täiendusi,³⁰ ja ka eraldi lehtedel säilitatavaid märkmeid.³¹ Mõlemas on märkused tehtud Wilhelm Schlüteri käega (1882. a-st raamatukoguhoidja abi, 1888. a-st raamatukoguhoidja; keeleteadlane, hilisem ülikooli õppejõud).

Muudatused leidsid kajastamist ka SK "võtme" uue trüki väljaandmisel. Ettepaneku selle väljaandmiseks tegi raamatukogu direktor prof. Jevgeni Šmurlo raamatukogukomisjoni istungil 19. sept. 1898. a.³² ja "võtme" uus trükk ilmus ülikooli toimetistes 1900. a.³³ Vaatamata märkusele tõlke eessõnas, et tegemist on 1873. a. saksakeelse väljaande täpse tõlkega,³⁴ on 1900. a. väljaanne paljuski detailsem, vastates tõenäoliselt kataloogi seisule sajandivahetusel. Nii et tegelikult leidis rakendust J. Šmurlo ettepanek "anda välja mitte lihtsalt täpne tõlge, vaid viia sisse need muudatused, mis olid praktikast tingitud".³⁵ "Võtme" uus trükk kajastab alljaotuste arvu suurenemist ja süvendamist SK-s, näit. keeleteadus, kus soome-ugri keelte kahe rubriigi asemel (VII-91, VII-92) on nüüd seitse (VII-91, VII-92, VII-93, VII-93a, VII-94, VII-95) jne. Uues trükis on täpsustatud ka rubriikide pealkirju, toodud sisse kaasaegset problemaatikat, näit. tööliküsimus (IV-6), naisküsimus (IV-8) jne.

SK seis tänapäeval on vastavuses "võtme" 1900. a. väljaandega. Harva esineb mõningaid täpsustusi, näit. saksa kirjanduse ajaloo rubriigis on lisatud alljaotused žanride kohta (romaanid, luule). Töö SK-ga peatati Esimese maailmasõja aastatel ja pärast sõda ei jätkatudki, kuna siis hakati looma uut kataloogisüsteemi, milleks kasutati osaliselt ka vanu katalooge. Näit. kirjandus endiste Balti kubermangude kohta viidi kõne all olnud SK-st üle vastsesse *Estica* kataloogi. Suuremaid muudatusi aga SK-s tehtud ei ole ja ta on säilinud kui terviklik infootsi kompleks, mille kasutamisel kaasajal tuleb siiski arvestada võimalikke šifri- ja kogude seisu muudatusi viimase 80-ne aasta jooksul (millesse mahuvad ka kaks maailmasõda).

On täheldatud, et kuni 19. saj. lõpuni olid süstemaatilised kataloogid raamatukogudes domineerivad.³⁶ Ka Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogisüsteem kinnitab seda. Tartu Ülikooli Raamatukogu 19. sajandi süstemaatilised kataloogid on, vaatamata paljudele muudatustele aegade jooksul, säilitanud oma koha kaasaegses raamatukogus.³⁷ Oma osa on siin ka nende süstemaatiliste kataloogide liigitussüsteemidel, mille omaaegne teaduslikkus ja rangus on taganud nende põhjal loodud kataloogide püsiväärtuse.

³⁰ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 470, 43+(21) l.

³¹ *Ibid.*, f. 4, nim. 1, s. 471, 11 l.

³² EAA, f. 402, nim. 4, s. 782, l. 243.

³³ *Ibid.*, l. 243–244.

³⁴ Ключ к систематическому каталогу Библиотеки императорского Юрьевского университета. Юрьев, 1900. С. 3.

³⁵ EAA, f. 402, nim. 4, s. 782, l. 243.

³⁶ Deutsche Bibliothekskataloge im 19. Jahrhundert: analytisches Repertorium. München; London; New York; Paris, 1992. T. 1. S. XVI; Weishaupt, K. *Op. cit.*, S. 5.

³⁷ Liblik, M. Tartu Ülikooli Raamatukogu kataloogid // Raamatukogu. 1931. Nr. 1(3). Lk. 21–29; 1932. Nr. 2(4). Lk. 55–56; TRÜ Teadusliku Raamatukogu kataloogisüsteemi juht. Tartu, 1988. Lk. 4, 11.